

KOTI

KOUQU
S KOTI

05.1

KYM

Kymmi-Yhtymä

KYMI-YHTYMÄN KESÄMESTARUUSKILPAILUT

28. 8. 1949

KUUSANKOSKELLA

6-OTTELUN LAJIT:

Korkeushyppy.
Pituushyppy.
Kuulantyöntö.
200 m:n aidat.
Kiekonheitto.
1500 m:n juoksu.

OTTELUUN KUULUMATTOMAT LAJIT:

Ruotsalaisviesti miehille.
4×100 m:n viesti naisille.
Pituushyppy naisille.

Jalkapallomestaruus ratkaistaan CUP-sarjan avulla. Suoritetun arvonnän perusteella muodostui pelijärjestys seuraavaksi (ottelu suoritetaan ensiksimmäitun kotikentällä):

SALON VALIMO—HÖGFORS.

KUUSANKOSKI—HALLA.

VOIKKA—Ensimmäisen ottelun voittaja.

Loppuottelun paikka määrätään myöhemmin. Arvotut ottelut on pyrittävä pelaamaan elokuun 15 päivään mennessä.

N:o 3 · 1949.

Yhdeksäs vuosikerta.

Kesän juhla.

TALVI POISTUI KESKELTÄMME, KESÄ RIEMUITSEVA KOITTA.
MURTUI KYLMÄN HYISET KAHLEET, LOISKAHTIVAT AALLOT VAPAA.
MUUTTOLINNUT PESILLÄNSÄ JÄLLEEN TIRSKUMASSA TAPAA.
KIURU LAULAA SUVIVIRTTÄ, PAIMEN PILLIÄNSÄ SOITTA.

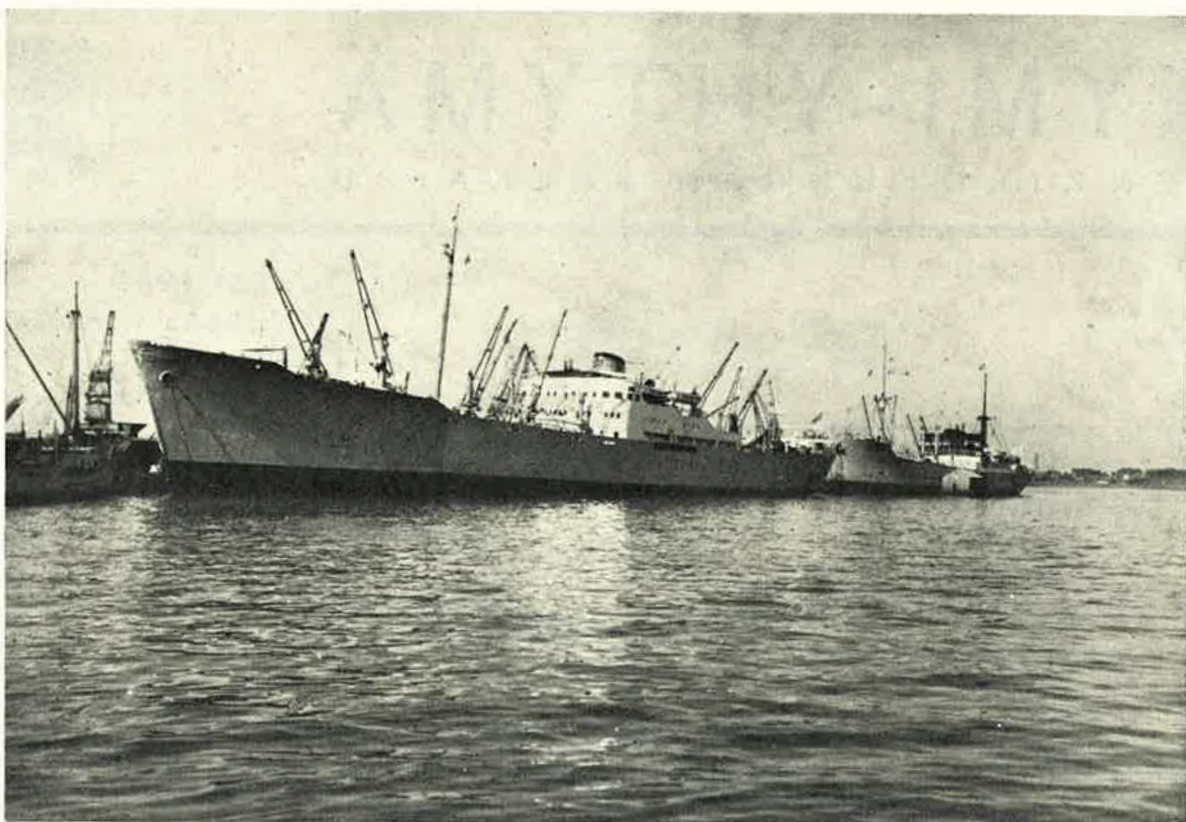
KOIVUT TUUHETTUVAT LEHTEN, NOUSEE MAILLE RUOHO, KUKAT.
SIEMEN KÄTKETTIHIN MULTAAN, TUOKSUU PELLON TÄHKÄPARMAAT.
NIITYT, NURMET VIHERTYVÄT, KUKKII PIHLAS, KIELOT ARMAAT.
TANHUALLA KIITÄÄ PALLOT, LAPSET RIISUU KENGÄT, SUKAT.

PILVI SINIHARMAA KULKEE, HARHAA AVARUUTTA EHTOON.
RUSKON VÄRIT HYVÄILEVÄT SADELINNUN SIIPISULKAA.
LUONNOTTARET HUHUILEVAT: — SUVEN SUUREN JUHLAAN TULKAA!
AURINKOINEN KYYNELSIKIN VAIPUU LÄNNEN KULTAKEHTOON.

LAHDELMISSA SOUTAA SORSAT, KÄKI KUKKUU KORVEN YÖSSÄ.
POHJOISESSA PUNAPURRET MAAHAN KIRKKAUDEN SOUTAA.
SALOMAILLA LEIKKII KAIKU, TAIVAANKANSI HEHKUU POUTAA.
POUKAMISSA VAIKKY MELAT, — KALAMIEHET LIIKKUU TYÖSSÄ.

PÄIVÄ PÄÄNSÄ KIHARAISEN NOSTAA YLLE KUKKULOITTEN.
VUORTEN HUIPUT LIEKEHTIVÄT, METSÄ UNELMISTAAN HERÄÄ.
TUULEN TYTÄR KAHLAA NEVAT, SUMUN SILKKIVAIPAT KERÄÄ.
RIENTÄÄ HELMOIN LIEHUVAISIN POIKKI JÄRVEN, TAAKSE SOITTEN.

Einari Vuorela.

Uljäs näkymä Kotkan satamasta. Etualalla ruotsalaisen Johnson-linjan yli 10.000 tonnoinen moottorilaiva "Los Angeles", taaempänä Suomen--Etelä-Amerikan Linjan höyrylaiva "Angra", jonka kantavuus on noin 8.000 tonnia.

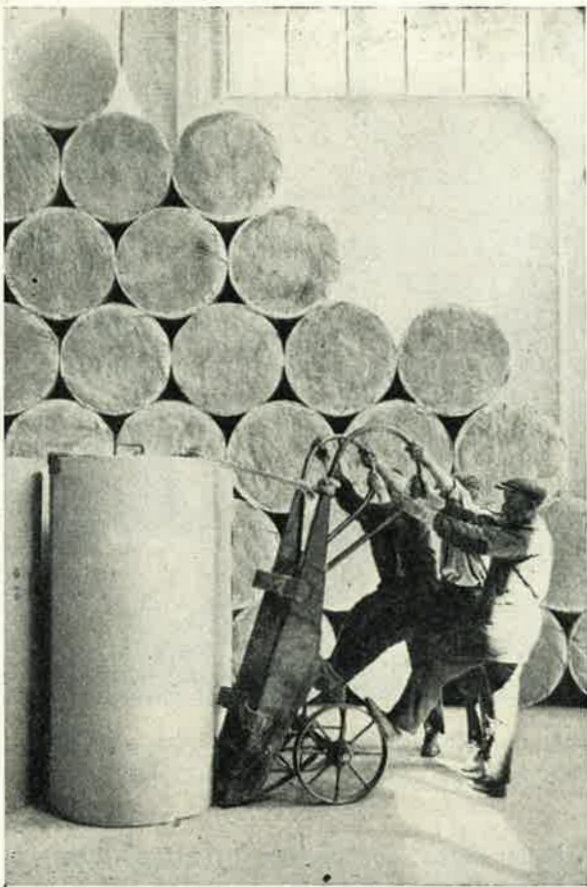
Paperimme matka maailman markkinoille.

Kaikki lukijamme tietänevät, että Kymi-yhtiö on maamme suurin sanomalehtipaperin tuottaja. Se valmistaa paperia pääasiassa vientiä varten, sillä vain murto-osa sen, samoin kuin muittenkin paperitehtaittemme tuotannosta tarvitaan kulutukseen omassa maassa. Vientiteollisuuden turvin on maamme talous kuluneina kohtalokkaina vuosinakin voitu pysyttää joltissakin tasapainossa ja sen ansiosta meille on auennut mahdollisuuksia tuottaa maahamme sellaisia tavaroita, joista vielä äsken oli huu-tava puute. Elintasomme osoittaa jatkuvia pa-ranemisen merkkejä ja jos tämä kehitys edel-leenkin häiriintymättä jatkuu, me pian pääsem-me tässäkin suhteessa sotia edeltäneiden vuo-sien tasolle. Se kysyy kuitenkin sitkeää pon-

nistusta ja ahkeraa uurastusta tuotannollisen toimintamme eri aloilla eikä vähimmän juuri paperiteollisuudessa, sillä paperihan on kaik-kein tärkeimpiä vientiartikkeleitamme ja siten myös arvokkaimpiin kuuluvaa vaihtotavaraa.

Millä tavalla paperimme matka maailman markkinoille tapahtuu, siihen pyydämme luki-jaa sanoin ja kuvin seuraavassa tutustuttaa. Emme puutu tässä paperinvalmistuksen yksi-tyiskohtiin, koska se ei kuulu tämän selostuk-sen puitteisiin, vaan viemme lukijan aluksi suo-raan Voikaan Paperitehtaan valtaisaan paperi-varastoon, mistä paperirullien vaellus kohti kaukomaita alkaa.

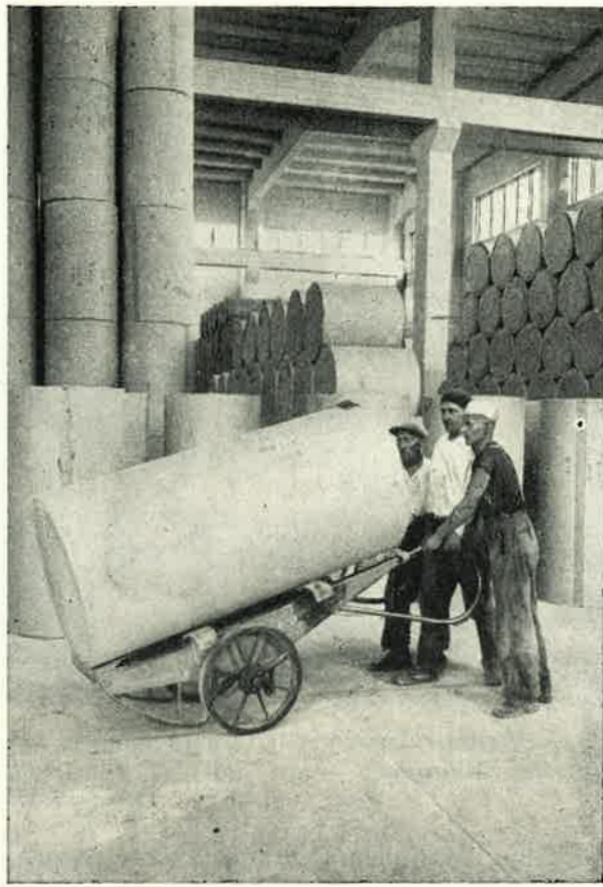
Kuten ensimmäisistä kuvista seuraavalla sivulla näkyy, tapahtuu matkan ensimmäinen

Kätevästi vipuamalla sijoitetaan paperirulla Voikaan paperivarastossa erikoisvalmisteisille kuljetuskärryille.

vaihe erikoisvalmisteisilla kuljetuskärryillä, joille rulla kätevästi vipuamalla kaadetaan, kärryjen itsensä tehokkaalla tavalla auttaessa tätä kaatumista. Ja sitten kärryt liikkeelle kohti lastaussiltaa, jonka vierellä tavaravaunu odottaa täyttymistään. Kun tarpeellinen määrä vaunuja on saanut lastinsa, niin veturi eteen ja juna liikkeelle kohti etelää, Kotkan satamaa. Näin tapahtuu sinä aikana, jolloin vienti ulkomaille voidaan suunnata Kotkan kautta, kun taas talvisaikaan junamatka muodostuu pitemmäksi päättyen vasta talvisatamissamme Mäntyluodossa tai Raumalla. Seuraamme tässä paperin kulkua Kotkan sataman kautta.

Kotkassa on muutamia huolintaliikkeitä, jotka saattavat samalla kertaa edustaa sekä paperin myyjää että ostajaa kuin myös kuljetuksesta huolehtivaa laivayhtiötäkin. Vanhimpia ja suurimpia niistä on Oy. Cadenius & Grahns, jonka toimitalosta näemme kuvan. Paperin purkamisen vaunusta ja lastaamisen laivaan suorittavat eri firmat, joita nimitetään ahtausliikkeiksi.

Paperirullan matka kohti kaukomaita alkaa.

Eräänä lämpimänä ja aurinkoisena toukokuun päivänä olimme tilaisuudessa seuraamaan lastausvaiheita Kotkan satamassa, minne tätä tarkoitusta varten yhdessä valokuvaajamme Jussi Pitkäsen kanssa olimme lähteneet. Ja kun kuvat kertovat tapahtumien kulun jokseenkin tarkkaan, ei meidän tarvitse olla kovin monisanaista selostaessamme asiaa lukijoillemme.

Rautatievaunusta vieritetään rullat satamalaiturille ja edelleen laivan kupeelle, missä ne sidotaan tavallisesti parittain, välistä neljäkin samalla kertaa nostorangan köysiin ja niin alkaa rullien siirtyminen laivan uumeniin. Paperi tuodaan muuten Kotkaan vasta silloin, kun sitä noutavan laivan tiedetään satamaan saapuvan. Siinä tapauksessa, että laiva syystä tai toisesta myöhästyy, puretaan rullat rautatievaunusta väliaikaisesti sataman makasiiniin laivan tuloa odottamaan. Jo Kotkaan lähtiessämme tiesimme "paperilaivan" olevan siellä ja satamaan tullessamme näimmekin töiden olevan täydessä käynnissä.

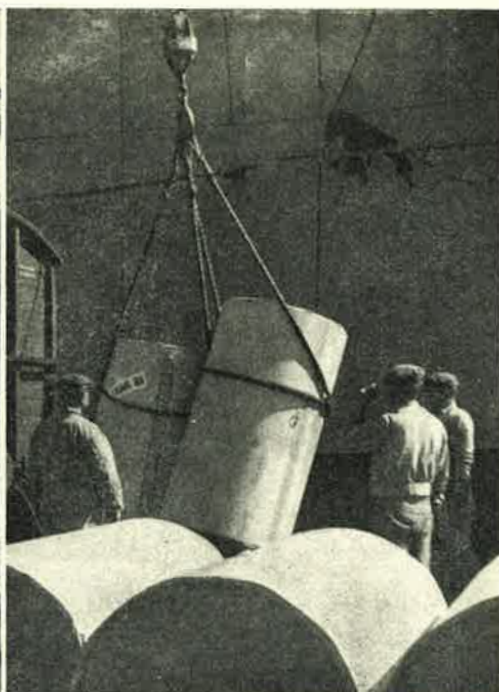
Laiva, nimeltään "Los Angeles", oli kerta

*Kotkan satamassa vieritetään rulla rautatie-
vaunusta satamalaiturille.*

*Laivan kupeella kiinnitetään
yht'aikaa kaksi rullaa nosto-
ranan köysiin.*

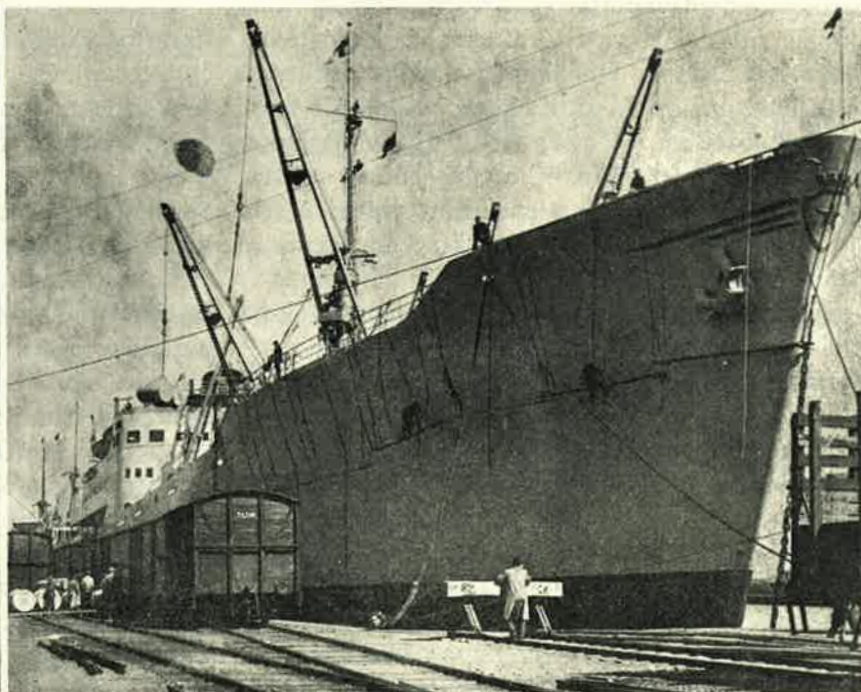
Rullat valmiina kohoamaan yläilmoihin.

kaikkiaan uljas alus. Sen omistaa ruotsinmaa-
lainen Johnson-linja ja sen kantavuus on noin
10.000 tonnia. "Los Angelesilla" on kaksi täs-
mälleen samanlaista sisarlaivaa, nimittäin

"Golden Gate" ja "Seattle", mottorialuksia ne-
kin. Meillä oli tilaisuus tutustua "Los Ange-
lesiin" sekä ulkoa että sisältä päin, mutta sen
yksityiskohtaiseen kuvailemiseen ei tässä vali-

*Rullan päälapusta käy selville matkan pää:
San Francisco.*

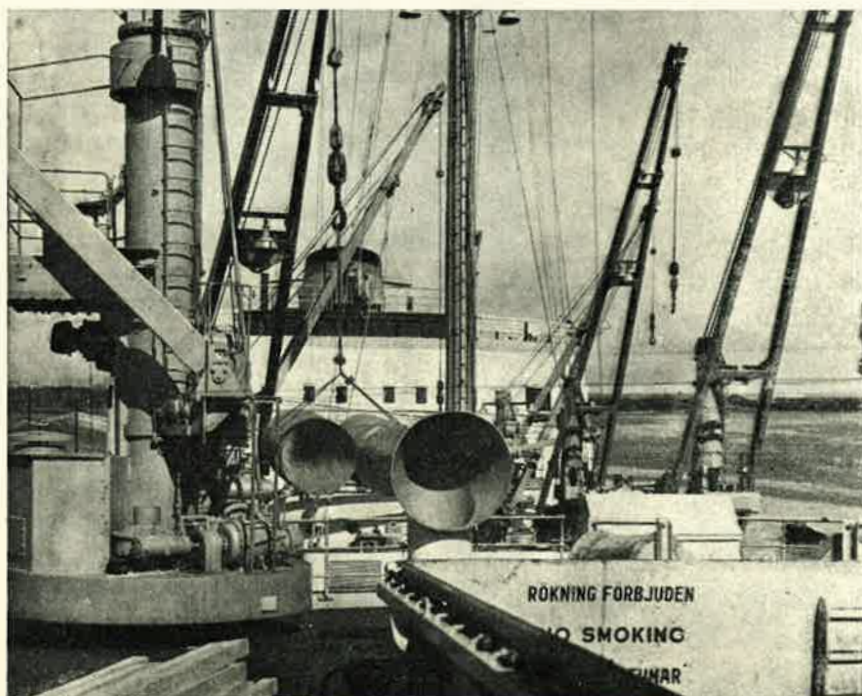
*Tällä komealla "paatilla", jonka nimi on "Los
Angeles", rulla sitten sellaa valtameren yli.*

Vasemmanpuoleisessa kuvassa ovat rullat nousseet "huippukorkeuteen", oikealla hellauttaa nostorana ne laivan kaiteen yli ja keskimmaisessä kuvassa nähdään niiden laskentuvan laivan syvyyksiin. Lastiruumat ovat useampikerroksisia ja niitä on laivassa monta.

tettavasti ole tilaisuutta, jottei selostuksemme venyisi liian pitkäksi. Mainitsemme vain, että se on nopeimpia rahtilaivoja, sillä se kykenee

tekemään koknaista 21 solmua, mikä vastaa yli 38 kilometriä tunnissa! Se on tavallaan yhdistetty rahti- ja matkustajalaiva, sillä alukses-

Näkymä "Los Angelesin" kannelta. Kuten huomataan, on laivassa omat nostoranansa, 7 kummallakin laidalla eli yhteensä 14.

Ranamies lepuuttaa hermojaan ja jäseniään auriongonpaisteessa kahvitauon aikana.

Kotkan vanhimpia ja suurimpia huolintaliikkeitä on Oy. Cadenius & Grahn Ab., jonka toimitalo tässä nähdään.

sa on 12 matkustajahyttiä, kaikki tilavia huoneita, varustettuina nykyajan mukavuuksilla, mm. kylpyhuoneilla. Seurustelu- ym. salit ovat loistavasti sisustettuja ja kalustettuja pehmeine sohvineen ja lepotuoleineen. Onnellisia ne, joilla on mahdollisuuksia tällaisessa laivassa matkustaa.

Paperin lastaaminen kävi nopeasti ja vaivattomasti. Laivassa on omat nostoranansa, 7 kummallakin laidalla eli siis yhteensä 14. Niiden avulla nostettiin paperirullat laiturilta kohti korkeuksia, minkä jälkeen nostorana kääntyi heilauttaen kantamuksensa laivan kaiteen yli kansiaukon kohdalle ja sitten alkoi rullien laskeutuminen laivan uumeniin, kuten kuvasta näkyy. Lastiruumat ovat monikerroksisia. Kun alin kerros on täyttynyt, asetetaan kansi päälle ja lastaaminen seuraavaan kerrokseen alkaa. Myös lastiluukkuja on useampia.

Samanaikaisesti lastattiin "Los Angelesiin" paitsi meidän yhtiömme myös Myllykosken, Anjalan ja Warkauden paperitehtaitten paperia, yhteensä noin 3.300 tonnia. Lisälastia otti laiva muualta. Kukin paperirulla on varustettu ns. päälapulla, mistä käy selville, minne se on tarkoitettu. Tällä kertaa vei "Los Angeles" paperia paitsi nimikkokaupunkiinsa myös San Franciscoon, Oaklandiin ja San Petroon.

Paperiamme kulkeutuu jatkuvasti maailman markkinoille, ei vain sinne, mihin "Los Angeles" sitä nyt vei, vaan myös muuannekin eri tahoille maapalloa.

PROFESSORI AXEL GRANDELL

50-VUOTIAS.

50 vuotta täyttää elokuun 1 p:nä Kymin Oy:n tilintarkastaja, professori Axel Mikael Grandell Turussa. Hän on syntynyt Nauvossa, tullut ylioppilaaksi v. 1917, saanut päästötodistuksen Högre Svenska Handelsläroverket'istä v. 1922, suorittanut kauppat.kand. tutkinnon v. 1933 ja väitellyt kauppatieteen tohtoriksi v. 1945. Vuodesta 1944 lähtien hän on ollut liiketaloustieteen professorina Turun Akatemian Kauppakorkeakoulussa.

Professori Grandell on KH-tilintarkastaja. Hän perusti v. 1933 oman tilintarkastustoimiston Turkuun ja on toiminut useiden liikeyri-

Miehiä työnsä ääressä.

Eräänä kauniina toukokuuisena päivänä suuntasimme valokuvaaja Tollmanin kanssa kulkumme kohti Voikaan Karbiditehdasta. Tehtäväksemme oli annettu haastattelun laatiminen lehtemme "Miehiä työnsä ääressä" osastoa varten. "Uhriksemme" olimme valinneet Karbiditehtaalla työskentelevän Kaarlo Armas Kauppinen.

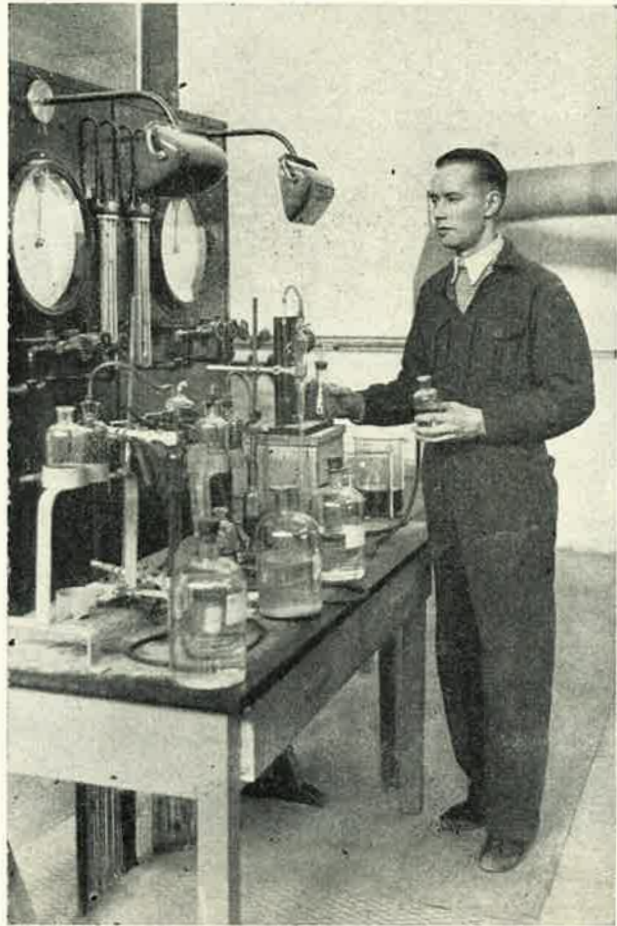
Perille saavuttuamme tapasimme Kauppinen Karbiditehtaan ilmaosastolta, jossa hän oli parhaillaan suorittamassa happi- ja typpianalyysikokeita. Valokuvaajan ikuistettua Kauppinen ryhdyimme tämän kanssa juttusille, tiedustellen ensiksi vanhaan totuttuun tapaan hänen syntymäaikaansa. Tällöin saimme tietää, että haastateltavamme juuri sinä päivänä täytti 32 vuotta. Nopean päässä laskutoimituksen avulla totesimme, että Kauppinen on tarkalleen sanoen syntynyt 10. 5. 1917 ja kirkonkirjojen mukaan on tämä tapahtunut Kuusankoskella. Onniteltuamme päivänsankaria, kuten hyvä tapaa vaatii, ryhdyimme utelemaan häneltä tarkempia tietoja hänen työstään ja vapaa-ajan harrastuksistaan.

Kauppinen on suorittanut koulunkäyntinsä Kuusankoskella. Päästyään Kymin Oy:n Ammattikoulusta hän 2. 7. 1932 tuli työhön Voikaan Korjauspajalle, mistä vuotta myöhemmin siirtyi Voikaan Paperitehtaalte. Siellä hän työskenteli erilaisissa tehtävissä aina siihen saakka, kunnes joutui suorittamaan asevelvollisuuttaan. Melkein asevelvollisuusajan suoranaista jatkona hän, kuten monet muutkin, joutui osallistumaan molempiin sotimme ja kotiutettiin syksyllä 1944. Sotahommista palattuaan hän joutui työhön Voikaan Karbiditehtaalte työskennellen ns. reikämiehen tehtävissä. Keväällä 1947 hän siirtyi asennustöihin valmisteilla olevalle Ilmatehtaalte, jonne tehtaan valmistuttua jäikin vakinaisesti työhön, toimien nykyisin mainitun tehtaan osastonhoitajana.

Nähdessämme osastolla valtavan määrän erilaisia mittareita ja muita kohteita olimme as'aa ymmärtämättömänä kovasti kiinnostuneita tietämään, miten hapen ja typen valmistus täällä oikein tapahtuu. Kuulemamme mukaan voimme lukijoille kertoa, että tällä osastolla, kuten jo nimikin sanoo, käytetään raaka-aineena ilmaa, josta varmaankaan ei koskaan tule puutetta olemaan.

Happea ja typpeä valmistetaan n.s. Linde-menetelmän mukaan, jolloin ilma jäädytetään n. —200-asteiseksi. Jotta ilma saataisiin näin kylmäksi joutuu se suuriin ilmakompressoreihin, jotka puristavat ilman ensin korkeaan paineeseen ja sitten äkkiä löysäämällä matalaan paineeseen, jolloin ilma jäähtyy voimakkaasti ja muuttuu vähitellen nestemäiseen muotoon. Ilma johdetaan sitten erotuskolonneihin, joissa happi erottuu —183 asteessa ja typpi —196 asteessa. Happi johdetaan sitten putkis-

tysten, mm. Kymin Oy:n tilintarkastajana. Hän on julkaissut useita liiketaloutta käsitteleviä teoksia.

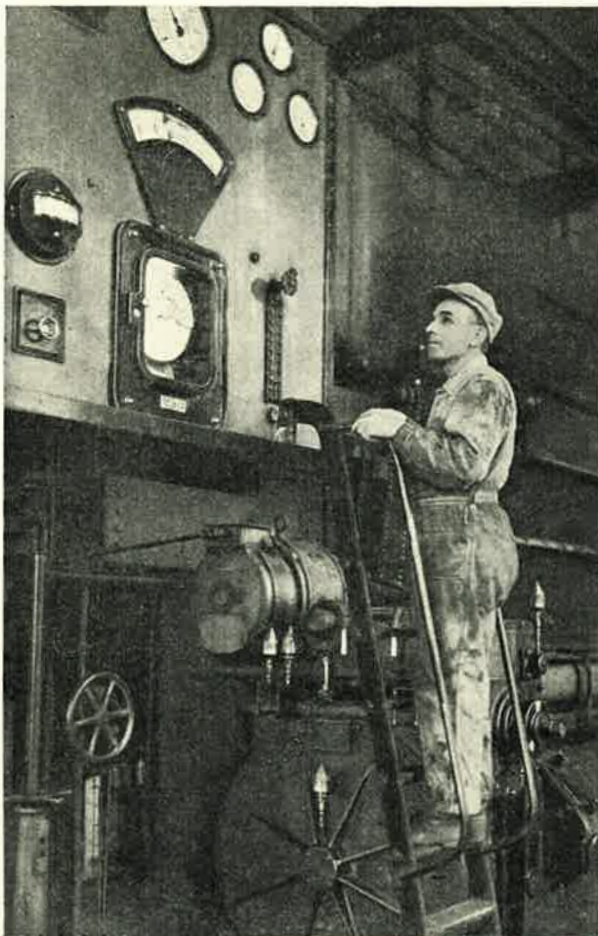

Kaarlo Armas Kauppinen.

toa myöten happikelloon eli säiliöön, josta pullotetaan happipulloihin. Typpi taas johdetaan putkistoa myöten kalkkityppiosastolle, missä valmistetaan maanviljelijöille arvokasta kalkkityppeä. Haastateltavamme selostaessa eri mittareiden ja laitteiden tarkoitusta tulimme toteamaan, että osastolla työskenteleviltä vaaditaan suurta huolellisuutta ja tarkkuutta, sillä huolimaton työskentely voi aiheuttaa erittäin tuhoisia seurauksia.

Vapaa-aikoinaan on Kauppinen innolla ottanut osaa erilaisiin urheilurientoihin, joista kaikkein lähimpänä on ollut kuitenkin jalkapalloilu. Hän on kuulunut aikoinaan m.m. VUV:n edustusjoukkueeseen. V. 1946 hän oli mukana perustamassa Voikaalle pallon erikoisseuraa Pallo-Peikkoja, pelaten sittemmin uuden seuransa edustusjoukkueessa maalivahtina aina siihen asti, kunnes loukkaantumisen takia oli pakkoitettu jättämään aktiivisen urheilutoiminnan. Kauppinen kuuluu nykyisin PaPe:n johtokuntaan ja toimii sihteerinä Kymenlaakson Erotuomarikerhossa. Lisäksi hän kuuluu jäsenenä Kymin Oy:n Voikaan tehtaan työpaikkaurheilutoimikuntaan.

Vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu myös shakkipeli, mikä! muilta riennoilta siihen aikaa liikenee.

Veikko August Vierros.

Karbiditehtaalta jatkoimme matkaamme Voikaan Höyryosaston keskuskattilahuoneelle, jossa tapasimme seuraavan esiteltävämme, vastaavan lämmittäjän Veikko August Vierroksen.

Vierros on syntynyt Iitissä 15. 8. 1910. Vanhemmat muuttivat kumminkin Kuusankoskelle pojan vielä käydessä kansakoulua, joten lopun kansakoulua ja ammattikoulun hän suoritti täällä. Ammattikoulun käytyään Vierros oli ensin puutarhaharjoittelijana ja kävi sitten Lepaan puutarhaopiston. Mutta sittenpä tulikin asevelvollisuus aika väliin ja sieltä palattua oli myös puutarhala taaksejäänyttä elämää.

Voikaan Höyryosastolle Vierros tuli 14. 11. 1932 ja on siellä siitä lähtien jatkuvasti työskennellyt, ensin oppilaana, apulaislämmittäjänä ja lämmittäjänä ja on nykyisin keskuskattilahuoneen vastaavana lämmittäjänä.

Jo näinkin lyhyt luettelo Vierroksen työsaralta osoittaa, että hän on ollut ja on "hyvä ja luotettava mies", mikä arvostelu hänestä työnjohdon puolelta annettiin.

Olimme kuvitelleet lämmittäjän ammatin aivan toisella laiseksi kuin mitä se oli, nähtyämme Vierroksen työnsä ääressä. Aiemmin aikainen käsityksemme oli, että lämmittäjä on sellainen mies, joka yläruumis paljaana hikoilee tulenpalavan pätsin ääressä ja viskoo tuon pedon leimuavaan kitaan purtavaa lapiokaupalla. Mutta ei näkynyt mitään tulenpalavaa. Vierros tutki silmä kova-

W. GRÄSBECK

50-vuotias.

Syyskuun 16 p:nä täyttää Voikaan tehtaan lähetyso-
saston päällikkö Woldi Gräsbeck 50 vuotta. Hän on
syntynyt Pietarissa ja suorittanut koulunkäyntinsä Kuopiossa, missä myös aloitti konttoriuuransa. Osallistutuaan vapaussotaan ja suoritettuaan asevelvollisuutensa hän tuli heinäkuun 6 p:nä 1920 yhtiöme palvelukseen Voikaan tehtaan silloiselle kirjanpito-osastolle. Vuotta myöhemmin hän siirtyi saman tehtaan lähetyso-
sastolle ja on siitä lähtien ollut sanotun osaston esimiehenä.

Hra Gräsbeck on aikoinaan innolla ollut mukana va-

na ihmeellisiä mittareita, kojeita, kelloja ja vekottimia ja kertoi, että polttoaineen syöttäminen tapahtuikin automaattisesti mieskäden koskematta. Hiilen kulutus on suuri, toistasataatuhatta tonnia päivässä, mutta kovasti tulee höyryäkin, joka johdetaan ensin turpiinihuoneeseen ja sieltä tehtaisiin käytettäväksi. Lämmittäjän tehtävänä on tarkastaa ja huolehtia, että koneet tekevät tehtävänsä. Tarkkana siinä saa ollakin ja samalla tuntea nuo kojeet tarkoin, jotta työt luistaisivat ja "mylly jauhai".

Työn ulkopuolellakin on Vierros varmaan "hyvän ja luotettavan miehen" maineessa, sillä hän on toiminut oman ammattiosastonsa luottamustehtävissä pitemmän aikaa, ollen nykyisin sen puheenjohtajana.

Harrastuksistaan mainitsee Vierros erikoisesti kirjallisuuden. Kysyimme, eikö hän harrasta myös puutarhahoitoa vaikkapa kotitarpeiksi, koska on nuoruudessaan siihen koulutkin käynyt, jolloin Vierros tuumaa hymyillen, että on sattunut niin onnettomasti, että hän on asunut ensin kalliolla ja nyt asuu männikkömeisässä, eikä niiden ympärille puutarha ole oikein ottanut syntymään. "Mutta marjastan minä kovasti. Viime kesänäkin poimin 150 litraa puolukoita, jota paitsi sienestän ja kesäisin kalastan."

Onhan Vierroksella kotona, työstä palattua, odottamassa vaimon lisäksi nelipäinen, varttuva nuori polvi, joka vaatii oman osansa ja antanee oman panoksensa isän vapaa-aikojen viettoon nähden.

Vanhat kuvat kertovat . . .

Juhannus ja musiikki kuuluvat oleellisesti yhteen. Julkaisemme sen vuoksi vanhojen kuvien sarjassamme tällä kertaa kuvan Kymintehtaan Työväenseuran torvisoittokunnasta, joka vuosisadan vaihteessa soitteli erilaisissa tilaisuuksissa, mm. vappuaamuina, yhtiön järjestämissä juhannusjuhlissa ym. Valokuva on otettu

noin 50 vuotta sitten. Henkilöt ovat vasemmalta lukien seuraavat:

Istumassa: Lehto, Ingman, Fält, Taavi Johansson.

Seisomassa olevista emme ensimmäisen nimeä ole onnistuneet saamaan tietoomme. Kaksi muuta ovat Adam Kukkonen ja Adolf Erolin.

Sielu, joka viipyy hyveen mailla, on kuin ikuinen ke-vät, sillä se on puhdas ja kirkas ja virvoittava ja puoleensavetävä ja arvokas ja rikas ja viaton eikä mieli kenellekään vahinkoa.

Epiktetos.

paahteisessa maanpuolustustyössä kuuluen Kymintehtaitten Suojeluskuntaan. Samoin hän on osallistunut paikkakunnan urheilurientoihin VUV:n jäsenenä.

Mieliharrastuksena on hänellä ollut ampumaurheilu.

Hän osallistui molempiin viime sotiin ja ylennettiin luutnantiksi v. 1942.

Ihminen sanoo elämää katoavaiseksi, sillä hän käsittää vain sen, mikä sinä on turhaa. Jos hän tuntisi hahtuvien hetkien arvon, tehtäviensä suuruuden, timantin, joka kätkeytyy ihmiskunnan malmissuoneen, hyödyn, jonka hän voisi saada kaikesta, mikä hänen osakseen on tullut, saisi hän taivaallisen kipinän singahtamaan kivistä elämän polulla.

Ch. Wagner.

Kaikki ihmiset vihaavat luonnostaan toisiaan. Jos he tarkalleen tietäisivät, mitä he toisistaan puhuvat, ei olisi neljääkään ystävää maailmassa.

Blaise Pascal.

Työpaikkojemme sosiaalisissa oloissa ilahduttavaa edistymistä.

Henkilöstöhuoneisiin tutustumassa Kymin Oy:n Kuusankosken tehtailla.

*Ajanmukainen pesuallas Voikaan
Höyryosastolla.*

Yhtiömme harjoittaman sosiaalitoiminnan piiriin kuuluu oleellisena ja varsin tärkeänä osana ns. työpaikkahuolto, johon lasketaan kuuluviksi kaikki ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on edistää ja kehittää terveys- ja työturvallisuusoloja työpaikoilla. Toiminta tällä alalla on osittain lakisääteistä, osittain taas vapaaehtoista. Kun lainsäätäjän antamat määräykset ja ohjeet eivät luonnollisestikaan voi ulottua kysymyksessä oleviin asioihin aivan yksityiskohtia myöten, on vapaaehtoiselle toiminnalle varattu sangen suuret mahdollisuudet täydentää ja kehittää lain edellyttämiä toimenpiteitä. Vapaaehtoisella toiminnalla niin työnantajan kuin työntekijäinkin taholta onkin sen vuoksi tässä suhteessa mitä suuriarvoisin merkitys.

Kuten tunnettua ovat tehtaamme Kuusankos-

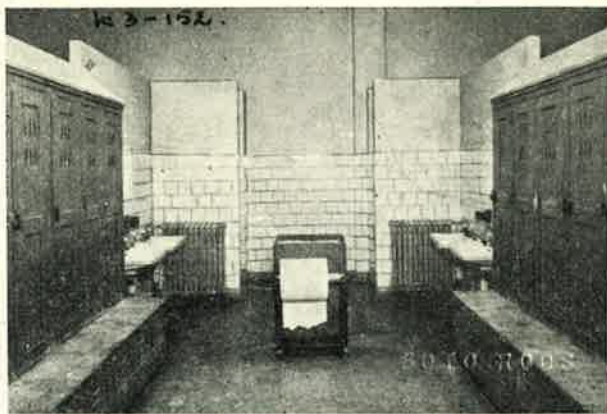
kella suhteellisen vanhat ja tästä johtuen on työpaikan sosiaalisten olojen kehittäminen ja parantaminen monasti käytännössä hyvin vaikeata. Tehdaskuoneistot asettavat jo rakenteellisesti hyvin monia ja vaikeita pulmia johdon ja suunnitteluelimien ratkaistaviksi. Nämä vaikeudet ovat varmaankin olleet havaittavissa myös työturvallisuustoimikuntien jäsenten keskuudessa, kun näistä asioista on kokouksissa ollut keskustelua. Työpaikkojen sosiaalisten olojen kehittäminen ja edistäminen onkin ollut, varsinkin sodan jälkeen, keskeisenä kysymyksenä työturvallisuustoimikuntien työskentelyssä. Tyydytyksellä on pantava merkitsevä se asiallinen ja myönteinen henki, joka on ollut vallitsevana näissä toimikunnissa ja joka omalta osaltaan on johtanut siihen, että monia epäkohtia on voitu poistaa ja olevia oloja sosiaalisessa mielessä parantaa entistä enemmän tarkoitustaan vastaaviksi.

On varmaankin vielä monta sellaista kysymystä ja sellaisia epäkohtia, joiden kehittäminen olisi tarpeen vaatimaa, mutta jotka eivät olosuhteiden pakosta ole kädenkäänteessä toteutettavissa. Voidaan kuitenkin tällä hetkellä todeta sosiaalisten olojen tehtaistemme työpaikoilla viimeisten vuosien aikana korjaantuneen ilahduttavan suuressa määrässä, ja jatkamalla sitä samassa myönteisessä hengessä kuin tähänkin asti ns. turvallisuustoiminnan puitteissa työntekijät ja työnjohto yhteistoiminnassa voivat menestyksellä edistää työpaikan sosiaalisten olojen kehittymistä.

Lehtemme edustaja on valokuvaajan kera tehnyt kiertokäynnin eri tehtaissamme ja työosastoilla tutustuttaakseen lukijakuntamme työpaikkahuollon tärkeään osaan, nimittäin ns. henkilöstöhuoneisiin, ja koonnut kuvasarjan, joka puolestaan parhaiten puhunee kehityksestä ja saavutuksista tällä alalla.

Voikaan Karbiditehtaan valoisa ruokailuhuone.

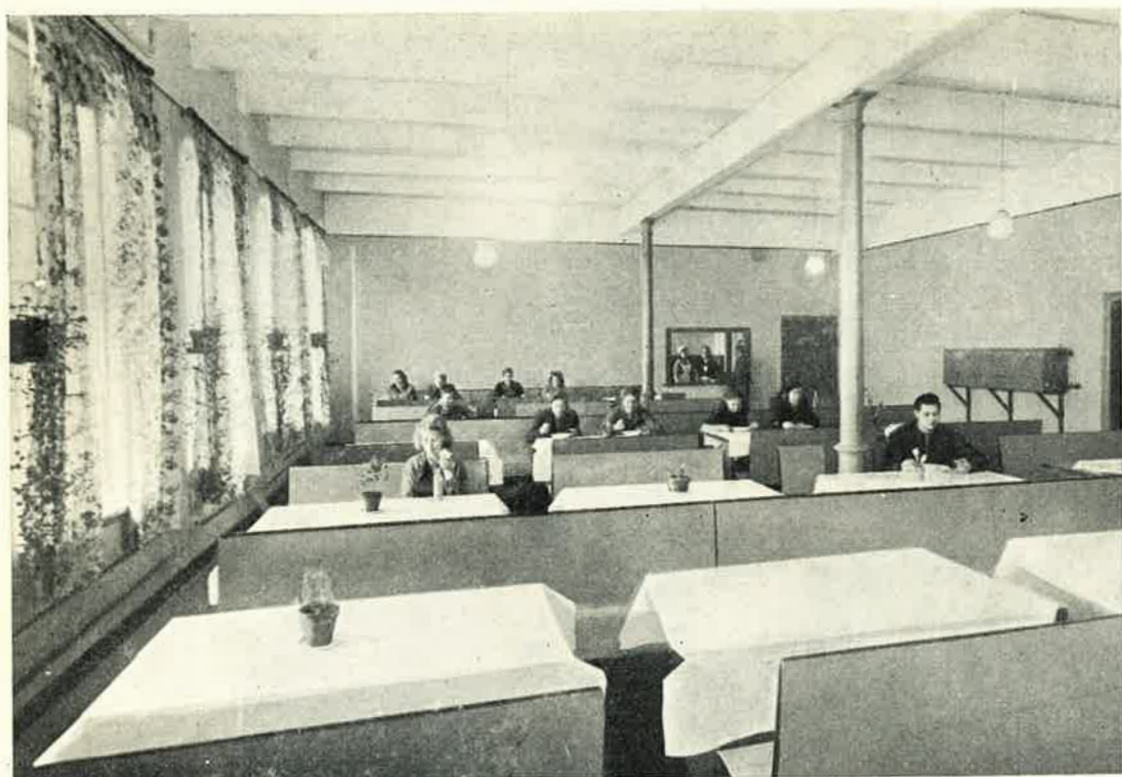
Voikaan Karbiditehtaan yhdistettyjä puku- ja pesuhuoneita.

Virkistävä lepo hetki Voikaan Höryosaston ruokailuhuoneessa.

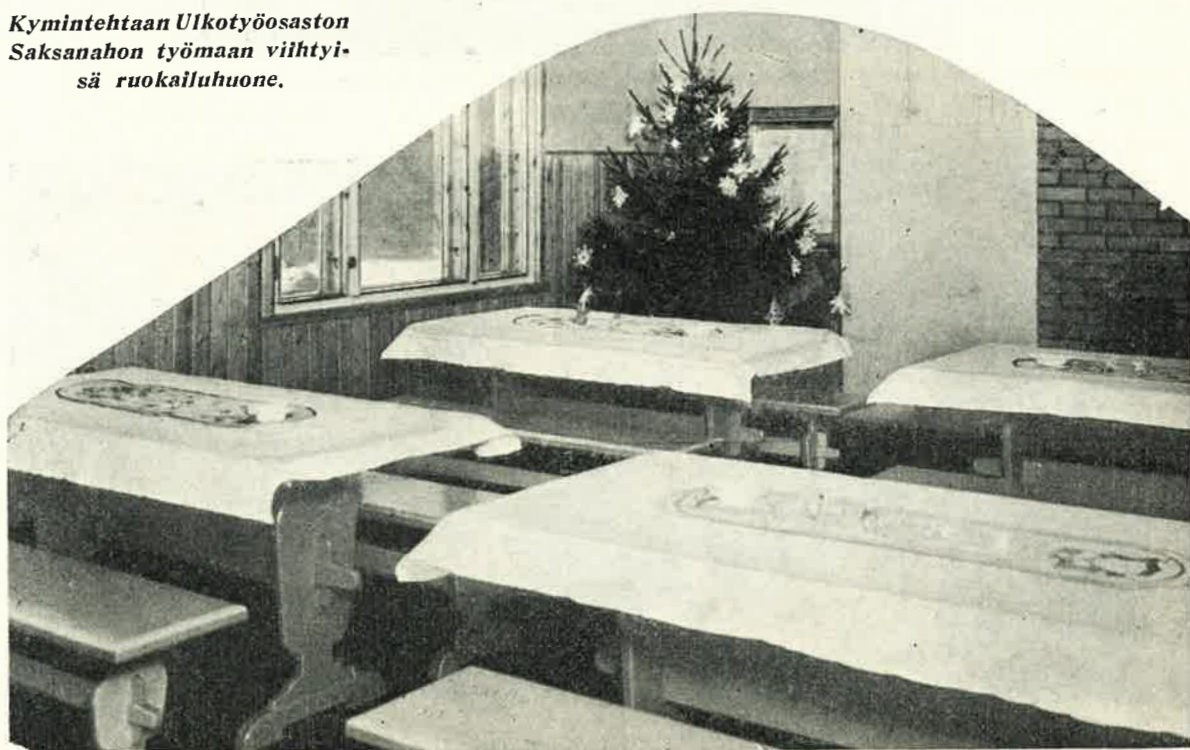

Voikaan Selluloosatehtaan ruokailuhuone.

Kuusankosken Paperitehtaan värikäs ja valoisa ruokailuhuone.

Kymintehtaan Ulkotyöosaston Saksanahon työmaan viihtyisä ruokailuhuone.

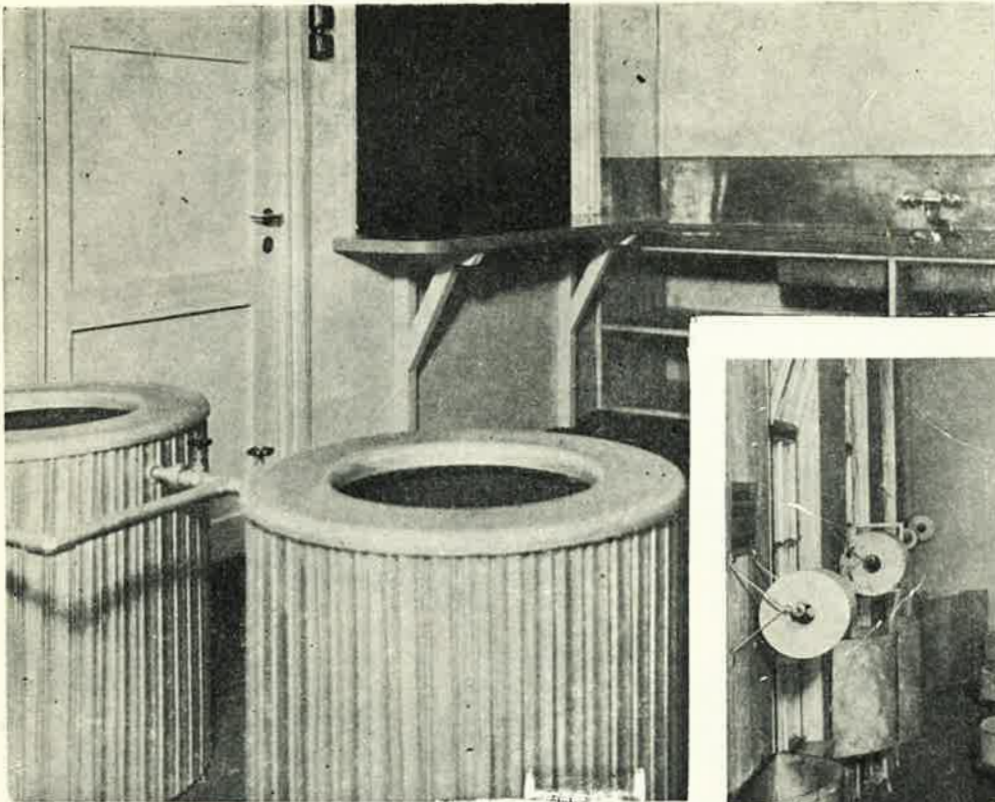

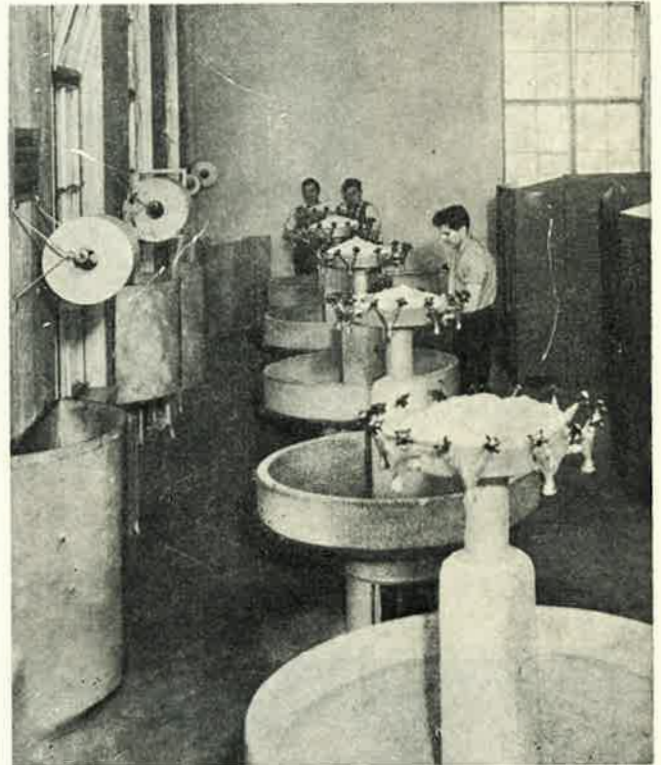
*Kymintehtaan Sellu-
loosatehtaan avara
ja ilmava ruokailu-
huone.*

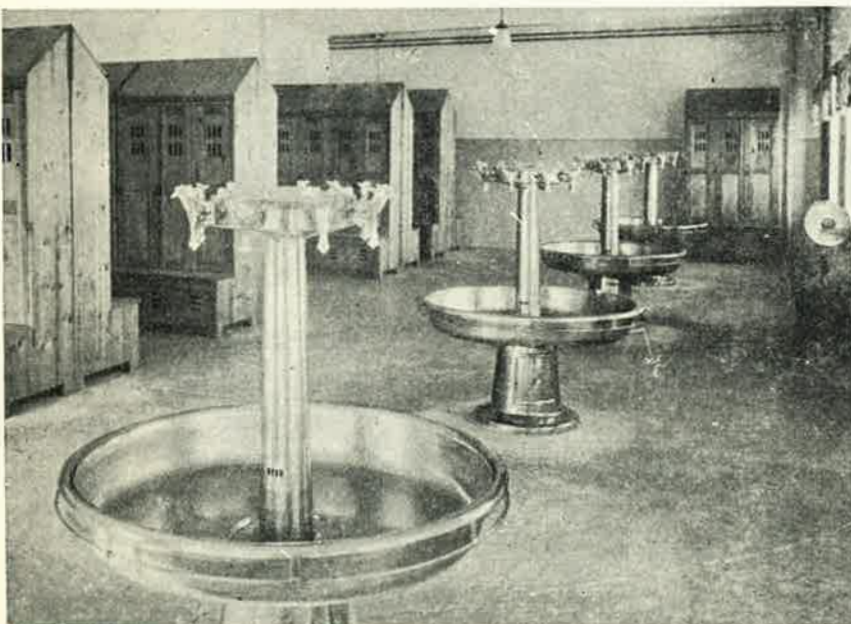
*Ky. Korjauspajan,
Sähköosaston ja
Talousosaston sekä
puusepän- ja maala-
rinverstaan yhteinen
ruokailuhuone.*

*Näkymä edellämainittujen
työosastojen yhteisen ruokai-
luhuoneen keittiöstä.*

*Uutuuttaan hohtava Kymintehtaan Korjauspajan
puku- ja pesuhuone.*

*Voikaan Selluloosatehtaan nykyajan vaa-
timuksia vastaava pesu- ja pukuhuone.*

Kuva kilpailujen päättäjäistilaisuudesta, joka pidettiin kotitalous- ja äitienpäiväjuhlan merkeissä.

Ensimmäinen kotienjärjestelykilpailumme onnistui erinomaisen hyvin.

Yhtiömme Sosiaaliosasto järjesti kuluneen talven aikana yhtiön palveluksessa olevien perheiden kesken kolme kuukautta kestäneen kotienjärjestelykilpailun. Kuten nimikin osoittaa, suoritettiin koko kilpailu kodeissa ja siihen osallistui emäntiä sekä Kymin—Kuusankosken että Voikaan tehtailta.

Kodinhuollollisten kilpailujen ohjesääntöjen mukaan huomioitiin kilpailussa kaappien, hyllyjen ja komeroitten siisteys, eteinen ja lähiympäristö sekä myöskin lasten vaatetus ja hoito. Kilpailu oli paikkakunnalla ensimmäinen laatuaan, mutta siitä huolimatta emännät suoriutuivat siinä erinomaisesti.

Päättäjäistilaisuus pidettiin kotitalous- ja äitienpäiväjuhlan merkeissä toukokuun 8 p:nä Kuusankosken Seuratalossa. Juhlavieraita oli saapunut yli 300.

Juhlan ohjelman aloitti Ammattikoulun torvisoittokunta soittamalla kapellimestarinsa A. Korven johdolla Teiken marssin "Vanhat toverit", Paciuksen "Suomen laulun" ja Linsénin "Kesäpäivä Kangasalla". Tervehdyspuheen piti sosiaalitarkastaja Aino Kankkunen, minkä jälkeen Kymintehtaan Sekakuoro "Kaiku" lauloi opettaja J. Laurikaisen johdolla kolme laulua: Sibeliuksen "Soi kiitokseksi Luojan", Tyrnpun "Ero kotitalosta" ja Hannikaisen "Annin laulun". Koululaisen Riitta

Suhosen esitettyä luentaa piti maisteri Vappu Niinimäki Kotitalouskeskuksesta juhlaesitelmän, jonka aiheena oli "Hyvä ruokavalio". Esitystä havainnollistettiin parinkymmenen kuvataulun avulla. Tämän jälkeen seurasi väliaika, jolloin kaikille juhlavieraille tarjottiin maukkaita pullakahvit.

Väliajan päätyttyä esiintyi Kuusankosken Orkesteri soittaen maisteri Veikko Talven johdolla Kuulan "Kansanlaulun", Lännavuoren "Minä laulan sun iltasi tähtiin" ja vanhan ranskalaisen gavotin. Sitten suoritettiin palkintojen jako kotienjärjestelykilpailusta. Palkintojen jaon toimittivat vuorineuvoksetar Clara Ekholm, talousneuvoja nti Nina Kurki ja sosiaalipäällikkö Åke Launikari, joista viimeksimainittu selosti kilpailujen tarkoitusta ja niistä saatuja vaikutteita ja kiitti kaikkia kilpailuun osallistuneita perheenemäntiä. Palkinnot jakaantuivat seuraavasti:

I luokka (lapsettomat perheet): 1 palk. rva Alma Huh-
tiniemi, Kymintehdas; 2 palk. rva Tilda Takoja, Voikka.

II luokka (perheet, joissa on 1—2 lasta): 1 palk. rva Rauha Vatanen, Voikka, ja rva Toini Tapanila, Kymintehdas; 2 palk. rva Eevi Pesu, Kuusankoski, rva Hilda Valsti, Kuusankoski, ja rva Sylvi Kosonen, Kuusankoski;

Osa palkinnon saaneista perheenemännistä, joita oli kaikkiaan 17.

3 palk. rva Liisa Kauppi, Voikka; 4 palk. rva Anna-Liisa Lamminpää, Kuusankoski.

III luokka (perheet, joissa on enemmän kuin 2 lasta):
1 palk. rva Aino Vitikainen, Kuusankoski, rva Eila Tirkkonen, Kuusankoski, ja rva Toini Hasu, Voikka; 2 palk. rva Anna Kärki, Voikka, rva Impi Rytteri, Kuusankoski,

ja rva Aune Heimonen, Voikka; 3 palk. rva Lydia Toivonen, Voikka; 4 palk. rva Toini Henttu, Voikka.

Viimeksimainittu sai arvostelulautakunnan yksimielisen päätöksen perusteella lisäksi tunnustuspalkinnon siitä erinomaisesta harrastuksesta, jota hän suuren perheen äitinä oli koko kilpailun ajan osoittanut.

Kilpailevan emännän ruokakaappi, josta löytyy monenlaista suuhunpantavaa.

Onpa mieluista avata tällaisessa kunnossa olevan kaapin ovea.

SULO AALTO

— maalaustaiteen harrastaja.

Kaksi vuotta sitten esittelimme lehtemme lukijoille yhtiömme palveluksessa Kuusankosken Korjauspajalla työskentelevän viilarin Eino Hokkasen, joka ansiotyönsä ohella harrastaa taidemaalauksia varsin kunnioitettavien tuloksin. Kun yhtiömme palveluksessa on eräitä muitakin jo pitkälle kehittyneitä maalaustaiteen harrastajia, tulemme jatkamaan esittelysarjaamme ja tällä kertaa on Sulo Aallon vuoro, joka on työssä Kymintehtaan Höyrynjakoasemalla. Esittelijänä toimii nytkin tunnettu ja tunnustettu ammattimies, taiteilija Tapani Lemminkäinen, joka on Aallon taideharrastusta joutunut läheltä seuraamaan ja jolle annammekin nyt puheenvuoron.

Sulo Aalto oli jälleen ollut maalaamassa ja nyt juuri katselen "Jämsän Maijan mökkiä", huolellisesti siveytyä akvarellia. Istumme Aallon viihtyisässä kodissa Mörkölinjalla ja tämä viimeisin nimi se onkin ensin keskustelumme lähtökohtana.

— Tätä Mustanvuoren ja Pirtsanmettän välistä asutusaluetta on muistamani ajan sanottu Mörkölinjaksi, vaikka se nyt uuden asemakaavan nimistöstä jätettiin pois, juttelee Aalto harvaan ja hiljaiseen tapaansa. Seinillä on joukko kauniisti kehystettyjä maalauksia ja ensi silmäyksellä näkee, että Aalto on vanhan taiteen innokas ihailija. Oikeastaan olemme kuin ammattimiehen työpajassa, sillä seinustalla on taiteilijan maalauseline ja siellä täällä muuallakin huoneessa välineitä, jotka kertovat jatkuvasta, jo vuosikymmeniä kestäneestä harrastuksesta.

Sulo Aalto täyttää tänä vuonna viisikymmentä ja siksi olemme kääntyneet hänen puoleensa saadaksemme urkittua joitain väläyksiä hiljaisen miehen vaiheista.

— Mistä on peräisin ensimmäinen kosketuksesi taiteeseen?

— Olin hiljattain manalle menneen Wäinö Walkaman oppilaana kansakoulussa ja kun hän huomasi minut hyväksi piirtäjäksi, järjesti hän minulle aivan erityisiä malleja, taidejäljennöksiä, joita sitten puolestani taas

Palkintojenjaon jälkeen esittivät Voikaan kansakoulun tyttöoppilaat kukkaisleikin opettaja Sarpolan johdolla ja sitten nähtiin "Koneiden aikakaudella"-niminen pieni näytelmä sosiaaliosastolaisten esittämänä. Juhlan päätteeksi laulettiin yhteisesti muutama säkeistö "Kansalaislaulusta".

Edellämäinittu työmuoto oli Sosiaaliosaston kotitaloustoiminnan keskeisin ja sen ohella oli kurssi- ja kerhotoiminta erittäin vilkasta. Kesätoiminta on suunniteltu käsitteväksi alkukesästä kerhokokouksia ja pikkuretkelyjä lähiympäristöön. Elo- ja syyskuu on varattu säilykekurssitoiminnalle. Talvikauden alkaessa jatketaan edelleen kilpailutoimintaa sekä kodinhoidon että ruokatalouden merkeissä.

jäljentelin ja minusta tämä oli erittäin hauskaa. Enkä luule sen olevan aivan hyödytöntäkään, sillä näin tulee kiinnostaneeksi teoksen sisältöön vakavaa huomiota. Maalaustekniikan vaikeus on suorastaan nöyryyttävää, eikä sitä ennen oikein tiedä ennenkuin itse yrittää.

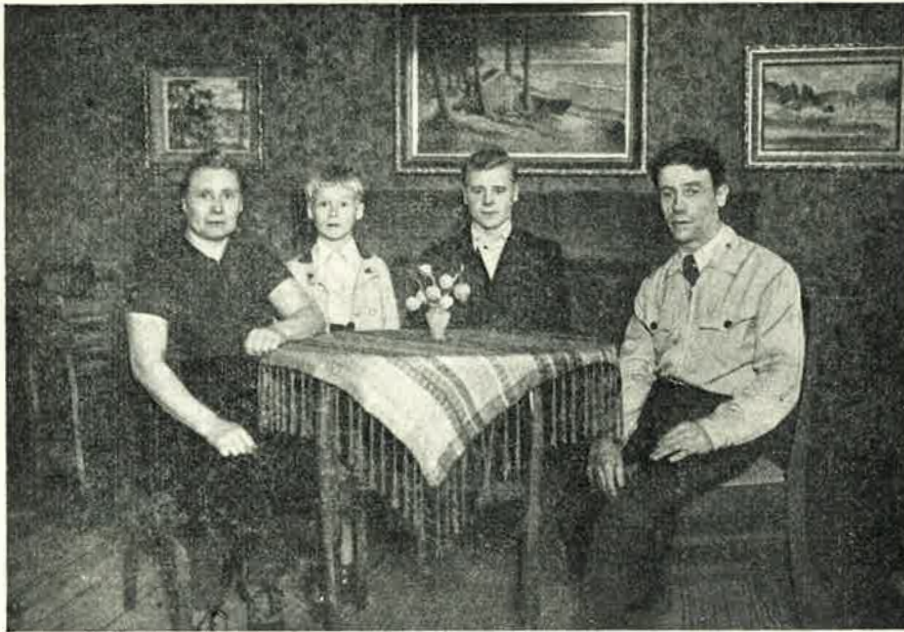
Tästäkö lie peräisin, vai liekö perittyä Sulo Aallon nöyrä mielenlaatu. Mutta paljon muuta on myös elämän varrella ollut sellaista, joka ei ole ollut jälkiään jättämättä. Näin hän kertoo varhaisimmista vuosistaan:

— Asuimme Kuusanniemessä Hölsän myllyn vaiheilla. Lukemattomat voileipäkievet olen heitellyt suvannon tyyneen pintaan. Isop kosken puolelle tuskin uskalsimme mennäkään, mutta sensijaan oli oikea ihastuksemme myllyniemen poikki kaivettu tukkikanava, niinkuin varmaan kaikkien Kuusanniemen poikapolvien. Niin pian kuin uimataito oli saavutettu, työnnyttiin yläsuvannon puolelta ahtaaseen ruuheen ja niin mennä huristettiin alapään ryöhyihin, ulkopuolella juoksevien tuskin pysyessä seuraamaan. Joku tikku polvissa tai mahanasassa oli vain omiaan tehostamaan seikkailun jännittävyyttä.

— Tukkimiehet poikkisivat usein meille kahvitunnin pitoon. Silloin minä otin salaa paperipalan ja piirsin nopean luonnoksen milloin mistäkin pihkahoususta. Kuten tavallista tällaisessa tilanteessa, läsnäolijat ilmaisivat äänekkäällä naurulla hyväksyvänsä poikasen puuhailut. Mutta joukossa oli muuan suuripartainen mies, enkä voinut voittaa kiusausta piirtää partaa vieläkin suuremmaksi. Tätä ei minun olisi kuitenkaan pitänyt tehdä, sillä toisten oikosenaan hohottaessa sieppasi hän vihaisesti lakkinsa ja painui pontulleen. Enkä minä pitkiin aikoihin voinut huolettomasti leikkiä niillä vaiheilla, missä hänen partansa heilui.

— No milloin aloit värejä käsitellä?

— Niin pian kuin kynnille kykenin, oli vaatimattomasta työläiskodista hakeuduttava ansiotyöhön ja siihen jäivät taiteelliset askartelut pitkäksi aikaa. Isäni, vakaa iittiläinen, jonka rinnalla usein olin laulamassa kyläkunnan vainajia, ei sallinut elämänotteissa mitään hahattua ja jos olisin vihjaissutkin halustani saada askarrella kuvanteossa jatkuvasti, olisi hän tulkinnut sen suoranaiseksi kumousyritykseksi. Eipä siksi, isä oli

*Sulo Aalto perheensä
parissa.*

hyvin huvitettu harrastuksistani ja taidostani ja usein hän vähän niinkuin yleillen esitteli naapureille aikaansaannoksiani. Mutta työ ja työväen asia oli hänelle kaikki kaikessa. Ja hänen ankaruudestaan minä olen oikeastaan kiitollinen.

— Työskentelin ulkotyöosastolla, kunnes koko perhe muutimme sodan jälkeen Jaalaan ottaen huostaamme Pohjanlahden torpan, josta äitini äiti oli kotoisin ja jossa itsenäistyneessä talossa sisareni nyt emännöi. Siellä asuimme kahdeksan vuotta ankarassa työntouhussa. Mutta tuskin kukaan omaisistani tiesi, että olin lähtiessä poikennut Vinbergin rouvan kirjakauppaan ja ostanut sieltä täydelliset taiteilijan välineet! Tämä tun-

nettu taiteen suosijahan oli hankkinut kauppaansa, ehkä juuri minunlaisiani harrastajia varten, oikeita öljyvärejä ja siveltimiä ja niitä nyt osin hyvän valikoiman.

— Kun työviikko päättyi siellä Jaalan hiljaisella sydänmaalla, vaeltelin koko sunnuntaisen päivän Korttejärven (Kuusaan kalamiehet sen kyllä tuntevat) rantamilla ja maalasin maisemia. Vielä muistan ensimmäisen aiheenikin, Sorasaaren maiseman, joka muuten nyt on Amerikassa vaimoni sisarella kotomaan muistona.

— Kun palasimme Jaalasta takaisin tehtaille, menin työhön korjauspajalle. Nyt tulen pian kuitenkin jo 19 vuotta olleeksi höyrynjakoasemalla.

Hölsän myllyn tienoo.

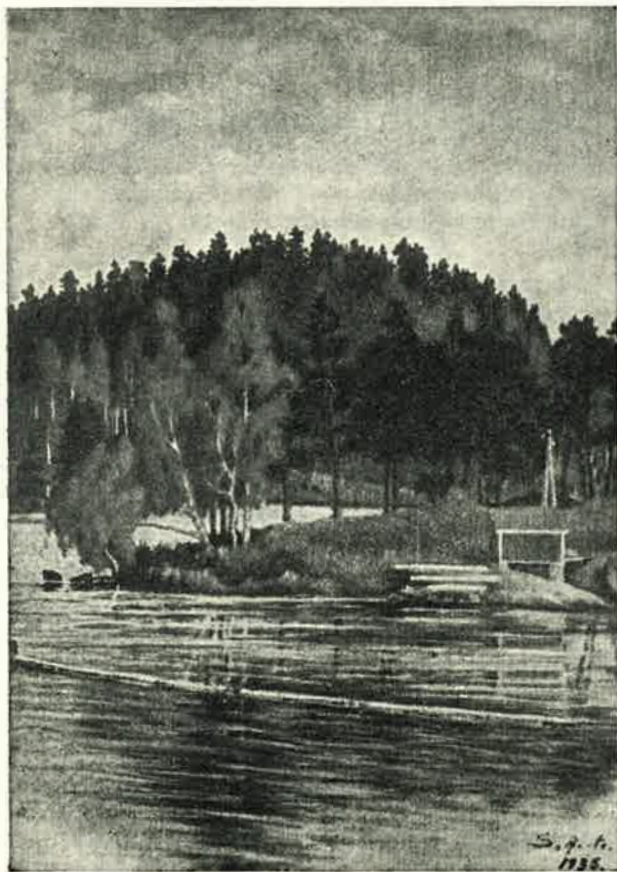
Öljyvärimaalaus
vuodelta 1948.

Saksanahon pumppuhuone.
Öljyvärimaalaus vuodelta 1948.

— Kuinka olet sitemmin vakiintuneena perheenisänä taideharrastustasi elätellyt?

— Oli vahinko, etten ollut tilaisuudessa saamaan minkäänlaista ammattiohjausta. Grigor Auer piti silloin tällöin näyttelyjä Kouvolassa, mutta aikaa myöten

Hölsänniemi.
Öljyvärimaalaus vuodelta 1935.

Suunnistamisen aakkosia oppimassa.

Yhtiömme toimesta järjestettiin keväällä suunnistamiskurssi asianharrastajille. Kurssi käsitti muutaman luennon kartan ja kompassin käytöstä sekä suunnistamisreitin valinnasta. Lisäksi järjestettiin useita harjoituskilpailuja osanottajille. Tulokset niissä olivat seuraavat:

Viivasuunnistuskilpailu 7. 5. 1949: 1) Unto Jyräs 1.23,10; 2) Olavi Lehtinen ja Bror Perälä 1.43,58; 3) Katri Kalliola ja Alli Lahtinen 1.47,45; 4) Martti Askola, Toivo Hannula ja Esko Seppälä 1.58,05; 5) Hilikka Söderlund ja Maj-Britt Skogström 2.07,37.

Murtoviivasuunnistuskilpailu 8. 5. 1949: 1) Maj-Britt Skogström ja Nils Alm 55.40; 2) Hilikka Söderlund ja Lars Nyholm 57.20; 3) Bror Perälä 65.20; 4) Olavi Lehtinen ja Börje Perälä 67.50.

Muut osanottajat keskeyttivät.

Suunnistamiskilpailu 22. 5. 1949. Yleinen sarja, 9 km: 1) Hannu Paananen 1.38,40; 2) Antero Tasanen 2.05,40; 3) Bror Perälä 2.07,40; 4) Börje Perälä 2.09,40; 5) Kalle Timonen 2.15,40.

Naiset, 6 km: 1) Alli Lahtinen 1.51,20; 2) Else Kantola 2.12,20.

Ikämiehet: 1) Into Suominen 1.50,20; 2) Tauno Tuominen 1.51,00; 3) Nils Lindblom 1.53,00; 4) Nillo Jokinen 3.31,10.

Muut osanottajat keskeyttivät.

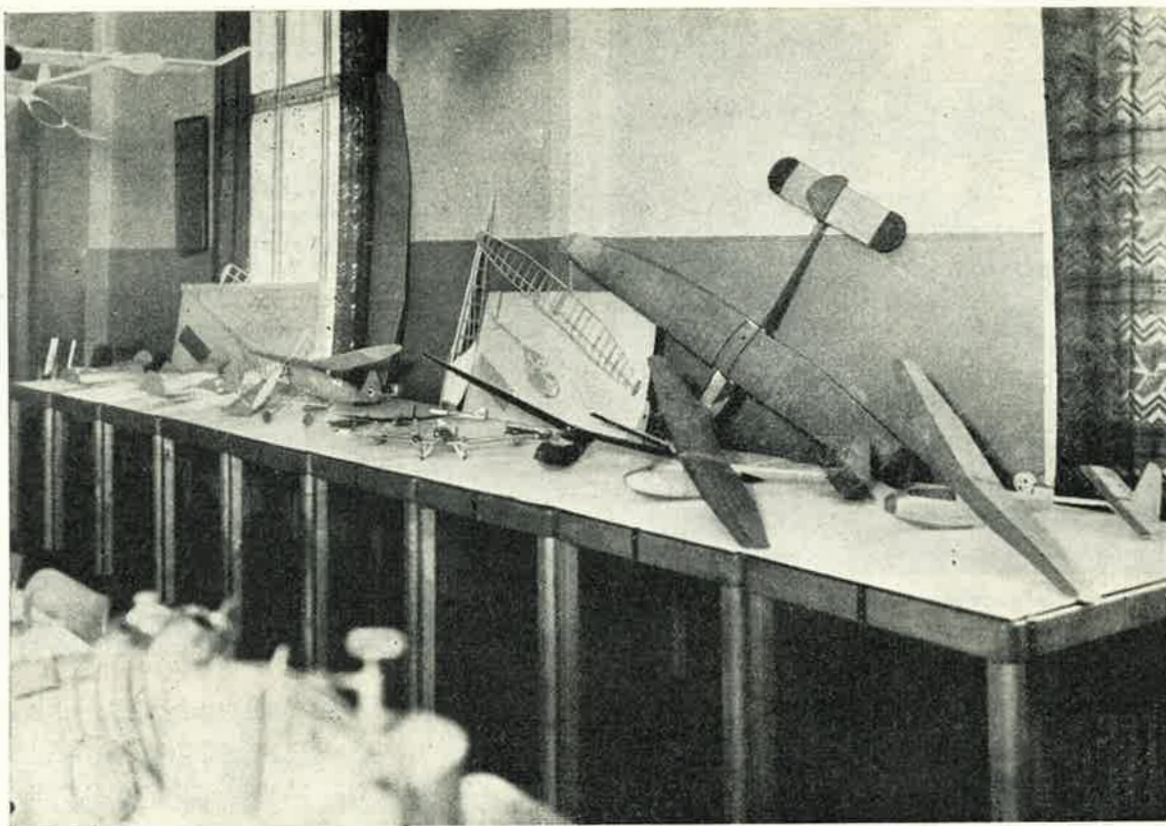
Suunnistamistoimintaa jatketaan jälleen ensi syksynä. Tällöin suoritettavissa karsintakilpailuissa valitaan osanottajat Kymenlaakson teollisuuslaitosten väliseen suunnistamiskilpailuun, joka pidetään Juurikorvessa.

Vain hyvyyden lempeä taakka soveltuu meidän elomme kiittävän hetken kannettavaksi. Hyvyys vain on omissa jäämään hymyilemään siitä unesta, joka jää taaksemme, vain hyvyys liikuu luontevasti siihen iäisyteen, jota kohti me kääntämme.

Maila Talvio.

aloin kyllästyä hänen esitystapaansa. Kun ei muu autanut, aloin hankkia taidekirjallisuutta ja sen tutkimisessa ovatkin monet iltapuheet menneet. Tuskin ollenkaan olen kiinnittänyt huomiota tänä vuosisadan ismeihin. Sensijaan on vanha taide jatkuvasti ollut ihailuni kohteena.

Seiniltä näkyy, että hän on ollut jatkuvasti ihanteilleen uskollinen. Mieltä lämmittävää on myös panna merkille, että lapsuuden leikkipaikka on edelleen keskeisin aihepiiri. Keskustelemme vielä kotvan aikaa nykyisestä maailman menosta ja Sulo Aalto syventää vaatimattomalla tarinoinnillaan haastattelijan käsitystä hänen luonteensa sovinnaisuudesta. Hänestä on ollut kauan aikoinaan isänsä ja opettajansa keskinäinen kunniointi vastakkaisista katsomuksista huolimattakin, eikä hän toivo mitään niinkuin sitä, että voisimme täällä kotiseudullamme tehdä ahkerasti työtä ja luottavaisesti osallistua eri piirien edustajina jaloön hengen viljelyyn.

Erimallisia lennokkeja näytteillä.

Vilkasta kerhotoimintaa Ammattikoulussamme.

Ammattikoulumme toverikunta järjesti huhtikuun 26 p:nä Kuusankosken Seuratalossa yleisöjuhlan, jossa ohjelmansuorituksista huolehtivat toverikunnan eri kerhot. Lennokki- ja askartelukerhot, jotka eivät esiintyneet salin puolella, olivat järjestäneet ravintolahuoneeseen näyttelyn, joka antoi selvän kuvan siitä, mitä näissä kerhoissa on lukuvuoden aikana puuhailtu. Ehkä lukija valokuvistakin saa joltisenkin käsityksen työn tuloksista, mutta syytä on kuitenkin hieman tarkemmin selostaa näiden kummankin kerhon toimintaa. Tässä tarkoituksessa olemme kääntyneet lennokkikerhon johtajan, opettaja Usko Liimataisen, ja askartelukerhon johtajan, teknikko Joel Kokkilan puoleen ja saaneet heiltä seuraavia tietoja.

LENNOKKIKERHOON

on talven aikana kuulunut kaikkiaan 39 poikaa. Kerho on rakentanut 30 Eso-, 20 Kiva-, 8 Baby- ja 7 Pik. 5-lennokkia sekä 10 pienoismallia. Näyttelyssä oli 42 lennokkia, 2 kumimoottorikonetta, joitakin puisia pienoismalleja sekä päällystämättömiä lennokkirakenteita. Kerho teki huhtikuussa retken Utin lentoasemalle ja piti toukokuussa lennokkilpailut.

ASKARTELUKERHO.

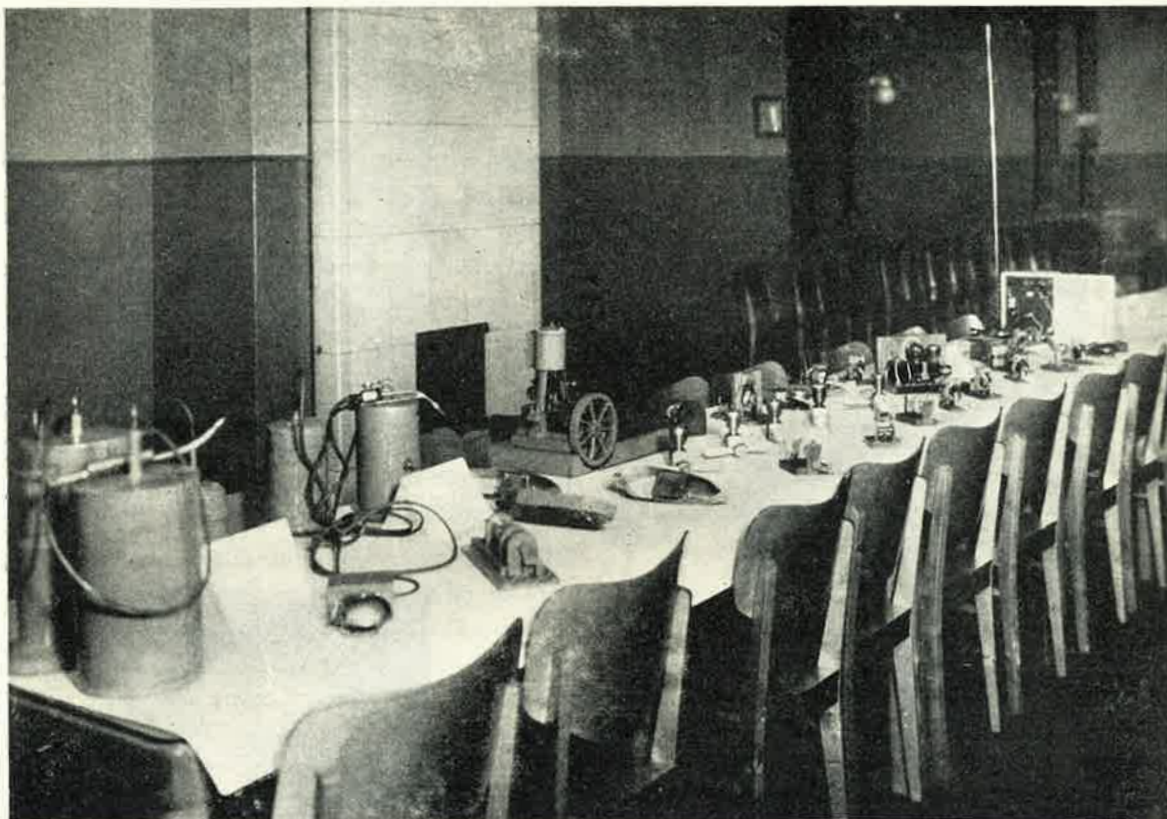
Kerhon tarkoituksena on antaa pojille mahdollisuus

vapaa-ajanaan työskennellä omien mieliharrastustensa puitteissa ja kehittää niitä.

Kerho on toiminut kahtena ryhmänä, joista toinen on työskennellyt keskiviikkoisin klo 18—21 ja toinen perjantaisin klo 18—21. Kerhoneuvoja on ollut yksi 15 poikaa kohti. Työskentely on pyritty järjestämään siten, että pojat ovat joutuneet toimimaan mahdollisimman oma-aloitteisesti. Kirjoja, piirroksia ja lehtisiä on hommattu herätteiden saantia varten. Valmistamansa kojeet ovat pojat itse omakohtaisesti kokeilleet ja tämä onkin muuten ollut kerhoiltojen kohokohtia. Monta rattoisaa hetkeä on niistä pojille muodostunut. Ensimmäinen on jännäty, että toimiiko se koje, ja kun esim. sähkömoottori on lähtenyt käyntiin, niin voi sitä riemua! Silloin on tunnettu todellista työn iloa. Kokeillessa on neuvoja aina ollut lähellä seuraamassa, ettei mitään vahinkoa pääse tapahtumaan.

Kerhon koko vahvuus on ollut 92 poikaa ja askartelutunteja on lukuvuoden aikana kertynyt kaikkiaan noin 6000.

Kojeita on valmistettu seuraavat määrät: pienoissähkömoottoreita 26 kpl., reaktioveneitä 9 kpl., sähkösoittokelloja 12 kpl., pienoishitsauslaitteita 4 kpl., höyrykoneita 4 kpl., impulsiomoottoreita 3 kpl., sähköinduktoreja 2 kpl., sähkötysavaimia 2 kpl., kidekoneita 3 kpl., 2-putkisia paristoradioita 3 kpl., radiopuhelimia 2 kpl. ja pie-

Askartelukerhon työn tuloksia.

noisdieselmootoreita 8 kpl. eli yhteensä 78 kojetta sekä lisäksi kerinpuita 5 kpl. ja jääpallomailloja 45 kpl.

Tarveaineet ovat pojat yleensä saaneet koulun puolesta, lukuunottamatta kalliimpia radiokojeita, kuten putkia y.m.s., jotka he ovat itse kustantaneet.

MUUT KERHOT.

Edellä mainittujen kerhojen lisäksi on ammattikoulussa ollut työkauden aikana toiminnassa 11 muuta kerhoa, nimittäin raamattupiiri, kirjakerho erikseen pojilla ja tytöillä, näytelmäkerho, shakkikerho, torvisoittokunta, tyttöjen ja poikien voimistelukerho, poikien palloilukerho, retkeilykerho "Suunta-Veikot" ja retkilykerho "Samoilijat".

Kaikkien kerhojen yhteinen jäsenmäärä on ollut 421. Kerhotilaisuuksia on pidetty 365, joissa osanottajia on ollut yhteensä 7.175. Työtunteja on kertynyt kaikkiaan 18.407.

*Ensi puron ensi kuplat särkyy,
ensin kiihtuu kevään ensi kukat,
mutta ensi lempes, sydän nuori,
elää kauan kaikkein muiden jälkeen.*

J. L. Runeberg.

Rakkaus ja työ! Siinä elämän valtaiset, horjumattomat peruspylväät.

M. O s m a.

MANAN MAJOILLE.

Aarne Pöysä.

Toukokuun 23 p:nä kuoli Kuusankoskella lyhyen, mutta vaikean sairauden jälkeen apumies Aarne Pöysä Kymintehtaan Rakennusosastolta. Hän oli syntynyt Mäntyharjussa 30. 9. 1899, joten hän siis ensi syksynä olisi täyttänyt 50 vuotta. Yhtiön palvelukseen Pöysä tuli ensimmäisen kerran v. 1926 Kymintehtaan Rakennusosastolle. Oltuaan välillä muutamia vuosia poissa yhtiöstä hän tuli työhön Kymintehtaan Ulkotyöosastolle, siirtyen sieltä parin vuoden kuluttua jälleen Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä työskenteli sukeltajan merkkimiehenä kuolemaansa saakka.

Pitkäaikaisesti palvelleita.

YLIMESTARI KAARLE YRJÖLÄ

Kymintehtaan Paperitehtaalta tulee heinäkuun 4 p:nä olleeksi yhtiömme palveluksessa 45 vuotta. Hän on syntynyt 8. 6. 1885 Iitissä ja tullut palvelukseen 4. 7. 1904 paperiosastolle. Käytyään läpi kaikki asteet paperikoneella hänet nimitettiin v. 1913 paperimestariksi ja v. 1923 ylimestariksi, jota tehtävää edelleenkin tunnollisesti hoitaa. Pätevänä ammattimiehenä ja oikeudenmukaisena esimiehenä hän on saanut osakseen sekä yhtiön johdon että alaistensa luottamuksen ja kunnioituksen.

Hänen erikoisharrastuksiaan ovat olleet metsästys ja varsinkin kalastus.

TIKKUSIHTIMIES AATAMI SUHONEN

Voikaan Puuhiomolta tulee syyskuun 8 p:nä olleeksi yhtiömme palveluksessa 45 vuotta. Hän on syntynyt 7. 1. 1880 Jäppilässä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1902

Voikaan Ulkotyöosastolle, työskennellen sen jälkeen useilla eri osastoilla, mm. selluloosa-, saha-, rakennus-, höyry- ja paperiosastoilla. Leikkiä laskien hän sanookin olleensa tähän mennessä kaikissa muissa hommissa paitisi ei hevosmiehenä. Voikaan Puuhiomon tikkusihdille hän tuli v. 1938 hoitaen edelleenkin tunnontarkasti tehtäväänsä.

Suhosen vapaa-aikojen harrastuksista mainittakoon puutarhanhoito, johon hän on erikoisesti kiinnostunut. Hän on toiminutkin Voikaan "puutarhurina" jo usean vuosikymmenen. Nuorempana hän oli innokas kalamies.

SÄHKÖASENTAJA EMIL SIRÉN

Kymintehtaan Sähköosastolta tulee heinäkuun 13 p:nä olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 13. 3. 1892 Valkealassa ja käynyt koulunsa Kuusankoskella, ollen ammattikoulumme ensimmäisen vuosikurssin oppilaita. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1906 Kymintehtaan Selluloosatehtaalte. Oltuaan sitten eri tehdasosastoilla, kuten paperi-, rakennus- ja korjauspajaosastoilla hän siirtyi v. 1913 Kymintehtaan Sähköosastolle, missä on työskennellyt mm. moottorinhoitajana ja vanhempana sähköasentajana.

Sirénin mieliharrastuksia ovat radiotekniikka, matkailu ja tietopuolinen kirjallisuus. Ensimmäisiä radiokoneita paikkakunnallamme oli Sirénin itsensä tekemä, jolla kuunneltiin ulkolaisia asemia. Paljon käytettynä "radiotohtorina" hän on toiminut täällä vuosikymmenet. Hän on kuulunut jäsenenä Suomen Matkailijayhdistykseen 25 vuotta ja Kuusankosken Puutarhaseuraan 10 vuotta.

KIRVESMIES OTTO VAUHKONEN

Kymintehtaan Rakennusosastolta tulee elokuun 18 p:nä olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 17. 3. 1878 Pieksämäellä, missä oli ensin sahatöissä, tullen kuitenkin jo v. 1900 Kymin Oy:n palvelukseen. Hän työskenteli ensin Kymintehtaan ja Kuusankosken Selluloosatehtailla, Kymintehtaan Paperitehtaalla, Rakennusosastolla ja Kymintehtaan Ulkotyöosastolla, kunnes v. 1918 siirtyi Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä siitä lähtien on yhtäjaksoisesti toiminut kirvesmiehenä.

Vauhkonen oli ennen sotia aina uskollisesti mukana yhtiön propagandahiihdoissa edustaen omaa osastoaan. Ikävuosistaan huolimatta hän on vieläkin reipas otteissaan ja suorittaa tehtävänsä erittäin tunnollisesti.

KALANTERIKONEENKÄYTTÄJÄ FRANS VERNER GRANQVIST

Kymintehtaan Paperitehtaalta tulee syyskuun 9 p:nä olleeksi yhtiömme palveluksessa 40 vuotta. Hän on syntynyt 10. 7. 1886 Iitin Tillolassa, mistä käsin kolmisen vuotta kävi isäkkönsä kanssa halkotöissä tehtaalla.

Yhtiön palvelukseen hän tuli varsinaisesti 9. 12. 1904 Kymintehtaan Paperitehtaalle kastelukoneelle, mistä seuraavana vuonna siirtyi apumieheksi kiilloituskoneelle eli kalanterille. Oltuaan tässä toimesta vuoteen 1919 hän muutti Voikaan Paperitehtaalle työskennellen siellä eri tehtävissä paperikoneella, mm. silinterimiehenä, kunnes v. 1923 erosi yhtiön palveluksesta ja hankki auton, jolla sitten ryhtyi jokapäiväistä leipäänsä ansaitsemaan. Pari vuotta auton kanssa "reistailtuaan" hän kyllästyi siihen ja tuli takaisin Kymintehtaan Paperitehtaalle, missä siitä lähtien on ollut Pk. 3:n kalanterin käyttäjänä.

Granqvist kuuluu niihin, joille metsästys ja kalastus ovat puoli elämää. Hän kuuluu jäsenenä Metsästyskerho Paukkun ja eräretket ovat ulottuneet aina Mäntyhärjuun saakka. Kalastusmatkat taas ovat suuntautuneet pääasiallisesti Iitin ja Jaalan vesille. Nämä harrastukset ne ovat pitäneetkin Granqvistin jatkuvasti nuorekkaana ja pirteänä ja antaneet aiheita monenlaisiin juttuihin, jotka kaikki tietysti ovat rosia.

AKKUMULAATTORIVETURINKULJETTAJA VÄINÖ VILLIAM LEHTONEN

Kymintehtaan Ulkotyöosastolta tulee syyskuun 27 p:nä olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 7. 7. 1888 Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1905 Kuusankosken Rakennusosastolle muurarin apulaiseksi. Sen jälkeen hän työskenteli Kuusankosken Sahalla kolmisen vuotta apusahurina ja myöhemmin taaplarina useampia vuosia. Kun sahan raamit pysähtyivät, hän siirtyi Kymintehtaan Rakennusosastolle, mistä sai komennuksen Kymintehtaan Pajaan, jossa oli vuoden sepän apulaisena. Oltuaan sitten Kuusankosken Puuhiossa massan pakkaajana ja myöhemmin hiomakoneen hoitajana hän tuli syyskuussa 1918 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle, missä oli aluksi sekatöissä ja sittemmin n. 10 vuoden ajan halkojen lastaajana pannuhuoneella. Kun ulkotyöosastolle saatiin v. 1932 akkumulaattoriveturi, joutui Lehtonen sen kuljettajaksi, jota tehtävää uskollisesti ja ammattimiehen taidolla edelleenkin hoitelee.

Lehtonen on jo pikkupojasta lähtien harrastanut kalastusta sekä kesäisin että talvisin.

M E R K K I P A I V I A

KYMINTEHTAALLA.

70-VUOTIAITA.

Mokkamyllyläri August Haajanen, Kymintehtaan Paperitehtaalla, 11. 9. 49. Hän on syntynyt Ristiinassa ja tullut yhtiön palvelukseen 16. 4. 1906. Haajanen on työskennellyt eri osastoilla, m.m. Voikaan paperi- ja selluloosatehtailla sekä Kymintehtaan Tehdasrakennusosastolla, kunnes v. 1940 siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalalle mokkamyllyläriksi, missä toimessa on edelleenkin.

Purkaja August Mauno, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 24. 9. 49. Hän on syntynyt Valkealassa. Ennen yhtiömme palvelukseen tuloaan hän oli töissä Tirvan sahalla toimien siellä 9 vuoden ajan apusahurina sekä kimpihöylässä ja kimpisirkkelissä. Tänne hän siirtyi kesäkuun 10 p:nä 1907 joutuen ensin holanterimieheksi Kymintehtaan Paperitehtaalalle. Kun mainittu tehdas vajaan vuoden kuluttua pantiin seisomaan, muutti Mauno Voikaalle ulkotyöosaston hommiin. Voikalla olo ei kuitenkaan muodostunut pitkäaikaiseksi, sillä jo maaliskuun 3 p:nä 1909 hän tuli takaisin Kymintehtaalalle, missä sai työpaikan niinikään ulkotyöosastolla. Sen jälkeen hän ei ole osastoa enää vaihtanutkaan, vaan on yhtäjaksoisesti hoitanut eri tehtäviä tällä osastolla, ollen kesäisin uittamassa tukkeja sahalle ja talvisin purkamassa ja lastaamassa propseja. Hän on myös vaihteeksi valvonut turvetta keskuskattilahuoneelle kuljettavan transportin toimintaa. Yhtiön palveluksessa hän on ollut kaikkiaan 42 vuotta. Ikäsekseen on Mauno harvinaisen pirteä. Hän on hankkinut hyvän pohjakunnan urheilemalla, tarkemmin sanoen hiihtämällä, jota hän on viime vuosiin saakka jatkuvasti harrastanut. Hän on ollut mukana kaikissa yhtiön järjestämissä massahiihdoissa eikä ole kertakaan jäänyt palkinnotta. Isän hiihtoharrastus on periytynyt myös lapsille, joita Maunolla on kaikkiaan 11, nimittäin 5 poikaa ja 6 tytärtä. Useimmat pojista ovat

paikkakunnan tunnetuimpia lylynlykkijöitä ja niinpä esim. Erkki Mauno sijoittautui yhtymämme tämänvuotisissa hiihtomestaruuskilpailuissa kolmanneksi. Muista Maunon harrastuksista mainittakoon erikoisesti puu- ja kasvitarhanhoito.

60-VUOTIAITA.

Rakennusmestari Kustaa Jalmari Alén, Kymintehtaan Talousosastolta, 22. 7. 49. Hän on syntynyt Vihdissä, mistä 10-vuotiaana muutti vanhempiensa mukana Nurmijärvelle. Käytyään Helsingin Teollisuuskoulun, jonka huonerakennusosastolta hän sai päästötodistuksen v. 1915, mestari Alén toimi piirustajana ja työnjohtajana Helsingissä v. 1915—16 sekä maataloushallituksen ylimääräisenä rakennusmestarina v. 1916—17. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1918. Varsinaisen toimensa ohella on mestari Aléniltä riittänyt aikaa niihin lukuisiin luottamus'oiimiin, joita hänelle on vuosien varrella uskottu. Mainitsemme tässä niistä vain muutamia. Hän oli Kuusankosken kunnan rakennuslautakunnan jäsenenä v. 1922—26 ja Kuusankosken kirkkoa rakennettaessa hän oli rakennustöiden valvoja. Kuusankosken seurakunnan lisätyn kirkkovaltuuston jäsenenä hän oli v. 1921—29 ja valittiin tänä vuonna kirkkohallintokunnan puheenjohtajaksi. Pohjois-Kymenlaakson Rakennusmestariyhdistyksen johtokuntaan hän on kuulunut toistakymmentä vuotta. Niin ikään kuuluu mestari Alén Kuusankosken Yhteiskoulun johtokuntaan ja vanhempainneuvostoon. Hänen muista harrastuksistaan mainittakoon puutarhanhoito ja kalastus. Myös urheilu on häntä kiinnostanut. Monet työläiset ovat saaneet häneltä aulista opastusta oman kodin rakennuspuuhissa. Äärimmäisen tunnontarkkana ja velvollisuudentuntoisena ihmisenä on mestari Alén perusteellisesti huolehtinut hänelle uskotuista tehtävistä, ja monelle kanssaihmiselleen hän on vakavan, totuutta rakastavan luonteensa vuoksi ollut siunaukseksi.

August Mauno.

Jalmari Alén.

Rikhard Berg.

Arvid Laitinen.

Loviisa Kanerva.

Joonas Huuhko.

Alma Virta.

Lyyli Kollaani.

Lastausesimies David Richard Berg, Klooritehtaalta, 24. 8. 49. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Isä oli työssä Kuusankosken Selluloosatehtaassa, joten Bergit jo toisessa polvessa suorittavat elämäntyötään Kuusankoskella. Koulunkäyntinsä ohella oli Richard Berg keuhkokuumeen potilaana Aron kaupassa ja koulusta päästyään työskenteli tilapäisesti yhtiön eri tehdasosastoilla, kunnes v. 1906 tuli vakinaiseen työhön prässipojaksi Kuusankosken Paperitehtaalle. Tällä osastolla vierähti sitten kokonaista 40 vuotta. Vuonna 1909 loukkasi Berg tapaturmaisesti kätensä eikä sairaalasta palautua voinutkaan enää jatkaa työtään koneen ääressä, vaan siirrettiin kirjuriksi. V. 1918 hänestä tuli lähettäjä ja seuraavana vuonna salimestari, jossa toimessa hän oli vuoteen 1945. Kun hän viimeksimainittuna vuonna ryhtyi nykyiseen toimeensa lastausesimieheksi, ei hän halunnut kauaksi siirtyä tutusta saarestaan, vaan tuli Klooritehtaalle. Tunnollisena ja rehtinä työtoverina on Berg saanut paljon ystäviä. Hän on myös osallistunut moniin yhteisiin rientoihin. Niinpä hän kuului kirkkovaltuustoon v. 1924—46. Toimeliaana nuorisoseuramiehenä hän on ollut paikallisen nuorisoseuran puheenjohtajana ja rahastonhoitajana useita vuosia. Kuusankosken Edistysseuran johtokuntaan hän on kuulunut seuran perustamisesta lähtien. Innokkaana laulumiehenä hän on ollut mukana kuorotoiminnassa ja vielä nykyinkin hänet nähdään laulamassa Kaiku-kuoron ja Kuusankosken Mieslaulajain riveissä. Onpa "Rikulla" riittänyt aikaa Paukunkin puuhiin sekä kesäisille järven selille uistelemaan.

Koneenhoitaja Arvid Laitinen, Kymintehtaan Sel-

juloosatehtaalta, 30. 8. 49. Hän on syntynyt Kangasniemellä ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran v. 1907 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle. Kymintehtaan Selluloosatehtaalle hän tuli v. 1920 toimien siellä edelleenkin 7:n koneen hoitajana. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kalastus ja syksyllä marjastaminen.

Siivooja Loviisa Kanerva, Kuusankosken Paperitehtaalta, 3. 9. 49. Hän on syntynyt Elimäellä ja tullut yhtiön palvelukseen 18. 8. 1920 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle halkoruuhkalle, mistä v. 1922 siirtyi Kymintehtaan Selluloosatehtaan kuivauskoneelle. Oltuaan v. 1942 7 kuukautta Voikaan Paperitehtaalla hän tuli vielä samana vuonna siivoojaksi Kuusankosken Paperitehtaalle. Kun sivuansiona on ollut pyykinpesu, niin harrastukset ovat supistuneet kotiöihin.

Työnjohtaja Joonas Huuhko, Kymintehtaan Talousosastolta, 14. 9. 49. Hän on syntynyt Luumäellä ja tullut yhtiön palvelukseen 16. 9. 1912 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle. Työskenneltäään välillä useammallaakin eri osastolla hän siirtyi työnjohtajaksi Talousosastolle 1. 1. 1938, ollen tässä toimessa edelleenkin. Vapaa-aikoinaan hän harrastaa metsästystä ja kalastusta.

Siivooja Alma Maria Virta, Kymintehtaan Talousosastolta, 25. 9. 49. Hän on syntynyt Elimäellä, mistä v. 1906 siirtyi Kuusankoskelle työskennellen talousapulaisena yksityisperheissä sekä yhtiön virkailijoille järjestetyssä ruokalassa. 1. 5. 1949 hän tuli Talousosastolle konttorin siivoojaksi, jota tehtävää on siitä lähtien uskollisesti hoitanut. Vapaa-aikoinaan harrastaa Alma Virta lukemista. Hän kertoo olevansa myöskin ahkera

Aino Virta.

Vilho Tarvainen.

Ottó J. Puupponen.

Esteri Nieminen.

Viljo Salminen.

Lauri Mankki.

Hugo Sormunen.

Väinö Helenius.

konser'eissa ja teatterissa kävijä. Yhtiön hiihtokilpailuissa hän on innokkaasti ollut mukana, viimeksi v. 1948. Lehteämme hän on avustanut tuomalla useita vanhoja kuvia käytettäväksemme, mistä onnittelujen ohella pyydämme lausua kiitokset. Tehtävänsä tunnollisesti täyttävänä, uhrautuvana ja hyväsydämisenä ihmisenä on Alma Virta voittanut kaikkien niiden luottamuksen, jotka ovat joutuneet kosketuksiin hänen kanssaan.

50-VUOTIAITA.

Halonpurkaja Lyyli Kollani, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 3. 7. 49. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 21. 1. 42 tilapäiseksi apulaiseksi Kuusankosken Paperitehtaalte, mistä siirtyi kesäkuussa 1944 Voikaan Ulkotyöosastolle. Noin kuukauden poissaolon jälkeen hän tuli takaisin yhtiön palvelukseen Kymintehtaan Korjauspajalle ammussorvaamon työläiseksi. Joulukuussa 1944 hän siirtyi halonpurkajaksi Kymintehtaan Ulkotyöosastolle, missä toimessa on edelleenkin.

Kirjuri Aino Matilda Virta, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 5. 7. 49. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 3. 9. 1917 kirjuriksi Kymintehtaan Talliosastolle ja siirtyi 2. 1. 1935 samanlaiseen toimeen Kymintehtaan Ulkotyöosastolle, missä edelleenkin työskentelee esimerkiksi kelpaavalla tavalla.

Puutarhatyöläinen Ines Fält, Maatalousosastolta, 6. 7. 49. Hän on syntynyt Pohjan pitäjän Antskogissa ja tullut yhtiön palvelukseen 26. 4. 47 Maatalousosastolle.

Autonkuljettaja Emil Koskinen, Kymintehtaan Talousosastolta, 16. 7. 49. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen 8. 10. 1928 Kuusankosken Selluloosatehtaalte. Kymintehtaan Talousosastolle hän siirtyi 22. 1. 1943 työskennellen siellä edelleenkin. Koskinen toimii myös Talousosaston luottamusmiehenä, jota tehtävää hän on vaativattomana ja sävyisänä luonteeltaan hoitanut rehdisti ja tasapuolisesti kaikkien tyydytykseksi.

Viilaaja Vilho Adolf Tarvainen, Kymintehtaan Korjauspajalta, 27. 7. 49. Hänen syntymäpaikkakuntansa on Simpele, mistä perhe, Vilho-pojan ollessa 7-vuotias, muutti pohjois-Karjalaan. Kansakoulun käytyään toimi Tarvainen postinkantajana tie- ja vesirakennushallituksen työmailla Enossa ja Taipaleessa ja menin sitten 15-vuotiaana pannusepän oppiin Lehtoniemen Konepajalle Warkauteen. V. 1918 hän siirtyi metsäälälle työskennellen mm. metsien leimaajana. Vuosina 1919—20 hän oli 8 kuukauden ajan rullamiehenä Läskelän ja Leppäkosken tehtailla. Sen jälkeen hän oli viilaajana ensin 3 vuotta Simpeleen paperitehtaalte ja sitten 2 vuotta Suomalainen Puuliike Oy:n omistamalla Niskaosken tehtailla Sortavalassa. Sieltä hän v. 1928 muutti Kuusankoskelle, tullen 19. 7. 1928 viilaajaksi Kuusankosken Korjauspajaan, mistä vuoden kuluttua siirtyi Kymintehtaan Selluloosatehtaan korjauspajalle. Heinäkuun 29 p:stä 1930 lähtien hän on työskennellyt Kymintehtaan Korjauspajalla. Tarvainen nauttii mitä suurinta luottamusta työväestön keskuudessa, mistä todistuksena on mm. se, että hänet valittiin ensin korjauspajan luottamusmieheksi ja v. 1946 Kymintehtaan,

Toivo Lindqvist.

Einar Leppä.

Einar Peuhu.

K. E. Andersson.

Otto Johansson.

Sylvester Niemi.

Jaakko Evert Hölsä.

Emil Koskennemi.

Kuusankosken ja Voikaan tehtaiden metalli-, rakennus- ja ulkotyöosastojen pääluottamusmieheksi. Hän kuuluu Kymintehtaan Työväenyhdistyksen johtokuntaan ja on ollut pitkän aikaa metallityöntekijäin ammattiosaston johtokunnan jäsenenä hoitaen mm. rahastonhoitajan tehtäviä. Kunnalliseen elämään hän on osallistunut kunnanvaltuuston ja useiden kunnallisten lauta- ja johtokuntien jäsenenä. Edelleen hän toimii Kymn Oy:n Kuusankosken tehtaitten työläisten sairaus- ja hautausavustuskassan hallituksen puheenjohtajana sekä Kymn Oy:n työläisten työkyvyttömyys- ja perhe-eläkessä hallituksen jäsenenä. Tuotantokomiteaan hän on kuulunut sen perustamisesta alkaen toimien v. 1946 ja 1948 sihteerinä sekä v. 1947 ja 1949 puheenjohtajana. Kymintehtaan Kisan jäsenenä hän on ollut useita vuosia. Tarvaisen erikoisharrastuksiin kuuluvat kesäisin kalastus ja puutarhanhoito. Myös kirjallisuuden parissa hän mielellään viettää vapaapäiviään.

Purkaja Otto Johannes Puupponen, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 2. 8. 49. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 22. 7. 1925 mainitulle osastolle. Työskennellyään mm. uittotyömiehenä vähäisiä poissaoloja lukuunottamatta vuoteen 1930 hän siirtyi kalkkikivien kuljettajaksi Kymintehtaan Selluloosatehtaalte, missä oli yhtiöjärjestyksessä lähes 18 vuotta. Noin neljän kuukauden komennuksen jälkeen Keltin Voimalaitosrakennuksella jatkui entinen työ Kymintehtaan Selluloosatehtaalte, sotapalvelusaikaa lukuunottamatta, vielä noin 3 vuotta eli vuoteen 1946, jolloin hän siirtyi purkajaksi Kymintehtaan Ulkotyöosastolle, jolla edelleenkin työskentelee.

Lajittelija Esteri Nieminen, Kuusankosken Paperitehtaalte, 5. 8. 49. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 24. 4. 1916 Kymintehtaan Paperitehtaalte viikakajaksi siirtyen myöhemmin lajittelijaksi. V. 1921 hän siirtyi Kymintehtaan Selluloosatehtaalte ja vielä samana vuonna Kymintehtaan Paperitehtaalte sekä sieltä v. 1935 nykyiseen toimeensa Kuusankosken Paperitehtaalte. Vapaa-ajat kuluu kotihommissa.

Puidenpurkaja Viljo Aarne Salminen, Kymintehtaan Selluloosatehtaalte, 6. 8. 49. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1922 Kuusankosken Rakennusosastolle. Oltuaan puolisen vuotta töissä muualla hän tuli v. 1924 Kymintehtaan Selluloosatehtaan kuorimolle, missä toimi toistakymmentä vuotta esimiehenä, kunnes v. 1948 siirtyi omasta pyynnöstään puidenpurkajaksi, jossa toimessa on edelleenkin. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon erikoisesti kalastus ja puutarhanhoito.

Manne Rämä, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 20. 8. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen 12. 10. 1919. Lyhyttä poissaoloa lukuunottamatta on Rämä ollut yhtiön palveluksessa mainitusta päivästä lähtien, aluksi Kymintehtaan Ulkotyöosastolla. Työskennellyään vuoden verran Voikaan Koskiosastolla hän siirtyi Kymintehtaan Rakennusosastolle, jossa erinomaisella huoella hoitaa kaikki raaka-aineiden kuljetukset ja valmiiden kappaleiden siirrot puusepän- ja maalausosastoilla.

Viilaaja Lauri Mankki, Kymintehtaan Korjauspaljalta, 26. 8. 49. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön

Tyne Tähtimö.

Kalle Helenius.

Emil Pekkola.

Väinö Kirvesniemi.

Otto Loikala.

Viktor Kauppi.

Samuli Karhunen.

palvelukseen hän tuli v. 1915 Ulkotyöosastolle. Oltuaan sitten Kymintehtaan Paperitehtaalla, Kymintehtaan Selluloosatehtaalla ja Ulkotyöosastolla hän siirtyi syksyllä 1920 Kymintehtaan Korjauspajalle. Mankin vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon, että urheilu on ollut hänen "lempilapsensa". Jo v. 1913 hän liittyi Kymintehtaan Kisan poikaosastoon, jonka johtajana hän oli myöhemmin jonkin aikaa. 1920-luvulla hän oli mainitun urheiluseuran toimihenkilönä 7—8 vuotta, 1500 m juoksu on ollut hänen urheilulajeistaan numero yksi. Kymintehtaan—Kuusankosken VPK:ssa on Mankki toiminut vuodesta 1919 lähtien ja valittiin hänet tänä vuonna palokunnan johtokuntaan.

Viilaaja Hugo Armas Sormunen, Kymintehtaan Korjauspajalta, 28. 8. 49. Hän on syntynyt Impilahdella. V. 1914 hän meni Kone ja Sillan palvelukseen käyden samanaikaisesti Ateneumin ylempää käsiyöläiskoulua. Kolmisen vuoden kuluttua hän lähti merille. Oltuaan noin 4 kuukautta Sölvesborg Mekaniska Verks-
stadin palveluksessa Skånessa ja noin 2 vuotta merillä hän palasi takaisin kotimaahan. Keväällä 1919 hän tuli yhtiömme palvelukseen Kymintehtaan Korjauspajalle, jossa on sitten uskollisesti pysynyt. Vapaa-aikoinaan harrastaa Sormunen metsästystä. Hän on kuullut Metsästyskerho Paukun johtokuntaan viitisentoista vuotta.

Siivooja Ksenia Sorsa, Kymintehtaan Korjauspajalta, 3. 9. 1949. Hän on syntynyt Luumäellä ja tullut yhtiön palvelukseen keväällä 1927 Kuusankosken Puutarhaan. Oltuaan erilaisissa tehtävissä hän tuli v. 1945 Kymintehtaan Korjauspajalle siivoojaksi, missä toimes-

sa on edelleenkin. Hyväntuulisuutensa ja vaatimattomuutensa takia hän on hyvin pidetty työpaikallaan.

Viilaaja Väinö Helenius, Kymintehtaan Korjauspajalta, 12. 9. 49. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1915 Kuusankosken Selluloosatehtaalle. Oltuaan sen jälkeen työssä Kuusankosken Puuhiomossa, Kymintehtaan Rakennusosastolla, Kuusankosken Selluloosatehtaalla ja Kymintehtaan Ulkotyöosastolla hän tuli v. 1920 Kymintehtaan Korjauspajalle, missä on edelleenkin. Vapaa-ajat kuluivat nuorempana urheilun parissa. Erikoisena "kärpäsenä" on Heleniuksella aina ollut kalastus. Hän on ahkerimpia kalojen narraajia sekä kesäisin että talvisin. Kuusankosken Kalastusseuran johtokuntaan hän on kuulunut seuran perustamisesta lähtien.

Lipeäkiven murskaaja Toivo Alvar Lindqvist, Klooritehtaalta, 21. 9. 49. Hän on syntynyt Jämsässä. Poikasena hän kierteli renkinä kotipitäjäänsä taloissa, kunnes siirtyi Orimattilaan hoitaen siellä 10 v. aikana etumiehenä isännätöntä taloa. Oltuaan sitten vuoden Voikaan Paperitehtaan rakennustyömaalla hän tuli v. 1935 palvelukseen Höyryosastolle. V. 1939 hän siirtyi Klooritehtaalle lipeäkiven murskaajaksi, missä toimesta on edelleenkin. Entisenä maanviljelijänä on veri vetänyt häntä takaisin maan ja hevosten pariin, mutta silti on hän tehtaassakin tunnollisesti suorittanut hänelle uskotut tehtävät. Vanhaa rakkauttaan hän on enää saanut kohdis'aa vain pieneen puutarhatilkuunsa.

Mestari Einar Viktor Leppä, Spriitehtaalta, 22. 9. 49. Hän on syntynyt Helsingissä. Perheen muutettua

Sulo Puljava.

Uno Sihvola.

Anselm Leander.

Kuusankoskelle hän jo pikkupoikana kävi väliaikaisissa töissä yhtiömme omistamassa Multamäen kartanossa, missä hänen isänsä silloin oli palveluksessa. Vuoden 1915 alussa hän joutui silloisen metsä- ja maanviljeysosaston kirjoihin vakinaisena työmiehenä mainitussa kartanossa. 17. 9. 1922 hän siirtyi autonkujettajaksi Kuusankoskelle ja 20 vuotta myöhemmin eli 30. 4. 1942 hänet nimitettiin vasta rakenteilla olevan Spritehtaan mestariksi, missä toimessa hän on edelleenkin. Leppä on toiminut Kymintehtaan—Kuusankosken VPK:n innokkaana jäsenenä miltei siitä lähtien, kun hän muutti Kuusankoskelle. Hänen mieliharrastuksiaan on metsästys, mutta kalassakin hän käy silloin, kun siihen tilaisuus tarjoutuu. Hänellä on vanha puutarha omenapuineen ja pensaineen ja sen hoitamiseen hän on suuresti kiinnostunut. Sodan aikana oli Lepällä kokonainen lauma kotieläimiä, sikoja, lampaita ja kanoja, vieläpä lehmäkin. Nykyisin ei hänen määltään kuulu juuri muita ääniä kuin pystykorvan haukuntaa ja sitäkin varsinkin silloin, jos joku vieras pyrkii päästä isännän puutarhaan.

Hylkypaperin jauhaja Einar Peuhu, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 26. 9. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1920 Savonrannan nostolaitokselle. Oltuaan siellä 10 vuotta hän siirtyi Lahden Lasitehtaalte, palaten kuitenkin v. 1932 jälleen yhtiömme palvelukseen Ulkotyöosastolle, mistä v. 1937 siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalte. Tämän vuoden aikana siirtyy Peuhu eläkkeelle. Hänen vapaa-ajan harrastuksistaan mainittakoon puusepän'työt.

VOIKAALLA.

75-VUOTIAS.

Voima-aseman hoitaja Kustaa Edw. Andersson, Voikaan Sähköosastolta, 30. 7. 49. Hän on syntynyt Strömforsissa, josta jo nuorena muutti Iittiin. Yhtiön palvelukseen hän tuli 7. 11. 1904 Voikaan Sähköosastolle, jossa on yhtäjaksoisesti ollut kaikkiaan 44 vuotta. Anderssonin vapaa-ajan harrastuksiin on erikoisesti kuulunut puutarhanhoito, josta todistuksena on laaja hyvinhoidettu puutarha oman talon ympärillä.

70-VUOTIAITA.

Voimalaitoksen hoitaja Sylvester Niemi, Voikaan Sähköosastolta, 1. 7. 49. Hän on tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran 18. 8. 1905 Kymintehtaan Korjauspajalle. Voikaan Sähköosastolle hän tuli 25. 7. 1912 ja on siellä siitä lähtien työskennellyt. Yhtiön palveluksessa hän tulee olleeksi 43 vuotta.

Jaakko Evert Hölsä, Voikaan Rakennusosastolta, 9. 9. 49. Hän on syntynyt Ylistarossa, josta jo nuorena muutti Kuusankoskelle. Kymintehtaan Rakennusosastolle hän tuli kirvesmieheksi v. 1904 ja sieltä Voikaan Rakennusosastolle v. 1930. Palvelusvuosia yhtiössämme karttuu hänelle 29. Vapaa-ajat menevät oman kodin puutarhatöissä ja "nikkaroimisessa".

60-VUOTIAITA.

Vahtimies Emil Rikhard Koskeniemi, Voikaan Talousosastolta, 27. 7. 49. Hän on tullut palvelukseen

Voikaan Koskityöosastolle v. 1915 ollen sen jälkeen muutamia vuosia Voikaan Rakennusosastolla ja Voikaan Paperitehtaalte. Nykyiseen toimeensa hän siirtyi 22. 7. 1923, joten hän tänä kesänä tulee olleeksi vahtimiehenä 26 vuotta. Koskeniemi tunteeaan erittäin tunnollisena työntekijänä. Puutarhanhoito on hänen erikoisharrastuksensa. Niinpä onkin ilo katsella hänen oman kauniin asuntonsa ympäristöä, jossa monet kymmenet omenapuut ja marjapensaat hyvän hoidon ansiosta tuottavat runsasta satoa.

Hevosmies Arvi Vesalainen, Voikaan Talousosastolta, 27. 7. 49. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Siirtyessään nuorena miehenä Voikaalle hän alkoi harjoittaa ajurinliikettä, ollen välillä yhtiön ajoissa ja muuallakin. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 20. 6. 1910 Ulkotyöosastolle. Hän on työskennellyt usealla eri osastolla, kunnes siirtyi Voikaan Talousosastolle hevosmieheksi, jota tointa edelleenkin hoitaa. Vesalainen omistaa oman talon. Nuorempana hän oli innokas metsämies. Nykyisin hänen vapaa-aikansa menevät kotieläinten hoidossa, johon hän on nyvinnostunut.

Vahtimestarin apulainen Tyyne Tähtimö, Voikaan Talousosastolta, 15. 9. 49. Hän on syntynyt Orimattilassa. Nykyiseen toimeensa rouva Tähtimö tuli 1. 4. 1931 ja on siis tullut olleeksi yhtiön palveluksessa 18 vuotta. Rouva Tähtimö tunnetaan työssään tarmokkaana ja toimeksisaavana ihmisenä.

50-VUOTIAITA.

Rullapakkarikari Kalle Helenius, Voikaan Paperitehtaalte, 4. 7. 49. Hän on syntynyt Heinolassa ja tullut yhtiön palvelukseen 2. 12. 1922 Voikaan Paperiosastolle, missä on ollut koko ajan eli n. 26 vuotta., lukuunottamatta yhtä vuotta, jolloin hän työskenteli Karbidi-tehtaalte.

Kamyrkoneenhoitaja Emil Pekkola, Voikaan Selluloosatehtaalte, 6. 7. 49. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tullut yhtiön palvelukseen Voikaan Selluloosatehtaalte v. 1925, ollen samalla osastolla yhtäjaksoisesti koko ajan. Vapaa-aikoinaan harrastaa Pekkola kalastusta, etenkin uistimenvetöä. Monet ovatkin ne Pyhäjärven hauet, jotka "vahingossa" ovat napanneet Pekkolan syötin.

Ulkotyöntekijä Väinö Kirvesniemi, Voikaan Ulkotyöosastolta, 12. 7. 49. Hän on syntynyt Muolaassa ja tullut Voikaan Ulkotyöosastolle 11. 11. 1918 työskennellen siellä erilaisissa tehtävissä. Nuorempana hän oli ahkera kalamies. Nyt kuluvat vapaa-ajat oman puutarhamaan hoitamisessa.

Koneenhoitaja Otto Loikala, Voikaan Paperitehtaalte, 18. 7. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen Voikaan Paperitehtaalte 25. 5. 1917. Hän on palvellut yhtiötä n. 29 vuotta. Loikala on innokas ja ahkera kalamies, kalastellen sekä kesäisin että talvisin.

Varastonhoitaja Viktor Kauppi, Voikaan Varastolta, 27. 7. 49. Hän on syntynyt Valkealassa. Käytyään kauppakoulun Kotkassa hän tuli Voikaan Ulkotyöosastolle kirjuriksi 20. 5. 1917. Sieltä hän v. 1918 siirtyi Voikaan Varastoon. Käytyään välillä Kauppaopiston

hän tuli 20. 5. 1921 Voikaan Varaston hoitajaksi, jota tointa pystyvänä, tarmokkaana ja alansa innostuneena edelleenkin hoitaa. Varastonhoitaja Kauppi kertoo varsinkin kalastuksen kuuluvan "hobbyihinsä". Nykyään ei tähän ole kumminkaan jäänyt aikaa, koska synnyttänyt liikemiehen veri on vetänyt hänet vielä työajan päätyttyäkin kirjanpidon pariin. Kauppi on nimittäin opettanut kirjanpitoa Työväenopistossa jo parinkymmenen vuoden ajan. Samoin ovat useat Voikaan nuoren polven liikemiehet hänen "kasvattejaan" tässä suhteessa, ja vieläkin hän sivutoikseen hoitaa monen eri liikkeen kirjanpitotyöt. Oman talon rakennuspuuhat ottanevat myös osansa vähäiseksi jäävästä vapaa-ajasta.

Arkinvastaanottaja Lydia Hasu, Voikaan Selluloosatehtaalta, 19. 8. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen Voikaan Puutarhaosastolle 2. 5. 1930. Voikaan Selluloosatehtaalta hän tuli v. 1933. Vapaa-aikojen harrastuksista mainittakoon käsityöt ja kotitalous.

Rullapakkarien etumies Samuli Karhunen, Voikaan Paperitehtaalta, 20. 8. 49. Yhtiön palvelukseen hän tuli 28. 4. 1919 Voikaan Sahalle, josta muutti Ulkotyöosastolle ja sieltä Paperitehtaalta v. 1922. Karhunen toimii työmaan luottamusmiehenä. Yhtiön palveluksessa hän tulee olleeksi n. 30 vuotta. Ulkopuolella työn on Karhunen innokas "penkkiurheilija".

Murskaamon etumies Sulo Puljava, Voikaan Karbiditehtaalta, 21. 8. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön työhön ensimmäisen kerran Ulkotyöosastolle 14. 9. 1913. Hän on sen jälkeen toiminut Voikaan Paperitehtaalta. Karbiditehtaalta hän on ollut vuodesta 1945. Nuoruudessaan on Puljava ollut hyvin innostunut näyttämötyöhön ja vieläkin hän seuraa sitä suurella mielenkiinnolla. Työväenopistossa hän on innokkaasti opiskellut tyydyttäneen siten suurta tiedonhaluaan.

Paperinlajittelija Hilma Pokki, Voikaan Paperitehtaalta, 22. 8. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran 14. 2. 1916.

Salimestari Hugo Kiminki, Voikaan Paperitehtaalta, 24. 8. 49. Hän on syntynyt Kotkassa ja tullut yhtiön palvelukseen 15. 2. 1917. Paperisalin konttorin esimieheksi hän tuli v. 1920 ja nykyiseen toimeensa v. 1942. Yhtiötä hän tulee palveleeksi yhteensä 32 vuotta.

Uuno Sihvola, Voikaan Rakennusosastolta, 3. 9. 49. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen Voikaan Paperisaliin hän tuli 13. 5. 1916, siirtyen Rakennusosastolle v. 1922. Sihvola omistaa Valkealan puolella viljelystilaa, jonka hoidossa kuluvat vapaa-ajat tarkkaan.

Työnjohtaja Jalmari Sipilä, Voikaan Ulkotyöosastolta, 3. 9. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Selluloosatehtaalta 20. 4. 1914. Siirryttyään sieltä Ulkotyöosastolle hän oli uittotöissä. Syksyllä v. 1939 hänet nimitettiin työnjohtajaksi.

Sähköasentaja Anselm Leander, Voikaan Sähköosastolta, 7. 9. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen 15. 11. 1915 Voikaan Rakennusosastolle. Voikaan Sähköosastolle hän tuli v. 1934 ja

Voikaan tehtaan shakkimestaruuden voitti Hemmo Lahti.

Shakkimestari Hemmo Lahti mielityössään.

Voikaan tehtaan ensimmäiset shakkimestaruuskilpailut pidettiin tammi—huhtikuun aikana, ollen turnauspaikkana Yrjönojan kerhohuoneusto. Koska kilpailu oli laatuaan ensimmäinen tehtaallamme eikä käytettävissämme ollut minkäänlaista pelaajien luokittelua, suoritettiin kilpailu yhdessä sarjassa, jolloin kilpailijat joutuivat pelaamaan jokaisen vastustajansa kanssa. Pistettä annettiin voitosta 2, tasapelistä 1 ja häviöstä 0.

Osanottajia ilmaantui kilpailuun 24 ja jouduttiin näiden kesken suorittamaan kaikkiaan 244 ottelua, ennenkuin sarja saatiin läpiviedyksi. Alunperin oli tarkoitus, että pelit saataisiin suoritetuksi tammi—maaliskuun aikana, mutta jouduttiin kilpailuaikaa kuitenkin jatkamaan, koska useimmat pelit kestivät 2—3 tuntia. Näin ollen saatiin "turnaus" päättymään vasta toukokuun 5 päivänä. Pisimmäksi muodostui ins. Hansenin ja Veikko Arangon välinen peli, joka kesti 5 t. 45 min.

Kilpailu voitosta oli äärimmäisen tasaväkinen eikä yksikään pelaajista onnistunut säilyttämään tiliään puhtaana. Pelien päätyttyä todettiin, että Sähköosaston Hemmo Lahdella ja Ulkotyöosaston Väinö Salosella oli sama pistemäärä, joten he sääntöjen mukaan joutuivat ratkaisemaan mestaruuden uusintaottelussa. Lähes 5½ tuntia kestäneen vaihtelevan ja tilannerikkaan pelin jälkeen onnistui Lahti saavuttamaan ottelussa voiton.

Voikaan tehtaan ensimmäiseksi shakkimestariksi leivottu Hemmo Lahti on 19-vuotias ja työskentelee Sähköosastolla. Shakkia hän on harrastanut vasta kolmen vuoden ajan, kuuluen mm. Voikaan Työväen Shak-

on ollut siellä siitä lähtien jatkuvasti. Leanderin erikoisharrastuksena on radioala. Nykyisin hän omistaa oman radioliikkeen. Torvisoittokuntaan hän on kuulunut noin 20 vuoden ajan. Lisäksi kirjallisuus, etenkin teknillinen, kuuluu hänen harrastuspiiriinsä.

Yhtymämme sosiaalivirkailijat neuvonpidossa.

Kymän Oy:n palveluksessa olevien sosiaalivirkailijain ensimmäinen yhteinen neuvottelukokous pidettiin keväällä 1948 Kuusankoskella. Siitä saadut kokemukset olivat siksi myönteiset, että vastaavanlaisia tilaisuuksia päätettiin järjestää säännöllisesti joka vuosi, ja toisen kerran kokoontuivat sosiaalivirkailijamme yhteiseen neu-

kikerhoon, jonka joukkueessa hän on suorittanut useita turnausotteluja mm. Kotkan, Haminan ja Kouvolan vastaavia shakkikerhoja vastaan.

Tulokset: 1) Hemmo Lahti, Sähköos., 37 pist., 2) Väinö Salonen, Ulkotyöos., 37 pist., 3) Sture Hansen, Selluloosa, 36 pist., 4) Eino Matilainen, Ulkotyöos., 29 pist., 5) Alpo Nikkinen, Rak-os., 28 pist., 6) Olavi Holli, Ulkotyöos., 26 pist., 7) Eero Parviainen, Ulkotyöos., 25 pist., 8) Veikko Aranko, Ulkotyöos., 25 pist., 9) Olli Rinne, Korj.-paja, 23 pist., 10) Veikko Syväjärvi, Piirikontt., 20 pist., 11) Raimo Puranen, Ulkotyöos., 20 pist., 12) Pentti Parviainen, Rak-os., 18 pist., 13) Toivo Ahonen, Pap.-tehd., 18 pist., 14) Pentti Heikkilä, Pap.-tehd., 17 pist., 15) Veikko Nurminen, Höyryos., 15 pist., 16) Kalevi Aarnio, Korj.-paja, 15 pist., 17) Aarne Schöen, Sähköos., 13 pist., 18) Arvo Toivonen, Korj.-paja, 13 pist., 19) Alpo Syd, Korj.-paja, 10 pist., 20) Anselm Leander, Sähköos., 9 pist., 21) Erkki Jyräs, Höyryos., 7 pist., 22) Aimo Kansikas, Korj.-paja, 5 pist.

vonpitoon viime toukokuun 6. ja 7. päiviksi jälleen Kuusankoskelle. Tämän kaksipäiväisen neuvottelukokouksen ohjelma oli varsin tiivis ja sen aikana käsiteltiin useita kysymyksiä sosiaalisen toiminnan eri aloilta. Ensin kuultin alustus, jonka pohjalta sitten virisi monesti hyvinkin vilkas keskustelu, jossa asia tuli valaistuksi eri näkökulmista. Puheenvuorot eivät suinkaan olleet "kuivia", vaan useimmiten sattuvalla huumorilla höystettyjä. Keskustelu ei siten muodostunut ikäväksi ja yksitoikkoiseksi, vaan aika vierähti pikemminkin liian nopeasti, vaikka äänessä oltiin kumpanakin päivänä klo 9:stä aina illansuuhun saakka.

Neuvottelupäivillä esillä olleiden asian käsittelyyn emme tässä yhteydessä katso tarpeelliseksi yksityiskohtaisemmin kajota. Mainitsemme vain, että alustusten aiheina olivat seuraavat kysymykset: Yhtiön eläkesääntö ja köyhäinhoitolain 5. §; Aravalainat; Turvallisuustyö; Kotitalousneuvonta; Leikkikenttätoiminta; Ensiapu ja tehdashygienia; Toimintakertomukset; Teollisuuslaitos ja paikkakunnan nuoriso; Kymi-Yhtymä-lehti; Massaurheilu; Kesäkilpailut. Kahdesta kysymyksestä esitettiin kummastakin kaksi alustusta.

Keskustelujen päätyttyä toisena kokouspäivänä tehtiin autoretki Lappalan leirialueelle ja Sääksniemeen.

Osanottajiksi oli neuvottelupäiville saapunut yhtiymän eri tehtailta yhteensä lähes 30 sosiaalivirkailijaa.

METSIEN LEIMAUKSISTA.

Uusi hakkuukausi on taas edessä. Kun kentämiehet ovat saaneet entiset puunsa varastoitua tai lähtemään tehtaisiin, joutuvat he hakkauttamaan uusia urakoita. Tätä ennen tulevat kuitenkin suoritettaviksi metsien leimaukset. Ja kun muistamme, että leimaus ja sen puitteissa suoritettava hakkaus jäävät usein metsän ainoaksi hoitotoimenpiteeksi, käsitämme, että siihen on harkiten ryhdyttävä. Tuskin mikään muu kenttätö vaatii suorittajaltaan niin monipuolista ammattitaitoa kuin juuri leimaus. Leimaajan tulee olla niin hyvin pystyvä metsänhoito- kuin myös hankintamies, voidakseen nämä molemmat näkökohdat soveltaa sopivasti rinnan työssään.

Leimausta suunniteltaessa tulee tavallisesti esille kysymys leimausryhmän järjestämisestä. Tässä on valinta suoritettava harkiten. Jos ei ole riittävästi jo ennen leimauksessa olleita, voidaan siihen ottaa reippaita, tottuneita metsätyömiehiä. Aivan nuoret poikaset eivät ole sopivia. Ryhmän vahvuutena voidaan käyttää, milloin ei suoriteta tarkempaa arviointia kuin että kukin pitää lukua leimaamistaan rungoista, esim. 3—4 kirvesmiestä. Hyvin vaativissa tapauksissa olisi käytettävä pienempää, ja vain hyvin selväpiirteisissä poikkeustapauksissa — kun miehet ovat tottuneita — suurempaa ryhmää kuin neljä miestä.

Leimauksen valvojan tulee olla selvillä olosuhteista, joissa leimaus suoritetaan, esim. missä määrin voidaan käyttää keinollista uudistamista, miten pian voidaan tulla uudelleen metsää käsittelemään ja miten mahdollisesti heikot leimikot saadaan teetettyä j.n.e.

Itse leimauksen suorittaminen täytyy saada mahdollisimman selväpiirteiseksi. Varsinkin kun on kysymyksessä yhtiön omien metsien leimaus, olisi varsinaiset avohakkaus- ja siemenpuualat etukäteen rajoitettava. Niillä — aina-

kin suurialaisilla — on yleensä turhaa ryhtyä merkitsemään jokaista poistettavaa puuta. Riittää, kun hakattava alue merkitään ympäriinsä, minkä lisäksi jätettävät siemenpuut merkitään esim. punamaalirenkaalla. Tämä on siemenpuille aina välttämätön, jotta parhaat mahdolliset siemenpuut saadaan jäämään sopivin välein. Kuvioden järjestyksessä on oltava tietyissä tapauksissa suuripiirteinen. Ei ole tarkoituksen mukaista laittaa mitättömän pientä aluetta mäntysiemenpuuasentoon kuusikon keskelle. Toisekseen kapea kuusijuotti voidaan poistaa kahden lähekkäin olevan mäntyalan välistä, jotta mäntylle saadaan tarpeeksi laaja yhtenäinen uudistuskuvio.

Vasta kun e.m. hakkauskuviot on rajoitettu, voidaan ryhtyä rajoittavia harvennusaloja leimaamaan. Näihinkin leimauksen valvojan on etukäteen leimausta silmällä pitäen tutustuttava ja harkittava, mille alueille leimaus ulotetaan. On jo aika päästä siitä vielä yleisestä leimaustavasta, että ilman muuta lähdetään reunasta ja poimitaan läpi metsän tyyliä muuttamatta. Leimauksen valvojan täytyy pystyä täsmälleen näyttämään rajat, mistä aloitetaan uudistushakkaus, missä taas muutetaan väljennyshakkaukseen tai säästävään kasvatushakkaukseen, ja mistä taas ei leimata ollenkaan. Ja leimausmiehet on koulutettava — alussa aivan yksin puin osoittaen — käsittämään, millaiset puut missäkin hakkaustavassa poistetaan. Eihän leimauksen valvoja ehdi aina jatkuvasti osoittamaan jokaista poistettavaa puuta, vaan leimaajalle on pyrittävä saamaan ensin selvä yleiskäsitys, jonka pohjalla hän — omaa harkintaansa käyttäen — oppii itse eroittamaan jäävät ja poistettavat puuyksilöt, kun hän vain tietää, mihin missäkin metsikössä pyritään. Leimauksen valvojan tulee katsoa jonkin verran eteenpäin leimausmiehistä. "Etumaastossa" hänen tulee tehdä lopul-

liset suunnitelmat kutakin kuviota varten. — Hankinnan kannalta on tärkeätä, että vältetään menemistä alueille, joille ei saada edes tyydyttävää leimikkoa. Missä hakkaus taas on selvästi tarpeellinen, joudutaan tekemään heikohkokin leimikko, mikäli metsän hoidollisen tilan korjaantumisen katsotaan vastaavan lisääntyviä hankintakustannuksia.

Ostometsien leimauksissa tulee esille vielä uusia seikkoja, joista on syytä mainita. Tietenkin on jo ostettaessa vältettävä huonoja metsiä, mutta käytännössä niitäkin väkisin tulee esim. parempien metsän osien ohessa. Mikäli myyjää ei saada luopumaan huonompien osien hakkuusta, olisi niiden leimaus suoritettava metsätalousneuvojan sitä valvoessa. Mutta mikäli neuvoo ei saada mukaan leimaukseen, on leimikko hänellä ehdottomasti ennen hakkuun alkamista tarkastettava. Monessa tapauksessa voidaan ostometsissäkin hakkuu keskittää uudistusaloille ja säästää hyvässä kasvukunnossa olevia nuoria metsiköitä. Uudistushakkuut on aina suunniteltava metsätalousneuvojan ja myyjän kanssa, ettei yhtiö joudu suorittamaan uudistamisesta myöhemmin mahdollisesti aiheutuvia kustannuksia. — Yksityismetsistäkin olisi saatava määrämittahakkuut loppumaan, samoin kuin sellaisetkin, joissa otetaan kaikki "lain sallimat" puut. Pahimmassakin pulassa on katsottava, että alalle jää edes tarpeellinen määrä parhaita puita siementämistä varten.

Vielä ansaitsee korostaa sitä, että leimaukset yleensä on kaikin keinoin pyrittävä suorittamaan sulan aikana. Varsinkaan koivikoissa, joissa puiden latvat helposti taipuvat lumen painosta ja toiseksi mahdolliset tyvilahot peittyvät, leimauksesta ei tule kunnollista. Ja työ sujuu tällöin hitaasti. Kustannukset nousevat helposti kaksin- jopa kolminkertaisiksi.

Voidaan siis täydellä syyllä sanoa, että leimaus on ammattityötä. Ammattitaidoton voi hyvänkin metsän saattaa pilatuksi ja täten aiheuttaa sille korvaamattoman vahingon. Pystyvä ammattimies sitä vastoin voi monet vajauttoisetkin alueet saattaa uudistumiskuntoon ja tätä tietä hyvin tuottaviksi. Selvä tosiasia on, että metsiemme vastainenkin tila on viime kädessä leimaajien käsissä. Tämän velvoittavan totuuden muistakoon jokainen leimaukseen ryhtyjä ja pitäköön huolen siitä, että metsään jää aina jäljelle parhaat puut, "kultamarkat", jotka tarvitaan tulevaisuuden tuottoa varten.

Lauri Hakkarainen.

Tapion taitomerkkejä

yhtiömme metsämiehille.

Itä-Hämeen Metsänhoitolautakunnan 20-vuotisjuhlien yhteydessä Lahdessa 30. 3. 1949 jaettiin ainoastaan yksi Tapion hopeinen taitomerkki etevästä metsänhoitotyöstä ja sen sai yhtiömme piirityönjohtaja Joonas Harald Seppälä Kuhmoisista.

Tapion metsätyömerkin, joka jaetaan niille työnteekijöille, jotka ovat suorittaneet pitkän päivätyön metsätoissa, saivat samassa tilaisuudessa seuraavat yhtiömme monivuotiset metsätyömiehet: Kustaa Häkkälä Asikkalasta, Emil Jokinen ja August Kangas Kuhmoisista, Nestor Sinisalo Asikkalasta sekä Eino Virtanen Padasjoelta.

Etelä-Savon Metsänhoitolautakunnan vastaavissa juhlissa Mikkelissä jaettiin Tapion metsätyömerkit mm. yhtiössämme pitkäaikaisesti palvelleille metsätyömiehille Kalle Halttuselle Mikkelin pitäjältä ja Vihtori Lahikaiselle Hirvensalmelta.

Oskari Turunen.

60 VUOTTA

täytti kirvesmies Oskari Turunen Mikkelissä 19. 6. 1949. Hän on syntynyt Sulkavalla ja tuli Kymin Oy:n Saksalan laivatelakalle kirvesmieheksi 15. 8. 1903, joten hän tänä kesänä tulee olleeksi yhtiömme palveluksessa 46 vuotta.

Turusen vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kalastus ja oman talon yhteydessä esiintyvät kotityöt.

Lääkärin luo saapui nuori nainen, joka valitti kipua munuaisissa. Lääkäri tuki potilaan, pudisti päätänsä ja kirjoitti sitten reseptin ojentaen sen naiselle. Tämä ei katsonut sitä, vaan pisti käsilaaukuunsa ja meni sen tien apteekkiin. Farmaseutti tuli ymmälle lukemastaan ja virkkoi hämillisen näköisenä:

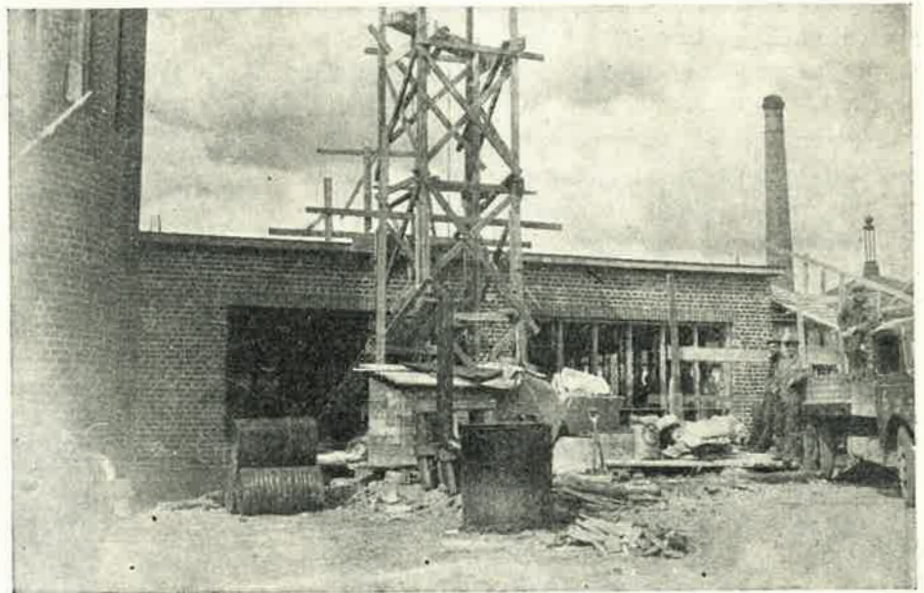
— Hyvä neiti, näitä ei valitettavasti voi saada täältä.

— Mutta siihenhän on merkitty minulle tarkoitettu lääke.

— Niinpä niin, sanoi farmaseutti. — Tähän on kirjoitettu: "Pari villahousuja ja pari villasukkia".

Högforsin Tehdas

HARJAN-
NOSTA-
JAISET.

Uuden osan 3. kerros näkyy tässä.

Vapunaattona vietettiin Högforsin Tehtaan Seuratalossa vaatimatonta juhlaa. Seuratalon saliin oli laitettu pitkiä pöytiä ja niiden ääressä vietettiin Högforsin Tehtaan uusimman tehdasosan harjannostajaisia. Juhlaan osallistuivat kaikki, jotka olivat tavalla tai toisella vaikuttaneet tämän uuden osan aikaansaamiseen. Tilaisuuden aloitti yli-insinööri Alander lausuen työhön osallis-

tuneet tervetulleiksi ja kuvaillen muutamain sanoin työn eri vaiheita ja valmistuneen osan tärkeyttä sekä kiittäen kunnollisesta työn suorituksesta. Yli-insinööri Alanderilta saimm kuulla, että uusi osa käsittää 3 kappaletta 15x22 metrin suuruista salia, joista kaksi on varastosalia ja yksi työkaluosaston lisäosasto. Yhteensä tuli uutta lattiapinta-alaa yli 1000 neliometriä.

*Kuva harjannostajais-
tilaisuudesta Seurata-
lossa.*

Muistelmia osastojenvälisistä viestinhidoista.

Oli lauantaipäivä maaliskuun 19. 1949. Kello lähen-teli 16, kun hiihtäjiä alkoi kokoontua hiihtostadionille, josta kilpailijat lähetettiin 5 km taipaleelle. Yleisöä oli saapunut kohtalaisen runsaasti lähtöpaikalle, sillä joka joukkueessa oli hyviä lylynlykkijöitä. Kaikki olivat melkein varmat, että valimon apuosasto voittaa, koska siinä oli kaikki hyvät miehet ja ankkurina Karkkilan paras mies Mikko Elvas, joka on ollut tänä talvena erittäin varma voittaja kaikissa kilpailuissa. Mutta myöskin konepaja oli koonnut hyvän joukkueen ja oli mielipiteitä myöskin sen voittomahdollisuuksista. So-siaalipäällikkö Sepponen oli vahvasti sitä mieltä, että konepajakoulu se on joka jyllää, sillä siellähän on joka tapauksessa starttivalmiita nuoria nopeita poikia ja ankkurina oli nopein R. Stenroos, johon varmasti luotettiin. Ja hyvää työtä joukkue tekikin.

Konttori oli myös varannut mahdollisimman hyvän joukkueen, sillä olihan siellä tunnetut hiihtäjät mukana ja ankkurina tämän talven Kerhon mestari R. Lundberg, jota vielä morsian ja isä kovasti jännäsivät ja antoivat neuvoja parhaansa mukaan. Kukaan ei otta-nut huomioon, että olihan mukana rakennusosastokin, vaikka tämä olikin hyvin vaatimaton ja hiljainen, jou-kossa ikämiehiä ja taas ihan nuoria. Tästä joukkuees-ta sietää vähän enemmänkin mainita, sillä näitä ikä-miehiä on käytetty muidenkin osastojen varmistukse-na aina silloin, kun tiukka paikka tulee. Vaikka teh-taalla on paljon nuoriakin miehiä, näyttää olevan vai-kea saada joukkueita kokoon. Esimerkkinä mainitta-koon, ettei nytkään valimo saanut monisatapaisesta miesjoukosta viisimiehistä joukkuetta lähtöviivalle. Siis valimo loisti poissaolollaan. Joka vuosi on raken-nusosasto ollut mukana ja aina tyytynyt kohtaloonsa, joka on joskus ollut hyvä, joskus huono. Mm. on raken-nusvaraston pöydällä aikaisemmilta vuosilta komea pokaali, jonka osasto on saanut omakseen. Viime vuon-na oli huono onni, sillä silloin jäivät jumboksi, mutta siitä huolimatta taas mukaan vaan. Nämä ikämiehet toivoivat lähtiessään isoa kaakua lohdutukseksi var-masta häviöstään ja viisi linkkuveistä, että saisivat syödä raskaan urakkansa päälle, mutta nyt ei niitä tarvittukaan. Kello 16,08 asettuivat lähtöviivalle va-semmalta lukien: konepajan Nurmi, konttorin Koijär-vi, konepajakoulun Jokela, valimon apuosaston Stigell ja rakennusosaston Ilomäki. Oli hauska katsella tätä joukkoa, oli niinkuin isä poikineen olisi lähdössä tai-paleelle. Keli oli raskas, uutta lunta satoi aika taa-jaan, joten rasvaukset eivät onnistuneet eikä ollut luis-toa. Lähtömerkki annettiin ja miehet starttasivat. Jär-jestyksestä en varmasti nähnyt muuta kuin että Ilomä-ki oli viimeisenä. Jokainen teki laskelmia, kuka saapuisi ensimmäisenä. Ensimmäisenä tuli apuosaston Stigell, aika 23,15, toisena 47 sek. jäljessä kaikkien ihmeksi ra-kennusosaston Ilomäki, aika 24,02, kolmantena kontto-rin Koijärvi 24,29, neljäntenä konepajakoulun Jokela, aika 24,30 ja viidentenä konepajan Nurmi, aika 24,54. Toiselle kierrokselle lähtivät apuosaston Meri, raken-nusosaston ikämies Lehtonen, joka taas oli kuin isä poikiensa kanssa kamppailemassa, konttorin Palomä-

ki, konepajakoulun Ojanen ja konepajan Vickström. Yleisö jännäsi hurjasti, sillä kilpailu oli tasaväkistä. Ensimmäisenä saapui konepajan Vickström, aika 21,57, toisena tuli yllätykseksi ikämies Lehtonen, aika 22,52, kolmantena konepajakoulun Ojanen, aika 23,14, neljän-tenä apuosaston Meri, aika 23,50, ja viidentenä kont-torin Palomäki, aika 23,47. Sitten alkoi kolmas kierros ja taipaleelle lähtivät konepajan Onni Stenroos, ra-kennusosaston nuorimies Forsström, konepajakoulun Puonti, apuosaston hyvä mies Varalahti ja konttorin Sepponen. Taas oli jännää, sillä johtoon oli siirtynyt konepaja. Ensimmäisenä tuli rakennusosaston Fors-ström, aika 21,04. Näin oli rakennusosasto saanut joh-toaseman ja sekös oli ihmettä. Toisena oli konepaja-koulun Puonti, aika 20,35, kolmantena apuosaston Va-ralahti, aika 21,44, neljäntenä konepajan Stenroos, aika 23,17, ja viidentenä konttorin Sepponen, aika 23,24. Ar-veltiin, että Sepposella on ollut joitain sosiaalisia teh-täviä ladulla, kun aikaa meni luvattomasti paljon, jos mieli konttorin voittavan. Neljännelle kierrokselle lähti ensimmäisenä rakennusosaston Usenius, toisena ko-nepajakoulun A. Liljegren, isänsä seuraaja, hyvä poika myös, apuosaston Mikkola, konepajan Mattila ja kont-torin tunnettu hiihtomies Pauli. Tällä välin oli jo sade taonnut melkein kokonaan ja oli jännää, säilyttääkö rakennusosasto johtoasemansa. Nyt jo muutamat piti-vät konepajakoulua varmana voittajana siitä huoli-matta, että rakennusosasto oli johdossa, ja myös apu-osastolla oli mahdollisuuksia, sillä ankkurina oli väki-vahva mies Mikko Elvas. Näin uumoillessa tuli raken-nusosaston Usenius maaliin, pitäen siis paikkansa, ai-ka 21,49, toisena konepajakoulun Liljegren, aika 21,59, kolmantena apuosaston Mikkola 23,16 ja neljäntenä konepajan Mattila, aika 23,17, mutta Paulia ei vain kuulu. Viimein hän saapui hengästyneenä, aika 23,31. Vihdoin tulee hännän huippu, pikku Eero Luukas luik-ku, kuten Aleksis Kiven "Seitsemässä veljeksessä" sa-notaan. Viimeistä osuutta lähtivät taivaltamaan ra-kennusosaston pieni ja nuori 17-vuotias Saaristo, ko-nepajakoulun pienikokoinen R. Stenroos, hyvä poika, apuosaston luotettu vahva ankkuri Elvas, josta vielä oli toivoa voittoon, konepajan Grönholm ja viimeisenä konttorin tämänvuotinen Kerhon mestari R. Lundberg. Oli todella jännät paikat, sillä sijoitus ei voi muuttua enää tämän jälkeen. Nyt taisteli voitosta etupäässä rakennusosasto, jolla oli johto käsissään, kannoillaan konepajakoulu ja myöskin apuosasto, jolla oli rakoa rakennusosastoon vähän yli kaksi minuuttia, mutta uskottiin Elvaksen vetävän sen kiinni, sillä hän on vä-kivahva poika. Näin ei kuitenkaan käynyt, sillä raken-nusosaston Saaristo piti pintansa ja saapui maaliin varmana voittajana, saaden ajakseen 19,46, joka oli 13 sekunttia parempi Elvaksen aikaa ja siis koko kilpai-lujen paras aika. Toisena tuli konepajakoulun R. Sten-roos, aika 21,01, kolmantena apuosaston Elvas, aika 19,59, neljäntenä konepajan Grönholm, aika 21,15 ja viimeisenä konttorin Lundberg, aika 22,32. Joukkuei-den yhteenlaskettu aika: 1) Rakennusosasto 1.49,33, 2) Konepajakoulu 1.51,19, 3) Valimon apuosasto 1.52,04, 4)

Sä kasvoit, Aatami . . . Otteita tyttökerhon pöytäkirjasta.

Eevojen Aatameille 9. 4. 49 järjestämässä
keväthuhlassa laulama "dundeellinen"
laulu.

Sä kasvoit Aatami kultainen
isäsi kodissa,
:: kuin nuori honka salskea
Suomemme saloilla. ::

Lapsuutes ajan huolettoman
sä telmit kotona.
:: Mutt' sitten, tyhmyyksissä kai,
jo kotiportti jäi. ::

Sä löysit tiesi lavalle,
juhannus oli kai.
:: Ja minä sinut nappasin,
niill' Eevan konsteillain. ::

Ja mitä sitten seurasi,
sen tiedät itsekkin.
:: Sen vihkipallin päällä kai
soi "joutsenlaulusi. ::

Annathan anteeks' konstini
ja muutkin mukana.
:: Sä tiedät, ilman sinua
on eloin tukalaa. ::

Maailma minne viekin meit',
sä rakkain olet mun.
:: Sun yksin tahdon olla mä,
sua yksin rakastaa. ::

Vilhelmiina.

Konepaja 1.53,15, 5) Konttori 1.57,43. Näin oli päätty-
nyt tiukka kilpailu, jossa alkukierroksella johtoase-
ma oli vaihtunut, rakennusosaston saatua puolimat-
kassa johdon käsiinsä, jonka se kunnioitettavasti säi-
lytti loppuun asti ja näin kruunasi voiton itselleen.
Siis lämmin kädenpuristus voittajajoukkueelle.

Tämä oli oikein tiukka ja tasaväkinen kilpailu ja
osoitti, että joka puolella tehdasta on hyviä miehiä, kun
heidät vaan saadaan liikkeelle. En usko, että valimossa
olisi sen huonompia miehiä, mutta voiton epävarmuus
vaiko saamattomuus oli syynä poisjäämiseen, sitä en
tiedä. Joka tapauksessa hieman nolo juttu. Toiset
kamppailivat rehdisti voitostaan. Heille täysi tunnus-
tus ja kiitos suorittamastaan työstä. Tiukkaa kilpailua
osoittaa se, että joukkueiden aikaerot olivat pienet.
Ensimmäisen ja toisen aikaero 1,46, toisen ja kolman-
nen 0,45, kolmannen ja neljännen 1.11 ja neljännen ja
viidennen 4.28, joka oli suurin.

Kilpailuja seurannut.

KERHOKOKOUS 14. 1. -49 klo 18.30—21.30.

Kerhomme kokoontui tänään ensimmäisen kerran
uutena vuotena. Liukas keli vai koulussa tapahtuneet-
ko lienevät olleet syynä, että meitä ei ollut kuin 9 tyt-
töä ja ohjaajamme. Mukana olivat Lea, Inkeri, Maila,
Kajalan Pirkko, Leila, Siiri, Riitta, Ojasen Pirkko ja
Annikki. Alkuun ei tahdottu ensin ollenkaan päästä,
kun eräät tytöistä olivat niin kovasti ihastuneet sa-
lissa harjoittelevien soittajien rumpaliin, että istua
nökköttivät salissa kuin liimattuina. Sillä aikaa me toi-
set purimme kynämme päätä yläkerran sopessamme
ja mietimme hiki hatussa ohjaajan antamaa visaista
kirjainarvoitusta, josta piti tulla vain yksi sana. Mut-
ta ei siitä millään ilveellä yhtä sanaa saanut, vaikka
palkintona oli herkullinen leivos. Saimme onneksi miet-
timisaikaa seuraavaan kertaan. Kiipesiväthän ne lo-
pulta toisetkin tytöt ylös, Heleniuksen Riitta viimei-
senä, ja niin kaikki yhdessä yritimme ottaa selvää,
kenen hahmossa esiinnyimme selässämme olevan lapun
ansiosta. Leila ei meinannut millään muotoa uskoa,
että hän oli kastemato. Liekö hänet peräti pökerryt-
tänyt se, kun hän kysyi, onko minulla häntää. Vas-
taus kuului: Olet kokonaan häntää. Vähemmästäkin
sitä sekaisin menee.

Välillä nähtiin kummituksiakin, jotka kaatoivat ko-
ko salin, ja tautejakin parannettiin 50 km:n hiihdolla.
pihkalla, parkumalla ja monilla muilla yhtä hyvillä
konsteilla. Oltiinpa sadun sepittäjinäkin ja tässä sa-
dussa kävi samoin kuin kaikissa muissakin saduissa:
paha sai palkkansa ja prinssi prinsessansa.

Kekseliäisyyttäkään ei puuttunut, koskapa vanhat,
viisaat intiaanipäälliköt tunnustivat Lean ja Mailan
vertaisekseen.

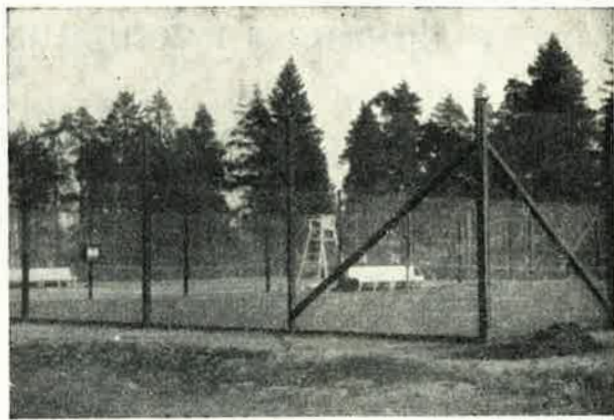
Koko tänä aikana oli kello ehtinyt viisaroida tun-
nin toisensa jälkeen, sillä kun muistimme siihen vii-
kaista, osoitti se jo 21.30. Ei auttanut muu kuin son-
nustautua kotia lähtöön. Lopuksi lauloimme "Levon
hetki nyt lyö" ja kaikkein viimeiseksi järjestimme
kerhohuoneen siistiin kuntoon ja lähdimme luistele-
maan ylen liukkaita katuja kotia kohden mieli iloisena
ja kiitollisena hauskaista kerhoillasta.

KERHOILTA 25. 2. -49 klo 18.30—21.00.

Kun tulimme kerhohuoneeseemme, kohtasi meitä
floinen yllätys. Poikakerho oli sinne laittanut takan,
jossa oli "oikea" tulikin. Muutakin kaunista sinna oli
ilmestynyt. Siellä oli hauskat pölkytkin istuimina.
Asetuimme istumaan "takan loisteeseen" puoliympy-
rään. Aluksi lauloimme: "Vielä nytkin muistan vilja-
pellot..." Teimme käsitöitä ja keskustelimme mo-
nenlaisista asioista. Välillä opettaja opetti meille uu-
den laulunkin "Iltalaulun", ja leikimme leikkiä, jonka ni-
mi on "Huhu kiertää". Hämyinen valo kai sai aikaan
sen, että loppuosan illastamme istuimme ja lauloimme
"Hengellisistä lauluista ja virsistä" monta kaunis-
ta laulua. Kotiin mennessämme olimme sitä mieltä, et-
tä iltamme oli oikein mukava.

*Isät valmiiksi saamansa ruuhan äärellä
valokuvattuina.*

Högforsin Tehtaan verkkopallokentät.

Poikien toimintaa talvella 1949.

Raskaan raudoitettun oven kolahtaessa kiinni tunkeutuu huoneeseen pakkasilman mukana kymmenen pojan reipas ryhmä. Ohjaaja on heti valmis heidän käytettäväkseen. Höylät ja taltat ovat kohta vilkkaassa käytössä, onhan äidille ja isälle saatava jotain hauskaa ja pikkuveljille kiistelynäihettä. Toisessa huoneessa 3:nnessä kerroksessa on samaan aikaan lennokkeja työn alla. Täällä moni lentäjäksi haaveileva harjoittelee lentämisen ja lennokin rakentamisen niksejä. Pojat on jaettu viiteen ryhmään ja kukin ryhmä kokoontuu kerran viikossa.

Keskiviikkoiltaisina kuuluu poikien iloinen ääni Seuratalon salissa, sillä onhan voimistelun ja leikin ilta. Mutta kellon lähetessä 19.00 siirretään penkit keskilattialle ja siirrytään satujen ja huumien seikkailujen maailmaan. Reipas laulu ja kaskut tuovat hyvän tuulen ja niinpä voikin rauhallisena istuutua katselemaan elokuvien esittämiä maita ja kaupunkia. Mutta kun "Meidän sakkimme" ilmestyy valkokankaalle, ei riemulla ole rajoja. Loppuhartauden jälkeen onkin mukava tyytyväisenä mennä kotiin läksyjen pariin.

Mutta poikien lähtiessä pois on jo ravintolahuoneen pöydän ympärille saapunut parikymmentä miestä eri ammatilailta. Miesten keskustelupiiri on kokoontunut. Esitetään lyhyt alustus päiväkysymyksistä: miehen tehtävistä kodissa, harrastuksista y.m. Kaksi tuntia kuluu huomaamatta. Herätteitä saaneena on mukava ajatella näitä kysymyksiä kotonaan ja sovittaa niitä käytäntöön elämässä.

Niin ovat pojat ja heidän isänsä löytäneet yhteisen paikan, missä voi keskustella ja toimia ihanteittensa löytämiseksi. Sen vilpittömänä todistuksena on Seuratalomme seinustalla uutuuttaan hohtava, tervakylkinen ruuhi ja toinen vielä työn alla oleva. Ne ovat isien lahja pojille kesäleirin sulostuttamiseksi. Varmaan se suuri hauki, joka viime kesänä niin monet suunnitelmat teki tyhjäksi, tulee seuraavana kesänä suosiolla kalakeittomme höysteeksi. Ne katajaisell virvelit, joita pojat ovat koko talven tehneet, tulevat olemaan ahkerassa käytössä Antiaisten suloisilla laineilla.

Talvi on jo takana, mutta edessä monet kesän riemut.

Verkkopalloilua.

Aina vuodesta 1941 alkaen on verkkopalloilu ollut tyrehnyt Högforsin Tehtaan piirissä. Tämä johtuu siitä, että vanhan verkkopallokenttämme piti luovuttaa paikkansa valimolaajennuksen yhteydessä rakennettaville uusille suurille valimohalleille.

Kaikki vanhat karkkilalaiset muistavat varmasti korkean harjun kauniine koivuineen, harjun, missä Merikanto sai säveleen lauluunsa: "Miss' soutaen tuulesa koivut sorjat soi...". Tämän harjun huipulla oli verkkopallokenttä, ja oikein hyvä se olikin. Innostus tähän urheiluun oli suuri. Jäsenmäärä ei ollut kuin noin 25 henkeä, mutta kenttä oli kuitenkin ahkerassa käytössä kaikkina kauniina kevät- ja kesäiltoina. Etenkin nuorison joukossa oli siihen aikaan monia, jotka esittivät hyvää taitoa, ja mikäli allekirjoittanut on voinut seurata, on heistä monista nykypäiviin tultaessa kehittynyt hyviä B-luokan pelaajia.

Aikojen vakiintuessa sotien jälkeen alettiin tenniskenttää kaivata yhä kipeämmin. Ja saatiinkin se, eikä vain yksi, vaan kokonaista kaksi kenttää. Heinäkuun 31 p:nä viime vuonna suoritettiin yksinkertainen pelinavaus muutamien verkkopalloilukärpäsen puremien högforsilaisten läsnäollessa. Virkamieskerholla pidetyssä vaatimattomassa illanvietossa luovutti vuorineuvos Gustaf Arppe kentät Högforsin Tehtaan Verkkopalloseuran käyttöön. Seuran puolesta otti puheenjohtaja kentät vastaan kiittäen samalla yhtiön johtoa sekä toivoen verkkopalloilun pääsevän taas vilkkaaseen käyntiin Högforsissa. Alku onkin ollut hyvä, sillä jäseniä liittyi yli 60. Kaikki eivät tietenkään lyhyen pelikauden takia ehineet aktiivisesti osallistua peliin, mutta tänä kesänä osallistuvat varmasti kaikki vanhat ja

Tilastoa poikien talvitoiminnasta:

Yhteisiä kokouksia 25, osanottajia yhteensä noin 2000.
Askarteluiltoja 168, osanottajia yhteensä noin 1680.
Voimistelua 24, osanottajia yhteensä noin 2000.
Askarteluilloissa valmistettu esineitä 1600 kpl.

P o i k a .

Martti Lindbergin tempaus.

Huhtikuun kolmas päivä 1949 muodostui talviongintakauden merkkipäiväksi, sillä silloin suoritti Lindberg tempauksen, joka nosti hänet tavallisten talvikalastajien keskuudesta korkealle heidän yläpuolelleen.

3. 4. 49 klo 7 aikaan aamulla lähti neljä miestä talviongelle ja matkan päämääränä oli pieni Ahmoon lampi, joka vuosia sitten kulki hyvän kalajärven nimellä, mutta viime vuosina on joutunut yhä huonompaan huutoon kalamiesten kesken. Tietysti näitä "pilkinheiluttajia" oli lähtenyt joka ilmansuuntaan, mutta seuraamme vain tämän edelläselostetun ryhmän vana-vedessä ja katsomme, kuinka "ukkojen" käy. Perille

Tässä hän on ynnä se 7 ½-kiloinen.

uudet "tennishait" ahkerasti treeanukseen tulevia otte-luita silmälläpitäen. Uudet kentät on rakennettu tai-teen kaikkien sääntöjen mukaan. Niin salaojituksen kuin päällystykseenkin suhteen pitäisi kenttien olla par-haita mahdollisia. Pinta on tunnettua punatiilimassaa ja rajat ovat kumia. Nämä kumirajat ovat uutta lajis-saan ja tuntuvat olevan hyvät. Kenttien mitat ovat kansainväliset ja ne on ympäröity riittävän korkealla minkkiverkolla. Helsinkiläiset verkkopalloasiantuntijat ovat kentät nähtyään pitäneet niitä hyvinä.

Viimevuotinen pelikausi oli lyhyt, mutta kenttiin ol-tiin tyytyväisiä. Kunhan vielä saamme joskus siellä tarvittavat rakennukset, on "keitaamme" loistava. Pe-latessamme ja nauttiessamme kentistämme alkaneena pelikautena toivomme saavamme Kymi-yhtymän muita aktiivipelaajia kilpailemaan kanssamme.

H.

Tässä on taas yksi högforsilainen tempaus viime talvelta.

tultuaan jokainen heistä haki parhaan paikan itsel-leen ja mielessään vähän hymähtäen tuumaili, ettei tuo tuolta mitään saa, sillä kyllähän tämä järvi tunnetaan. Alkoihan sieltä kalaa sentään tullakin, mutta eni-mäkseen sellaista, jota saa latoa viisi kappaletta Työ-mies-askiin. Tästä kalojen suuruudesta ja lukuisuudes-ta suuttuneena lähti eräs, ehkä paremmin tunnettu ni-mellä "kalanuittaja", kotiin, koska hänen lausuntonsa mukaan naapurin kaivossakin on vettä, missä hän voi pilkkiiään uittaa. No, aika kului ja oli Lindbergillä jo paljon yli viisikymmentä pikku kalaa, kun hänen on-kensa tarttui jonnekin pohjarisuun ja lujaan tuntui tarttuvankin. Mies tempoo ja tempoo ja lopulta tuntui antavan perään. Mutta ei, kyllä siinä nyt on jotakin, koska ei pilkki tule avannosta ylös. Jotakin on tarttu-nut koukkuun. Samassa lähtee pilkki siimoineen mene-mään ja silloin Lindberg huomaakin, että kalahan sii-nä onkin. Vanhana kalamiehenä hän heti huomaa, että

Aurinkoinen kuva lepohetkestä talvikalastusretkellä.

M E R K K I P Ä I V Y Ä

Karl Morsbach.

Yrjö Nurmi.

K. E. Henell.

Aino Pöllönen.

70-vuotias.

Varastonhoitaja Karl Morsbach 15. 3. -49. Hän on syntynyt Saksasta, Reininmaan Solingesta. Vuonna 1908 hän saapui Suomeen Sorsakosken tehtaalte, jossa työskenteli pari vuotta ja palveli sitten Fiskars Osakeyhtiössä vuoteen 1915 saakka. Maailmansodan ajaksi 1915—19 hän meni jälleen Saksaan. Vuosina 1919—23 oli Morsbach taas Fiskars Oy:n palveluksessa ja vasta 1923 alkaen hän on ollut Högforsin Tehtaan konepajassa, toimien vuodesta 1946 konepajamme työkaluvaraston hoitajana. Morsbach on tunnettu paikkakunnalla innokkaana puutarha- ja soittokeuhkumiehenä.

50-vuotiaita.

Työnjohtaja Yrjö Iivari Nurmi 28. 7. -49. Tammi-

kuun 7 p:nä hän tuli olleeksi jo 31 vuotta tehtaan palveluksessa. Aloitettuaan niklausosastolla hän jatkoi sorvarin ammatissa, jossa olikin sitten lähes 30 vuotta. Nykyään hän on ollut kolmen vuotta konepajalla työnjohtajana. Nuorempana oli Nurmi innokas urheilija ja löi monessa lajissa toiset laudalta. Viime vuosina hän on harrastanut ulkoilua metsästyksen muodossa. Tämä reipas urheilu antaa hänen henkensä metsämiehelle kylliksi vaihtelua arkipäiväisen aherruksen lomaan.

Siivooja Iida Sofia Pekkanen 14. 9. -49. Hän on syntynyt Lopella, jossa meni naimisiin. Sieltä hän siirtyi perheineen Karkkilaan, jossa on Högforsin Tehtaalta työskennellyt useita vuosia, kuten poikansaakin.

Konekaavaaja Kaarlo Emil Henell 24. 8. -49. Hän on syntynyt naapuripitäjässä Pusulassa. Oltuaan aluk-

hauki se on, joka noin tempoo. Äkkiä kalamiehen arviovaaka esille ja tulos on, että "kyllä tämä hauki painaa ainakin 2—3 kiloa". No, siinä sitä sitten välillä siimaa kiristettiin, toisinaan taas löysättiin, ja koko ajan ajatus kiersi samaa rataa, kuinka tuon saa ylös. Oli jo kolmas kerta, kun kala nostettiin reikään saakka, mutta siinä tuli väkisin pysähdys. Vesi oli niin saakeata, ettei voinut nähdä, minkälainen otus siellä koukussa oli. Vettä oli vain puolitoista metriä ja järven pohja mutainen, siinä syy, miksi vesi oli niin likaista. Lindbergille selvisi yht'äkkiä syy, miksi kalaa ei saa avannosta ylös, koukku on tietysti ulkopuolelta kiinni eikä kala mahdu reikästä. Siima vain tiukaksi ja käsi avantoon. Kyllähän siinä hiha kastui, mutta ei sillä väliä, kunhan vain saa kalan ylös. Jo tun'uu kädessä, mutta ai ai, kun joku pisti peukaloon. Vaan eipä helliteta, kiskotaan ylemmäksi. Nyt jo näkyy päätä. Toinen käsi avuksi, peukalo ja etusormi silmiin ja nyt käykin jo kalan vetäminen jälle helpommin. Lopulta oli hauki jällä ja Lindberg seisoi hetken aikaa ja kat-

seli sitä. Taisi hän silmiäänkin pari kertaa hieroa ennenkuin uskoi, että kyllä hän sen kalan sai. Kätet vapisivat aika tavalla ennenkuin tupakkalaatikko oli esillä ja hän sai huudettua toisille kalamiehille, että tulisivat pian katsomaan "oikeata" kalaa. Heti tämän jälkeen kala sidottiin polkupyörään niin, että pää oli pyörän etuosalla ja pyrstö jäi roikkumaan kauas taakse. Poikettiin siinä kotimatalla vielä valokuvaajallakin ikuistamassa tätä "petoa". Vähän jälkeen puolenpäivän oli Lindberg sitten kotona ja kun häneltä kysyttiin, minkä takia hän niin aikaisin päivällä lopetti kalastuksen, oli vastaus: "Pelkäsin, että jos niitä tulee enemmän samanlaisia". Tämä kala painoi kokonaista seitsemän ja puoli kiloa (7.500 gr.)

Vielä kaksi viikkoa jälkeinpäin olivat Lindbergin toisen käden sormet siteissä. Pistäessään kättä avantoon se sattui nimittäin menemään suoraan hauen suuhun. Toivokaamme, että seuraava hauki ei ole niin suuri, että käsi saattaisi mennä kyynärpäätä myöten sen kitaan.

LAP.

Vanha juttu.

Seuratulossa, Teknillisen kerhon huoneessa istui miehiä iltahämärässä. Juteltiin isoista kaloista. Niitä tuntui sattuneen vähän joka miehen kohdalle. Ahon Jussi vain kuunteli, kunnes eräs joukosta kysäisi: Onkos sen Jussin vehkeisiin koskaan tarttunut isompaa kalaa?

— Joo, saihan niitä 10-kiloisia harva se päivä ennen-vanhaan. Mutta isompaa kalaa vain harvoin. Kerran sattui tuossa lammissa käymään uistimeeni sellainen hauenvonkale, että aikansa ruuhtani ja minua kuljeteltuaan katkaisi siiman ja vei vehkeet mennessään. Tämä otti niin sisulleni, että leikkasin eukon kahvipannun kupeesta suuren kuparilaatan ja laitoin siihen kyläsepän takoman kolmihaarakoukun. Siimaksi varasin tukevaa hamppunuoraa, jonka vielä kaiken vakuudeksi tervasin. Kun sitten eräänä arkipäivän aamuna lähdin ruuhellani soutelemaan lammille, niin eikös vain erehtynytkin ukko-hauki ottamaan kiinni. Tunnin pari ruuhetta kiskottuaan alkoi se väsyä niin paljon, että pääsin rantaan, josta oli vähän varmempaa sen ylös vetäminen, kun sai puusta tukea itselleen. Jo alkoi lopulta pedon pää tulla näkyviin. Nousi sen muutakin runkoa jo muutama syli, kun rannassa pyykkiä huuhtelemassa ollut Anni alkoi huutaa, että mitä sinä Jussi siellä hulluttelet, kun vesi lammessa laskee niin ettei enää ylety laiturilta huuhtelemaan? Lasketkos heti sen kalan takaisin järveen, että saan pyykkini huuhdottua. Ja minä kun olen aina ollut sellainen naisiin menevä, otin puukkonni ja vedin siiman poikki. Ja niin jäi se iso saamatta. Sen tilalle sain — Annin, nykyisen eukoni, sanoi Jussi ja lopetti juttunsa.

si kotona ja naapureissa maanviljelys- ja sekatoissa, hän siirtyi v. 1924 tehtaamme valimoon konekaavaajaksi. 25 vuoden aikana hän onkin jo ehtinyt tutustua kaikkiin alavalimon koneisiin. Nyt hän työskentelee "Päiväkerhon" nimeä kantavassa alavalimon osassa. Vapaa-aikoina on Henell ollut innokas kalastuksen harrastaja.

(Siivooja Aino Pöllönen 17. 7. -49. Hän on syntynyt Karjalassa, Heinjoella, josta tuli siirtolaisena Karkkilaan. Hän on vuoden päivät työskennellyt siivoojana tehtaassamme.

Autonkuljettaja Rainer Nieminen 31. 7. -49. Hän on syntynyt U.l. Pyhäjärvellä. Aluksi hän oli satunnaisissa töissä kotipaikkakunnallaan, kunnes suoritti autonajokortin saantiin tarvittavat vaatimukset. Tätä ammattia hän on harjoittanut jo 20 vuotta, aluksi Lahdessa Faneeritehtaalla 4 vuotta, siirtyen sitten Karkkilaan autoilija Tammisen palvelukseen. Tämän jälkeen oli Nieminen vielä kauppalankin autonkuljettajana useita vuosia, kunnes tuli tehtaamme palvelukseen keväällä 1943. Vapaa-aikoinaan Nieminen kalastelee jonkun verran, mutta pääharrastuksena on hänellä pienen rantapalstan hoito.

Ihminen.

(Koulupojan ainevihkosta.)

Ihmisen ruumis on täydellisempi kauneuden puolesta kuin eläinten, paitsi hirven ja paratiisilinnun.

Ihmisen ruumis oli ennen voimakkaampi, kun se osasi kiivetä puissa ja tappaa eläimiä käsillään. Nyt on päinvastoin, sillä ihmiskunta heikkenee kun sitä tarkastaa.

Ihmisen ruumis on jakaantunut moneen osaan, joista toiset ovat tarpeellisia. Rungosta lähtee ulkonevia osia, joita ovat nenä, poskiluut, leuka ja muutamia raajoja. Selkäranka antaa tukea ruumiille, niin että ne, jotka tahtovat, voivat istua suorina.

Elin on se ruumiin osa, jolla on oma tehtävä itseksensä, eikä niinkuin raajat. Verenkiertoelimet ovat suonet ja sydän. Veri kiertää ympäri juostakseen laskimon kautta ulos. Silloin se on muuttunut kuonaksi. Keuhkot ovat pussissa, jotta ne eivät hajaantuisi. Ihminen hengittää tullakseen terveeksi. Ilmastakin voi kuolla, jos ei hengitä.

Ruuan sulatuselimet alkavat suusta ja kulkevat ruokatorvea pitkin vatsaan. Siellä ne sulavat ja alkavat työntyä suolia pitkin pois — paitsi ei umpisuolta.

Iho peittää ruumista melkein joka paikassa. Sen tarkoitus on, ettei veri pääse vuotamaan maahan.

Päässä ovat tärkeimmät asiat, jonka tähden päätä ei voi leikata pois ilman haittaa niinkuin raajoja. Varsinkin kun isot aivot ja pienet aivot sijaitsevat päässä. Kukaan ei voi elää ilman aivoja, paitsi hullut. Terveysten puolesta eläimet ovat ihmisiä etevämpiä. Niillä on paremmat hampaat eikä niillä ole tulirokkoa eikä hinkuyskää, vaan kuolevat päinvastoin onnettomuuden kautta.

Naisten ruumis on tavallisesti erilainen kuin miesten. He elävät kauemmin ja heikommin.

Ihmisen luut ovat senpuolesta hyvät, että ne eivät liho, vaikka söisi liian paljon.

Muuta ei ihmisestä voi sanoa. Ja vaikka ruumis olisi huonokin, niin se kestää ihmisen elinajan, paitsi ei pitäisillään.

Lehtemme seuraava numero

ilmestyy kesälomien takia vasta kolmen kuu-
kauden kuluttua eli siis syyskuun 20. päivän
tienoilla. Siihen tarkoitettut kirjoitukset ja ku-
vat pyydetään lähettämään toimitukselle en-
nen elokuun 15. päivää.

Lehtemme tämän numeron kansikuva on so-
siaaliosastollamme Kymintehtaalla työskente-
levän nti Heli Kyllösen käsialaa.

Toivotamme kaikille lukijoidemme iloista
juhannusta.

TOIMITUS.

+ HALLAN TEHTAAT +

Kymin-Toukolan kerhotoimintaa Hallassa.

"Riennä riemuin eespäin vaan..." kaikui reippaasti Hallan Seuratalon salista eräänä perjantai-iltana astuessamme sisään seuratalon aulaan, aikomuksena saada jonkinlainen kuva siitä työstä, mikä sisältyy Toukolan kerhotoimintaan hallalaisten lasten ja nuorten parissa. "Hyvää yötä!, Kauniita unia!, Näkemiin!" kaikui kuin yhdestä suusta, ja ennenkuin ennätimme aavistaakaan, täyttyi aula hällisevästä poikajoukosta, joka purkautui salista kasvot ilosta loistaen.

— Kerho päättyi, vai mitä?

— Joo, vastasi pieni miehenalku.

— No millaista kerhossa oli?

— Kivaa!!

Ja samassa jo poika häipyi muiden joukkoon.

Katselimme ympärillemme ja näimmekin jo etsimämme, Toukolan ympäristötyön nuorisosihteerin Olavi Nikin, joka vielä keskustelelee ympärillään häärivien poikien kanssa.

— Iltaa ja tervetuloa. Vahinko vain, että tulitte vähän liian myöhään. Olemme juuri päättäneet näiden pienten poikien kanssa yhteisen lopputilaisuutemme, johon sisältyy ennenkaikkea jatkokertomus, kertoi sihtööri Nikki.

— Jaa, että pientä haastattelua kerhojemme toiminnasta. Kyllähän se aina käy päinsä, kun ei vain aivan tenttikysymyksiä tule, saimme vastaukseksi esittäessämme käyntimme tarkoituksen.

— Tämä poikajoukko, joka juuri äsken tästä lähti, oli kolmesta eri kerhosta, nimittäin Nasapalleista, Kotkista ja Uljaista, jotka, niinkuin jo aikaisemmin mainitsin, olivat kokontuneet viettämään kerhoilijojensa yhteistä lopputilaisuutta.

— Te puhutte kerhoista, mutta meillä niinkuin varmaan monella muullakin on hyvin hajanainen, melkein päolematon käsitys siitä, mikä kerho on ja ennenkaikkea siitä, mitä näissä kerhoissa harrastetaan?

— Niin, kerho on poika- tai tyttöjoukko, johon kuuluu 12—15 tyttöä tai poikaa. Se muodostetaan samankäisistä, samalla kulmakunnalla asuvista, niinkuin täällä Hallassa, tai muuten samaan toveripiiriin kuuluvista pojista tai tytöistä. Kerho on kokonaisuus, jolla on oma johtajansa ja omat kerhon keskuudesta valitut virkailijansa. Kerhot kokoontuvat kerran viikossa varsinaisiin kerhoiltoihinsa, joiden ohjelma on sangen monipuolista, riippuen kerholaisten iästä, harrastuksista ja kokouspaikkojen sopivaisuudesta. Laulun, leikin, kisailun, monenlaisten kilpailujen, käytännöllisten askartelujen ja ohjelmansuoritusten sekä niiden harjoitusten lisäksi on erityisesti varttuneemmissa poika- ja tyttökerhoissa ollut

Paperinäpertely on Nasapallien tämäniltaisessa ohjelmassa.

"Työt markkinoilla" eli Satusiskot esittämässä leikkillistä tanssia.

Askartelu kaikissa muodoissa on eräs poikamaailman suosituimpia harrastuksia. Kotkat-kerho leikkikalujen teossa.

keskusteluja ajankohtaisista ja käytännöllisistä kysymyksistä. Erikoisesti kiinnitetään huomiota omatoimisuuden ja kätevyyden kehittämiseen. Askartelu ja näpertely eri muodoissa tarjoaakin siihen suuret mahdollisuudet. Toisin nämä seuratalon suojat ovat melko epäkäytännölliset sellaiseen, eikähän ne sitä varten ole rakennettukaan, mutta pientä näpertelyä olemme siitä huolimatta tänäkin toimintakautena voineet toteuttaa. Niinpä nuoremmissa poikakerhoissa eräänlaisena menekkiaskarteluna oli pienoiskilpa-autojen rakentaminen. Niitä valmistuikin useita kymmeniä. Kun lopuksi järjestimme tässä salissa niitten väliset jännät autokilpailut, niin riemulla ei

Pöytätennis on saanut voimakasta jalansijaa varttuneempien poikien — Meri-Veikkojen — ohjelmassa.

Uljas-kerho neuvonpidossa. Suunnitellaan kai kerhon retkeä tai edustusta kerhojenvälisiin maastojuoksuihin.

Leikkikerholaisten kerhoillat menevät nimensä mukaisesti leikkien ja laulaen.

ollut rajoja. Selvästi havaitsi, ketkä pojista olivat uhranneet aikaansa "trimmataakseen", niinkuin asiantuntijat sanovat, autonsa mahdollisimman herkeksi. Edelleen kerhoilussa kiinnitetään huomiota kasvavien nuorten henkisten ominaisuuksien kehittämiseen. Nuoret saavat jo varhain totuttautua ohjelmansuorituksiin kerhoilloissaan ja yhteisissä tilaisuuksissa. Parhailla on tilaisuus edustaa kerhoa "ulospäinkin". Kymin—Toukola voittikin kolmannen kerran peräkkäin kunnan nuorisjärjestöjen mestaruuden varhaisnuorten henkisissä kilpailuissa ja näin pääsimme kiertopalkinnon onnellisiksi omistajiksi. Suurin osuus voittamiseen on ollut juuri Hallan tyttöjen ja poikien esiintymisellä. Varsinaisia kerhoiltoja emme enään toukokuun alusta ole pitäneet, vaan kerhot kokoonnutuvat liikunnan merkeissä, urheillen, leikkien ja retkeillen.

— Varmaankin kerhojenne toimintaan sisältyykin voimakkaana juuri retkeily- ja kilpailutoiminta?

— Kyllä. Kerhojen ulkoilutoiminnasta mainittakoon kerhojen omat sekä yhteiset retket, urheilukilpailut eri kerhojen ja Toukolan muiden työpisteiden kanssa, joita jo Kymissäkin on neljällä eri paikkakunnalla, nimittäin Sunilassa, Metsäkulmalla, Korkeakoskella ja täällä Hallassa. Nämä työpisteet yhdessä muodostavat Kymin—Toukolan, joka sitten osallistuu koko maan käsittäviin Työkeskusnuorten talvi-, kesä- ja suunnistuskisoihin. Leiritointia emme myöskään voi unohtaa, sillä Hallastahan on osallistunut Toukolan kesäleireille yhä kasvava poika ja tyttöjoukko.

— "Maa ja matkustaminen...", niinkuin Särkelä sanoo, on ollut vanhempien poikien mottona tänä kevättalvena. Talvella käväisimme Heinolassa ja Vierumäellä tutustumassa sikäläiseen työkeskukseen ja sen nuorisoon. Samalla pelasimme lentopallo-otteluja heinolalaisia kerhoja vastaan. Vain muutama päivä sitten saavuimme Tukholmasta, jossa olimme Työkeskusnuorten järjestämällä seuruematalla. Matka kesti 6 päivää ja siihen osallistui 400 nuorta maan eri työkeskuksista. Täältä Hallasta oli mukana 4 poikaa. Varmaankin jokaiselle jäi mitä valoisimmat muistot tuosta täysin onnistuneesta matkasta.

— Niin, tuntuu siltä, että toimintanne on tavattoman vilkasta ja sen vuoksi olisikin mukava kuulla, kuinka monta kerhoa täällä Hallassa on ja montako tyttöä ja poikaa näihin kerhoihin kuuluu, sekä mistä riittävät ohjaajat näille kerhoille.

— Tällä hetkellä on toiminnassa 4 poikakerhoa, nimittäin Meri-Veikot, Uljas, Kotkat ja Nasapallit. Poikia niissä on yhteensä 67. Tyttökerhoja on viisi: Leikkikerho, Vuokkosiskot, Lumihuutelet, Satusiskot ja Mereneidot. Tyttöjä niissä yhteensä 50.

— Mitä johtamiseen tulee, niin vanhimpien poikien kerhosta — Meri-Veikoista — on kaksi nuorukaista jo ryhtynyt poikakerhon johtajiksi, kun taas tyttökerhojen johtaminen on täytynyt vielä hoitaa kotkalaisin voimin. Kerhonjohtajakysymys onkin kerhotoimintamme avainkysymys. On tärkeätä, että saadaan juuri varttuneempia neitosia ja nuorukaisia innostumaan nuorempien kerholaisten johtamiseen. Kerhonjohtajan tehtävä on vaikea ja ajanmittaan rasittavakin, mutta sisäisesti kehittävä. Siitä saatua vaikutteita, samalla kertaa iloa ja murhetta, nuorten osoittamaa rakkautta ja rakkautta

Nuorimmat kerhofaiset kokoontuneina sisätoiminnan päättäjäisiin.

nuoriin, henkistä antamista ja saamista ei voida sanoa punnita. Kiitämme niitä nuoria, jotka tällaiseen tehtävään ovat ryhtyneet.

— Lopuksi kysyisimme, mikä on se tarkoitus tai päämäärä, johon Toukola tällä kerhotoiminnallaan pyrkii?

— Kaikessa kerhotoiminnassa pyrimme toteuttamaan

kerhotyömme päämäärää, joka sisältyy määritelmään: Kerhotoiminta tahtoo sopusoinnussa kristillisen elämän-ihanteen kanssa auttaa ja palvella nuoria heidän itsekasvatuksessaan hyviksi ja kunnollisiksi käytännön elämän ihmisiksi.

Havaintoja vapaapainin EM-katsastuskilpailuista.

Todennäköisesti siitä syystä, että paikkakuntamme tunnetut painiseurat Hallan Visa ja Tiutisen Pyrintö rutineeratulla toimitsijakoneistollaan mallikelpoisesti järjestivät yhteistoiminnassa Suomen painimestaruuskilpailut viime marraskuulla, uskoj Suomen Painikomitea seurayhtymälle vajaan puolen vuoden kuluttua jälleen suurtehtävän, nimittäin lopulliset katsastuskilpailut Turkissa pidettäviä vapaapainin Euroopan Mestaruuskisoja varten. Vaikka Suomi tässä lajissa on takavuosina saanut useita Olympia- ja EM-voittoja — Eino Leinoa ja Kustaa Pihlajamäkeä — voidaan pitää suorastaan taitelijoina tällä alalla — ei "vapaa" ole oikein saanut yleisön kannatusta, sillä sitä ei yleensä pidetä "rehelisenä" painina. Nyt on kuitenkin mm. TUL:ssä alettu sille antaa oikea arvonsa, sillä kyllä Olympiamitali tässä lajissa on yhtä painava ja pisteet yhtä kalliita kuin muissakin lajeissa. Väärin myös "vapaata" nimitetään usein "ota-kiinni-mistä-saar"-painiksi, sillä monta otetta on kiellettyä, m.m. nenästä ei saa vetää, kuvaannollisesti sanoen.

Kun kilpailut Hallan Seuratalossa huhtikuun 23 p:nä aloitettiin, oli sali tietenkin tupaten täynnä yleisöä. Matkalippua Turkin maalle oli 48:sta kutsutusta saapunut tavoittelemaan 40 salskeata painiurosta. Tuli mieleen, miten miehen kaliberi voi vaihdella, kun vertaili alle 50 kilon "kääpiötä" A. Niemistä ja satakiloista Kaino Mäkelää. Kisojen tärkeyttä todistaa myös se, että itse arvovaltainen painikomitea, Arvo Himbergiä lukuunottamatta,

oli saapunut seuraamaan "holhottiensa" edesottamuksia voidakseen heti välittömästi hahmoitella joukkueen kokoonpanon. Nähtiin itse komitean puheenjohtaja Keijo Mäkelä, entinen molskisankari, jyrävä komisario Armas Laitinen, tiukkasankainen "Paaru" Koponen, pitkänhaukeaa myhäilevä Lauri Anttila ja paremmin "Arvo-Ilmarin" nimellä tunnettu painimies Arvo Leino, sekä "poppoon" sihteeriksi Vartiä. "Uuden-Suomen" Laakkosen alias "Luurin" kynä heilui kovasti ja tarkkaavaisina seurasivat tapahtumia painivalmentajamme, kultamitalimies "vapaassa" Eino Leino sekä "Arskä" Reini.

Seurapatriotismi voi joskus mennä aivan "mahrotto-miin", kuten esim. Hakola—Nieminen ottelussa, jossa osa yleisöä reagoi kovasti tuomiota — Hakolan voitto 3—0 — vastaan, saaden aikaan valtavan vihellyskonser-tin. Kyllä N. antoi täyden vastuksen yhdelle sarjan voittajaehdokkaalle, mutta meni täydellisesti "piippuun" loppuvaiheissa ja Hakolan voitto oli selvä. Mattotuc-mari ei aina ollut selvillä siitä "kuka kukin on", kun Val-konen ja Kiikka sananmuka'sesti olivat toisiinsa sotkeu-tuneina kisojen vaihtelevimmassa ottelussa.

Maamme tämän hetken parhain "vapaan" taitaja Len-ni Viitala voitti sarjansa ylivoimaisesti. Kärpässarjan voittaja Niilo Turkkila esitti hyvin heikkoa vapaapainia, mutta voitti silti vaivattomasti m.m. tähän lajiin erikois-tuneen Eino Laineen. "Eikalla" on kyllä hyvät edelly-tykset, mutta tosiasiahan on, että edustustehtäviin pää-seminen vaatii lujaa harjoitusta ja pitemmällä tähtäimel-

lä kieltäytymistä monista mukavuuksista. Tämän vuoden vapaapainin Suomen mestarin Loukolan titteli ei paljon painanut, vaan joutui hän pois pelistä kahden ottelun jälkeen.

Yleisö odottaa aina sensaatiotapauksia ja nyt tuli sellainen "höyhenissä" nuoren, melko tuntemattoman vihreän nuorukaisen Ilmari Ruikan muodossa. Seljättää sarjan varma voittajaehdokas Paavo Hierala on tapaus sinänsä. Hän ei kunnioittanut vähääkään "nimeä", vaan yksinkertaisesti pisti Paavon jo alkuminuuteilla "nippuun" ja suoraan harteilleen. Olemme kuitenkin sitä mieltä, että H. olisi paljon "eksyttänyt", jos ottelu olisi päässyt vanhenemaan, mutta Lapuan pojan ilmeinen ylimielisyys kosti itsensä. Hostila otti Ruikka-ottelun varovaisemmin, mutta R. hankki toisen komean voiton tililleen, äänestyslamppujen näyttäessä selvää 3—0 voittoa. Ei näytä "Sute" vapaata oppivan, vaikka ulkonaiset edellytykset ovat mitä parhaimmat.

Vanhemman vapaapainipolven "viimeinen mohikaani" Paavo Pihlajamäki oli kevyen sarjan varma voittaja, kun olympiakävijä Sulo Leppänen "sohlasi" pelinsä pilalle. "Mara" Laine alkoi lupaavasti, mutta harjoittelemattomana ja alipainoisena sortui lupaavalle Syväojalle. Matti Simanainen hallitsi välisarjaa Kankaan Laurin poissaollessa. Ei tahtonut millään keskisarjan Unto Räsänen käsittää tapahtunutta tosiasiaa, "kastaessaan" huolimattomuuttaan harhiansa, vaikka johtikin ylivoimaisesti Jussero-ottelua. Oppia ikä kaikki saa Unto ajatella, jos matkalippu lipsahti.

Isot miehet viljelivät etupäässä rehellistä suomalaista sylipainia, mutta joskus ampaisivat kinttuihin kiinni ja silloin tomu matolla pöllähti. Kaino Mäkelä ei kainostellut, vaan käytti voimakkeuksia, jos taito ei riittänyt, seljättäessään kaikki vastustajansa. Hänestä onkin odotettavissa luja ankkuri tulevaisuuden maajoukkuekahdeksikolle.

Kokeneina mattotuomareina toimivat Emil Wecksten, "Topi" Penttilä, Jali Gustafsson ja "Saska" Lempinen, joiden pätevyyttä ei voi epäillä.

Kulmatuomarit taasen olivat järkähtämättömän yksimielisiä, paria tapausta lukuunottamatta. Kisojen kokonaisvaikutusta rikkoi päiväpainien pito sunnuntaina, jolloin monta herkullista "matsia" jäi iltayleisöltä näkemättä, mutta tämä oli välttämätön paha, jottei loppuselvittelyt olisi venyneet aamutunneille saakka. Mainio keksintö on koje, joka katsojalle näyttää matolla temmeltävien parien minustilin. Tämän "varjokuvakoneen" uskollinen hoitaja "Tanu" Räsänen innostui useasti mukaan yleisön kehoitushuutoihin, unohtaen, että hän oli toimitsija.

Juhlallisen palkintojenjaon toimittivat Visan puheenjohtaja, tunnettu painimies Väinö Ylönen, ja Pyrinön entinen mestaripainija V. Lempinen. Palkintoluettelo muodostui seuraavaksi:

52 kg: 1) L. Viitala, Vaajakosken Terä, —1; 2) A. Hakola, Hallan Visa, —4; 3) K. Kiikka, Ylistaron Kilpa-Veikot, —7.

57 kg: 1) N. Turkkila, Helsingin Tarmo, —1; 2) J. Mattinen, Hämeenlinnan Voimailijat, —5; 3) E. Laine, Hallan Visa, —7.

62 kg: 1) I. Ruikka, Lahden Taimi, —2; 2) P. Hietala, Lapuan Virkiä, —4; 3) S. Hostila, Popinniemen Ponnistus, —6.

67 kg: 1) P. Pihlajamäki, Nurmon Jymy, —3; 2) P. Syväoja, Seinäjoen Sisu, —3; 3) M. Laine, Hallan Visa, —6.

73 kg: 1) M. Simanainen, Korven Honka, —2; 2) V. Seiri, Helsingin Poliisi-Voimailijat, —5; 3) V. Laitinen, Popinniemen Ponnistus, —8.

79 kg: 1) V. Jussero, Killinkosken Urheilijat, —3; 2) U. Räsänen, Valkeakosken Koskenpojat, —4; 3) P. Päärilä, Lahden Kaleva, —4.

87 kg: 1) K. Gröndahl, Reposaaren Kunto, —1; 2) V. Peräkorpi, Jyväskylän Voimailijat, —3; 3) R. Martinpuro, Vuoksenniskan Vesa, —6.

Yli 87 kg: 1) K. Mäkelä, Turun Toverit, —0; 2) L. Rajamäki, Jyväskylän Voimailijat, —4; 3) P. Mellavuo, Viipurin Voimailijat, —4.

Sekä urheilullisesti että taloudellisesti, mitä Pyrinön lupsakka puheenjohtaja "Ville" Savolainen erikoisesti piti tärkeänä, onnistuivat kilpailut yli odotusten ja siitä kiitos suurelle yleisölle kuin myös uhrautuvaisille toimitsijoille.

Tätä lukiessa on mestaruudet EM-kilpailuissa Istanbulissa jo jaettu, mutta olipa poikien menestys mikä tahansa, niin näiden katsastuskilpailujen perusteella voimme jo täydellä syyllä uskoa, että Suomi on jälleen nousemassa, jollei valta-asemaan, niin kuitenkin tasavertaiseksi "suurvallaksi" voimailun alalla.

U. M.

KRONIKKA

perheenäitien voimistelukerhosta.

Halliaan perustettu on nyt "mamma-poppoo" verraaton. Tarkoitus voimistella näillä on sekä nuoremmilla että harmaapäillä.

Lautalan Sirkka sorja likka, häll' on monta hyvää kikkaa. Se mammat solakoiksi saa ja muutenkin heitä nuorentaa.

Ei vertaa löydy sakille tälle, jokainen sanoo ystävälleen: Tuleppas talolle laihdumaan, siellä myöskin nauraa saa.

Hillon Aino edellä ahkeraan pistää vasenta-oikeaa lattiaan. Koposen Tilda perässä painaa, hilpeä häll' on mieli aina.

Hjeltin Ester "kakkulanaama" itsensä aina väliin laahaa. Jäntin Aune voimistelukauhun sai, siksi hän ei tule kai.

Hurmeen Elna ei tahtia heitä,
ei häntäkään murheen pilvet peitä.
Vartalon kierto käy mukavasti
ja varsahyppy aika joustavasti.

Anttilan Elli, voimistelijatyyppi,
hän meidät kaikki laudalta lyöpi.
Mutta vartuppas kun me opitaan,
niin nolona sinä syrjässä katsella saat.

Tanin Kerttu se tahtia
polkee aika mahdollia.
Vatsaa vääntää varovasti,
nenän saapi maahan asti.

Råbackan Hilma roima likka
osaa jo monta hyvää kikkaa.
Mutta käsien pyöritystä vaan
täytyy vielä harjoittaa.

Hämäläisen Alviina ahkerasti
vaa'an tekee vakavasti.
Kaikki temput tehdä koittaa,
mutta jäykkyys vielä voittaa.

Hulkkosen Eeva epäilee varmaan,
voisiko tätä taitoa näytteille panna.
Joku liike hält' menee väärin vissiin,
koska siellä takana kuuluu:
minusta ei tule kuin kikki.

Rannan Laina laimeasti
on ollut mukana tähän asti.
Mutta kyllä sitä sitten innostuu,
kunhan joku kilo pois putoutuu.

Ylösen Helmi se innokkaasti
menee hanhenaskeleet notkeasti.
Hymy karehtii huulilla aina,
ei tätä tyttöä surut paina.

Lautalan Elma myös mukana tässä
on taidolla vartaloa vääntämässä.
Muuten ne liikkeet luonnistaa,
mutt' ei nenää polveen kiinni saa.

Gustafssonin Jenny tää
jätti liikkeet tykkänään.
Touhua kun ompi hällä
ison talon emännällä.

Puron Jenny puntaroi,
tokko nyt enään alkaa voi.
Sairauden takia kun kesken jäi,
no, menköön nyt nämä kevät näin.

Tanin Sirkka sisukkaasti
on ollut mukana viime viikkoon asti.
Hän räisi laihtua liikaa varmaan,
koska Mauri sanoi, älä enään mene armaan.

Turkkilan Rauha meinas unohtua,
no, kas kun en ole nähnyt sua.
Kai sinäkin voimistelukauhun sait,
miks' et puhu, älä ole vait.

Kun tätä poppoota katselee,
niin hymy suussa aattelee:
Eihän se käy niin tahdilleen,
mutta hyvä siitä tulee hiljalleen.

Kyllähän tässä lorua piisais,
jospa vielä vähän kriivais
vaikka niistä hanhenaskeleista,
niitähän ei osaa jokainen meistä.

Ne varsanhypyt ei enään sotke,
tietäähän sen kun on jo notkee.
Kotona niitä myöskin harjoitellaan
ja joka maanantai talolla voimistellaan.

Kyllä meillä touhua piisaa,
päär kun pannaan yhteen viisaat,
kun lopettajaisia nyt touhutaan,
että saatais repäisevää ohjelmaa.

Sosiaalihuoltoa saamme kiittää
aloitteesta hyvästä siitä,
kun mammat liikekannalle laittoi,
laiskoilta selkärangan taittoi.

Vielä kiitos Sirkka-kulta,
monet opit saimme sulta.
Vaikka nää temput menee väärin,
on sulla hermoja ylenmäärin.

Nyt kynä lopahti,
tähän tämä viisu topahti.
Saa jäädä jatko seuravaan,
vaikka syksyyn, kun taas tavataan.

T. K.

*Elämä on jotakin, jonka me omistamme, eikä jotakin,
joka omistaa meidät.*

Max Scheler.

*Älä rakasta elämää sen itsensä tähden, vaan sen hy-
vän vuoksi, minkä eläessäsi voit muille tehdä.*

Intialainen mietelmä.

*Jos sinua kahlehtivat sellaiset olosuhteet, joita et to-
dellakaan voi hallita, jos sinun on pakko työskennellä
sellaisella alalla, joka ei tyydytä sinun sisäisiä taipumuk-
siasi ja jolla et voi saada mitään kelvollista aikaan, sil-
loin kysytään todellista rautaista tahloa ja lujaa luonnet-
ta päästäksesi edes hitaasti eteenpäin.*

*Mutta jollei sinulla ole voimaa irtaantua sellaisesta
ympäristöstä, niin tee kuten simpukka, kun se ei voi
poistaa hiekkajyväästään kuorestaan — muunna se helmeksi.*

O. Swett-Marden.

MERKKIPÄIVYÄ

Otto Toivonen.

Johan Salakari.

Edvard Kukkola.

G. S. Andersen.

70-vuotiaita.

Työnjohtaja Otto Toivonen Hallan sähköosastolta 24. 7. 49. Hän on oman pitäjän poikia, Kymissä syntynyt. Palveltuaan ensin monissa sähköalan suurliikkeissä Helsingissä sekä Korkeakosken voimalaitoksella hän tuli v. 1907 Hallan sähköosastolle työnjohtajaksi, jota tointa on uskollisesti hoitanut kohta lähes 41 vuotta. Hän onkin yhtiön vanhimpia työnjohtajia palvelusvuosiltaan. Toivosella on monia harrastuksia. Nuoruusvuosina oli kaikenlaatuinen urheilu mieluista puuhaa, etenkin yleisurheilu, jossa palkintojakin tuli aina silloin tällöin. Laulumiehenä hänet vieläkin nähdään mukana kuorossa, jos tarve vaatii. Korkeakoskella ollessaan hän soitteli torvisoittokunnassa. Palokuntatyöhön on Toivonen osallistunut vuosikymmeniä, josta uurastuksestaan Hallan Palokunta on kutsunut hänet kunniajäsenekseen. Niinikään on hän kuulunut muutaman vuoden Hallan kansakoulun johtokuntaan.

Konemestari Johan Salakari Hallan laivausosastolta 7. 8. 49. Syntyään hän on Heinolan kaupungin poikia. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1898 sähköversaalalle, josta yhden kesän jälkeen siirtyi moottoriveneen

kuljettajaksi. Siitä lähtien hän on uskollisesti palvellut "laivastoa", milloin minkin laivan konemestarina, lukuunottamatta vuosia 1915—20, jolloin oli Enso-Gutzeitin palveluksessa. Tiedustellessamme, mikä laiva on ollut paras "hoidokki", tuli hiukan empien että s/s "Ran" kai se lienee, siinä kun tuli oltua koneenhoitajana lähes 20 vuotta. Vaikka olivathan ne viisi vuotta, jotka hän oli "Standard" nimisessä huvipurressa koneenhoitajana, myös loistoaikaa. Huvipurren omisti Hallan silloinen johtaja konsuli Bylow. Harrastuksista puheenollen mainitsi Salakari, ettei sellaiseen ole jäänyt aikaa. Vuonna 1910 valmistui nimittäin oma talo Tiutisessa ja sen hoitamisessa ne vapaa-ajat kuluivat aivan tarkkaan. Nuorempana tuli sentään hiukan urheiltua.

Tukkityöläinen Edvard Kukkola Hallan tukkityöosastolta 23. 8. 49. Hän on syntynyt Valkealassa. Hallan palvelukseen hän tuli v. 1928 tukkipuolelle, jossa edelleenkin palvelee. Harrastuksista sanan varsinaisessa merkityksessä ei juuri voida puhua. Kalamatkoilla tulee sentään käytyä aina joskus.

60-vuotiaita.

Puuseppä Gerhard Stärner Andersen rakennus-

Anders Johan Piik.

Oskar Nyholm.

Matti Penttilä.

osastolta 4. 7. 49. Hän on niitä Hallassa syntyneitä norjalaisia. Ensimmäisen kerran hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1903 tiilipojaksi, jolloin selluloosatehdasta parhailaan rakennettiin. Tämän jälkeen hän työskenteli eri osastoilla, pääasiassa sahalla kanttarina, kunnes v. 1918 erosi palveluksestamme. Käytyään välillä Norjasakin hän tuli v. 1925 uudelleen Hallaan kanttariksi, josta toimesta v. 1945 siirtyi puusepäksi rakennusosastolle, missä edelleenkin on. Nuorempana oli Andersen innokas voimistelun ystävä, toimien juuri voimistelun alalla Hallan Visan hyväksi monet vuodet. Muista harrasruksista ovat kesäiset saari- ja kalamatkat mieluista ajanvietettä.

Lautatarhatyöläinen Anders Johan Piik 26. 7. 49. Hän on Sulkavalta kotoisin. Vuonna 1928 hän tuli Hallan lautatarhalle tapuloitsijaksi. Nykyään hän on kantontekijänä lautatarhalla. Piik on harras musiikin ystävä. Musiikin parissa ne vapaa-ajankin kuluvat melko tarkkaan, kun on mukana sekä mies- että sekakuorossa. Myös Hallan torvisoittokuntaan hän on kuulunut koko täälläoloajan.

50-vuotiaita.

Lastaaja Oskar Nyholm lautatarhaltalta 2. 7. 49. Hän on Kotkan poikia. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1928 ja erosi v. 1934. Uudelleen hän tuli Hallaan v. 1942 jaloستهتھاalle lastaajaksi, josta toimesta viime vuonna siirtyi nykyiseen ammattiinsa lautatarhan puolelle. Nuorempana oli Nyholm hyvä jalkapalloilija. Nykyään hänet tunnetaan "kovana" kalamiehenä, eikä "himokalastajana". Oli sitten kesä tai talvi, niin kyllä Nyholm vapaa-aikoinaan on koukkuineen ja muine vekottimineen kaloja pyydystämässä. Haukien "kauhu" hän onkin näillä vesillä.

Kirvesmies Matti Penttilä rakennusosastolta 21. 9. 49. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Hallan tehtaitten palvelukseen hän tuli keväällä v. 1920 proomuntelijaksi, jossa ammatissa on ollut uskollisesti kohta lähes 30 vuotta. Harrastuksia ja luottamustehtäviä on Penttilän Matilla monia. Harrastuksista on ensi sijalla ollut hiihto, josta hän on saanut useita palkintoja. M.m. teollisuuslaitosten välisestä "Hei-Hei"-pokaalista kilpailtaessa hän on sijoittunut pari kertaa yksityistuloksellaan toiseksi saaden palkintona kaksi taskukelloa. Hallan Hiihdoissa hän on aina päässyt palkinnoille omassa ikäsarjassaan. Penttilä omistaa Neuvottomassa pienen tilan, jonka viljelysala on 3 ha. Sen hoitaminen vaatii oman osansa vapaa-ajasta. Penttilälle uskotuista luottamusrehtävistä mainittakoon, että hän on kuulunut Vehkalahden kunnanvaltuustoon ja vaalilautakuntaan sekä ollut Neuvottoman työväenyhdistyksen puheenjohtajana 16 vuotta. Myös V.- ja u-seura "Pyrkiväin" johtokuntaan hän kuuluu.

Et voi estää lintuja lentämästä edestakaisin ilmassa, mutta voit kyllä estää niitä pesimästä pääsi päälle. Niinpä ei ole ketään, jonka mieleen ei johtuisi pahoja ajatuksia, mutta ne on jälleen pois karistettava, etteivät ne juurtuisi syvälle meihin.

Martti Luther.

HELGA NUORPUU:

SIREENINKUKKA.

Raili Harsti laski varovasti käsistään pikku huoneensa sohvapöydälle matalan keramiikkimaljakon. Sitteen hän astui askeleen taaksepäin, risti kätensä ja jäi katselemaan pää hieman kallellaan maljakon valkeata kukkapilveä. Sireeneitä . . . Tuoksuvia sireeneitä. Hänen huulilleen ilmaantui herkkä, lämmin hymynhäive, kun hän astui avatun ikkunan ääreen ja kumartui katselemaan kahdeksannen kerroksen ikkunasta pääkaupungin asfalttikadulle, joka kiilteli sateen kostuttamana himmeähkönä peilinä.

Tänään oli juhannusaatto. Raili Harstin elämässä kolmasneljättä juhannusaatto. Ja kuitenkin vain eräs tietty juhannusaatto muistui hänen mieleensä, muistui nyt kuten useasti ennenkin monien juhannusaattojen pitkästä rivistä. Sinäkin juhannusaattona oli satanut, sinäkin juhannusaattona olivat sireenit kukkineet parhaimmillaan.

Hän oli ollut silloin 17-vuotias neiton, joka oli lähetetty eräässä kirkonkylässä postinhoitajana toimivan vanhan tätinsä luokse muutamaksi viikoksi lomailemaan koulun päätyttyä. Raili oli ennättänyt olla tädin luona vasta kolme päivää ennen juhannusaattoja, eikä siten ollut tutustunut vielä kehenkään.

Juhannusaattona keskipäivän aikaan hän oli nojailut postitalon tädinkamarin avoimen ikkunan keskikiehyistä vasten ja katsellut varsin vilkasta liikennettä läheisellä maantiellä, postiin tulijoita ja sieltä lähtijöitä. Silloin oli postin portaiden eteen ajaa karauttanut muuan nuori mies polkupyörällä. Asettaessaan pyöränsä postitalon seinustalle oli mies tullut vilkaiseeksi avoimeen ikkunaan ja nähnyt Railin siinä. Noutessaan portaita postitoimistoon hän oli vielä kerran katsonut nuorta vierasta neitoa ja häipynyt sitten toimiston ovesta sisään.

Raili oli hieman hämmentynyt vieraan miehen tutkivan katseen edessä, sillä hän oli tottumaton tuollaiseen tarkastelemaan, melkein pä punnitsevaan katseen. Eräänlainen lievä jännityksen tapainen mielen-tila valtasi koko hänen olemuksensa hänen odotellessaan nuorta miestä palaavaksi postitoimistosta.

Ja sitten mies palasi. Hän katsoi jälleen ikkunaan, käännähti samassa kannoillaan ja taittoi postitalon portaitten vieressä kasvavasta sireenistä kaksiterttuisen oksan, astui lähemmäksi avointa ikkunaa ja heittäen kukat ikkunalaudalle virkahti avoimen raikaasti hymyillen:

"Ohikulkijan kaunis kukka kauniille neidolle!"

Ennen kuin Raili oikein ehti tajuta tapahtuman to-

dellisuuden, oli mies pyrkähtänyt kadoksiin postitalon nurkan taitse. Melkeinpä oli hienoinen kosteus nousut Railin silmiin hänen nostaessaan tuon tuoksuvaan kukkalertun suorastaan hellävaraisesti ikkunalaudalta ja kohottaessaan sitä kuin pientä ihmettä lähemmäksi kasvojaan silmiensä ihailtavaksi.

Ja vasta sitten hän oli punastunut. Mitä mies olikaan sanonut? "Kaunis kukka kauniille neidolle..."

Illalla, kun kylän nuoriso ja osa vanhempaakin väkeä oli kulkenut kyläteillä kohti järvenrantaa, jossa olisi kokkotuli ja juhannustanssit, oli Raili jälleen seisonut tuon avoimen ikkunan ääressä. Hän oli salaisessa sisimmässään hiljalleen toivonut näkevänsä päivällisen ohikulkijan noitten muitten ohikulkijoiden joukossa. Miestä ei kuitenkaan näkynyt.

"Ja mitäpä hänestä", oli Raili ajatellut, "mitäpä hän minusta. Hän oli todella vain ohikulkija. En minä varmaankaan enää koskaan tapaa häntä."

Täti ei väsymyksessään jaksanut lähteä kokkoa katsomaan. Hän kehoitti Railia lähtemään yksin, mutta eihän Raili toki kehtaisi lähteä tuollaiseen aivan outhoon joukkoon, jossa kaikki muut tunsivat toisensa. Mieli teki, mieli teki kovasti, sillä entä jos se "ohikulkija" olisi siellä... Mutta sitten välähti uudelleen väheksyvästi mieleen: mitäpä hän minusta...

Raili joutui kuitenkin sinä iltana juhannustansseihin. Eräs kylän opettajatarneiti tuli tuomaan myöhästynyttä postia ja täti pyysi häntä lähtemään Railin seuralaiseksi juhannuskokolle. Opettajatar, joka oli muutenkin aikeissa mennä katsomaan kokkoa ja nuorten tanssia, suostui kernaasti ehdotukseen.

Mikä into valtasikaan Railin mielen, sydämen koko olemuksen hänen kuullessaan pääsevänsä kokolle. Hän pukeutui vihreään punakukikkaaseen kesäleninkiinsä, palmikoi tumman tukkansa kahdelle palmikolle, jotka hän sievästi kaarsi pänsä koristeeksi. Sitten hän empi hetken, mutta vain hetken, ennenkuin otti pienoisesta lasista päivällä saamansa sireeninkukat. Hän kiinnitti ne hiuksiinsa korvannipukan lähetyville.

Ja siellä, tanssipaikalla, Raili tapasi Reinon, päivällisen ohikulkijan. Nuori mies, nähdessään Railin, jätti heti miesjoukon, jossa hän oli seisoskellut, ja astui päättävin, varmoin askelin Railin luo. Hän tervehti opettajatarta, jonka hän entuudestaan tunsi, sitten hän esittäytyi Railille ja vei hänet tanssiin. Se oli Railin ensimmäinen tanssi miespuolisen henkilön kanssa. Tyttökoulussa hän oli kyllä tanssinut voimistelutunneilla tyttötoverien kanssa, mutta ei ollut koskaan joutunut sellaiseen tilaisuuteen, missä olisi ollut miehiä tanssittajina.

Raili tanssi. Hän tunsi elävänsä, hän hengitti, ja kui-

tenkin hänestä tuntui siltä, että kaikki oli vain pelkkää unta; tuo nuori, leveäharteinen, kaunispiirteinen mies hänen lähellä, loimuava kokkotuli korkean rantakallion laella, kahden haitarin laulava valssinsävel, tummana päilyvä järvenpinta... Kaikki, kaikki oli vain pelkkää unta, epätodellisuutta.

Ja sitten tulla ryöpsähti sade yllättävänä, säpsähdyttävänä. Raili ei ollut, kuten monet muut tanssijat, huomannut harmaitten pilvien uhkaavaa läheisyyttä. Nauraan ja kirkuen syöksyi tanssivien joukko läheisen metsän suojaan. Ja siellä löysivät myös käsikädessä huohottaen juoksevat Raili ja Reino mahtayan kuusen, jonka oksat suojasivat heidät sateelta. Ja suojasivat myös toisten katseilta.

Sade taukosi ja tanssi alkoi jälleen jatkuen vielä monen monta tuntia. Opettajatar oli sateen aikana kaikonnut paikalta ja jättänyt Railin oman onnensa nojaan, jättänyt hänet Reinon hoiviin.

Eikä ohikulkijan ihailu päättynyt siihen iltaan, eikä juhannusyön tanssi jäänyt heidän viimeiseksi yhteiseksi tanssikseen, vaan kahden vuoden kuluttua nuo kaksi nuorta onnellista ihmistä tanssi yhdessä morsiusvalssinsa. Ujosta hentoisesta Railista tuli tuona morsiusvalssi-iltana Reino Harstin herttainen pikku vaimo.

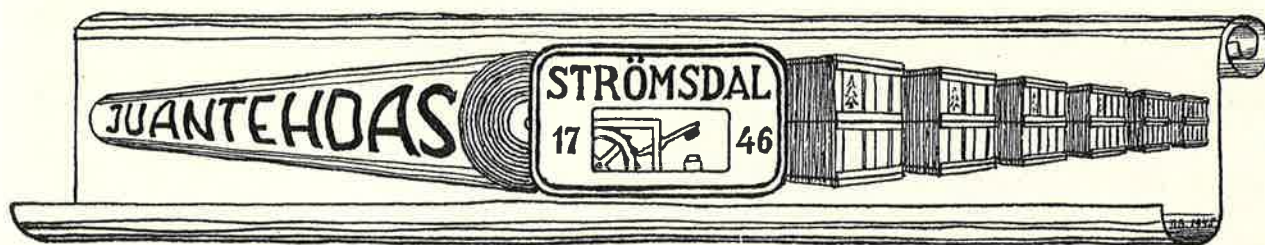
Viisi vuotta oli tuota onnea kestänyt, viisi ihanaa vuotta. Sitten sen onnen leikkasi poikki tunnoton Koh-talo Reinon saadessa surmansa auto-onnettomuudessa. Raili jäi yksin ja pysytteli yksin. Oli pysytellyt yksin jo yhdeksän vuotta, hoitanut tehtävänsä valtion virastossa ja päättänyt edelleen pysyä yksin. Reinoa ei kuukaan voisi korvata hänelle.

Sade oli tauonnut, mutta siitä huolimatta Helsingin vielä kosteuttaan kiiltävät asfalttikadut olivat verrattain tyhjiä. Pääkaupunkilaiset olivat lähteneet maalle nauttiakseen juhannuskokoista, juhannustansseista. Löytäiskö joku heistä oman onnensa, vääjäämättömän kohtalontoverinsa sieltä, kuten Raili kerran oli löytänyt.

Raili vetäytyi pois ikkunasta ja istahti sohvalle. Hän hyväili hellin liikkein, herkin sormenpäin sireeninterttuja, hengitti niiden tuoksua sieraimiinsa ja tunsi olonsa tälläkin hetkellä onnelliseksi. Sillä hän eli muistoissaan kuusitoista vuotta sitten kokemaansa sulois-ta, sateista sireenintuoksusta juhannusaattoiltaa.

On niitä, jotka ovat luodut kohtaamaan toisensa. He ovat kasvaneet erilaisissa oloissa ja saaneet erilaisia elämäntokokemuksia, mutta kun tapaavat toisensa, ovat he ensi hetkestä tuttuja, sillä heidän sielunsa ovat sukua.

Marja Salmela.

JUANTEHTAAN PALOKUNTA 30-VUOTIAS.

Varastosta tapasimme varsinaisen leipätyönsä äärestä Eero Lipposen, joka o.t.o. hoitelee myös tehdaspalokuntamme päällikön tehtäviä. Hän kertoi palokunnasta ja sen menneisyydestä seuraavaa:

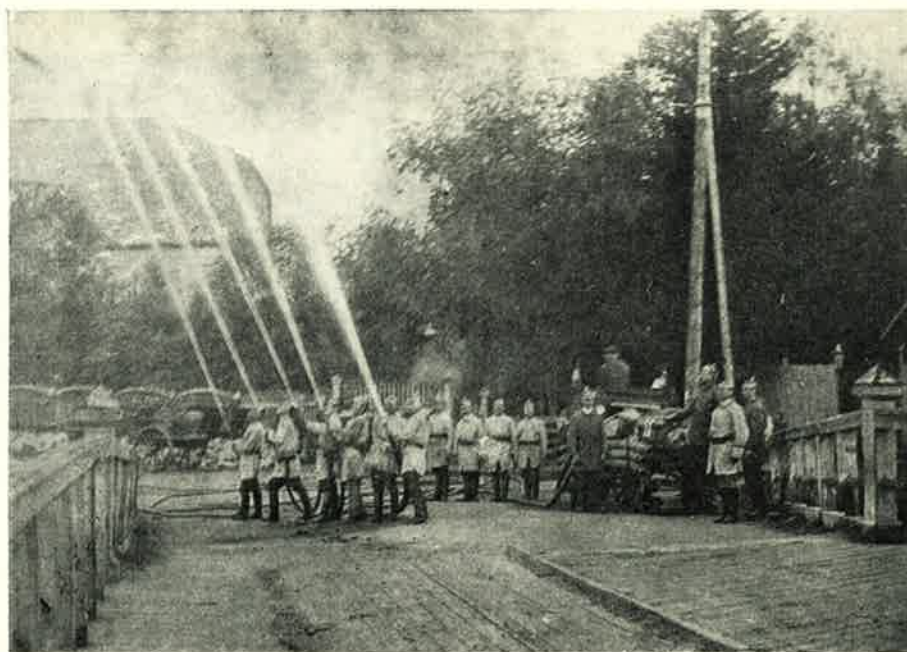
"Tulevan elokuun 19. päivänä tulee kuluneeksi 30 vuotta siitä hetkestä, jolloin lausuttiin nykyisen Juantehtaan palokunnan syntyänsä. Itse palosuojeluajatus ei kuitenkaan ole juantehtaalaisten keskuudessa näin nuori, sillä jo paljon ennen tämän palokunnan syntymistä toimi paikkakunnalla VPK., joka ei kuitenkaan saavuttanut sitä asemaa, mikä todellisella palokunnalla tulee "punaisen kukon" torjujana olla. Tähän oli suurimmalta osaltaan vaikuttamassa välineistön puute. Eihän pelkällä tahdolla pitkälleäkään päästä, ellei se ole yhdistettynä teknillisen välineistön suomiin mahdollisuuksiin. Niinpä tämäkin VPK kuoli ensimmäisen maailmansodan vuosina. Sen perustajalla V. H. Saurenilla oli varmaan muitakin ajatuksia palokunnan suhteen kuin varsinainen palontorjuntatyö. Niinpä vanhat juantehtaalaiset muistavat vielä m.m. erään reiken, jonka palokunta teki lähiseudulle hävittääkseen sieltä luvattomien viinakauppiaiden myyntipaikat. Näin palokunta siis toimi jonkinlaisena paikkakunnan suojelupoliisina ja yleisenä järjestyksen pitäjänä.

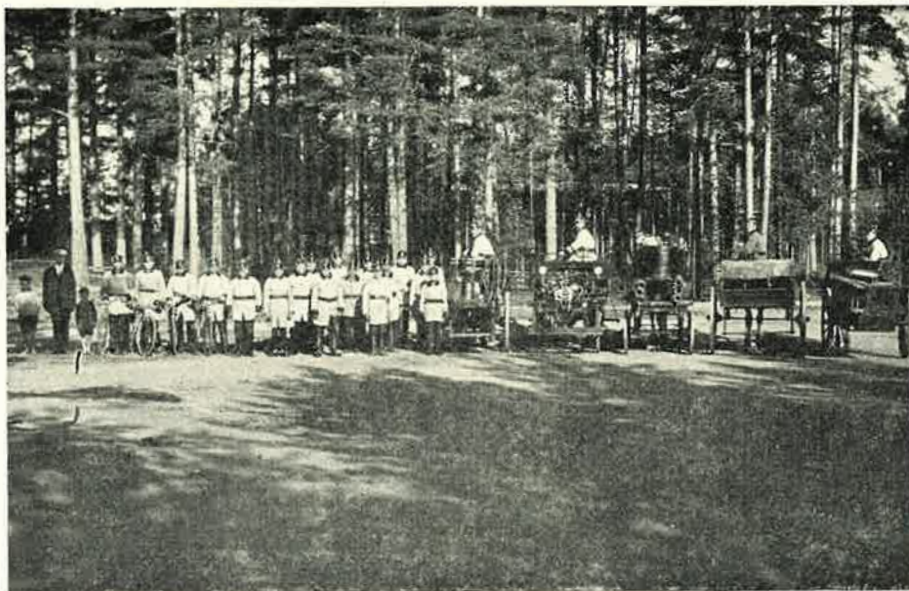
Nyt vuosijuhlaansa viettävän palokunnan perustavana päällikkönä oli silloinen Juantehtaan konttoripäällikkö Frithof Blomqvist, joka vielä nykyisinkin on yhtymämme palveluksessa Kymintehtaalla. Hänen aikanaan palokunnasta tuli lopullisesti se paikkakunnan turva tulipaloja vastaan, miksi se oli alkuaan tarkoitettukin. Hän vaati paljon miehistöltään, mutta sittenpä se olikin sellaisessa kunnossa, että se siihen aikaan niin suosituksa palokuntakilpailuissa kykeni antamaan tasapäisen vastuksen niin Kuopion kuin Varkaudenkin palokunnille, jotka sentään jo silloin olivat kuuluisia hyvästä kunnostaan.

Hän huomasi myös sen, että palokunta ilman kunnollista ja ajanmukaista kalustoa ei kykene täyttämään sille asetettuja vaatimuksia. Niinpä kalusto uusittiinkin miltei kokonaisuudessaan. Kahden vanhan käsivoimaruuskuun lisäksi hankittiin v. 1920 happoruuisku (n. 1000 l.) ja iso moottoriruisku, jonka vesiteho on 1.200 l. min. Samoin uusittiin letkustoa ja pidettiin kalusto muutenkin ajan tasalla. Vähän aikaa oli täällä myöskin höyryvoimaruisku, mutta sen käytöstä luovuttiin sen hankaluuden tähden, jonka sen käyttönopeuteen nähden asetti höyrynpaineen hidas nouseminen.

Konttoripäällikkö Blomqvistin muutettua pois paikka-

Näin antaa iso moottoriruisku vettä. Kuva moottoriruiskun uutuiden päiviltä.

Tällaiselta näytti palokunta v. 1925 uuden päällikkönsä, teknikko Holopaisen komennossa.

kunnaltamme siirtyi päällikkyyks teknikko K. B. Holopaiselle. Hänen toimintansa tässä tehtävässä täällä jäi kuitenkin melkoisen lyhytaikaiseksi, sillä jo v. 1929 hänkin siirtyi Kymintehtaalte.

Tällöin otti ohjaket haltuunsa Bj. Strömberg, jonka toimikaudesta muodotu'kin pisin palokuntamme tähänastisessa historiassa. Hänen päällikkökautenaan saatiin tänne hankituksi kevyt moottoriruisku "Jehu IV", jonka teho on 700 l/min., letkustoa uusittiin sekä muutakin kalustoa kunnostettiin ajan vaatimusten tasolle.

Kevyt moottoriruisku olikin jo enemmän kuin tarpeellinen, sillä vanha ruisku oli varsin hankala käsiteltävä pehmeillä ja kapeilla teillä, puhumattakaan talvesta, jolloin sen vieminen hivenenkään syrjään valtatieltä oli täysin mahdotonta. Molemmat e.m. ruiskut ovat vieläkin täysin käyttökelpoisia, vaikka vanhinta käytetäänkin vain

reservinä, joka vain tiukan paikan tullen heiterään tarpeelliseen paikkaan.

Kun tämäkin palopäällikkömmö oli siirtynyt pois paikakunnalta, peri hänen manttelinsa haastateltavamme, Juantehtaan oma poika, Eero Lipponen. Vuodesta 1940 palokunta onkin sitten ollut hänen hoivissaan.

Kalustoa on edelleen uusittu. Niinpä saatiin v. 1947 toinen kevyt moottoriruisku "Jehu V", vesiteholtaan 1000 minuuttäittraa. Näin onkin palokunnallamme siis kolme moottoriruiskua, joiden yhteinen minuuttiteho on 2.900 litraa, ja lisäksi happoruisku.

Samalla kun uusi "Jehu" saatiin, tapahtui myös käänne palokunnan liikkumisnopeudessa. Silloin saatiin nim. "Dodge"-merkkinen paloauto, johon uusi ruisku oli sijoitettu. Tämä auto lisäsi luonnollisesti suuresti palokuntamme nopeutta ja siten myös välillisesti paikkakunnan paloturvallisuutta. Tulevaisuuden toiveena palokun-

Kuva marssimuotoisesta palokunnasta Holopaisen aikaan.

MIEHIÄ TYÖNSÄ ÄÄRESSÄ.

Sakean höyrypilven takaa kartonkitehtaan "vinniltä" tapaamme Juhon Heikki Pirisen liimakattilansa viereltä.

Hän ei ole iältään enää mikään poikamies, sillä 65:s vuosi täyttyy ensi lokakuussa. Mutta eipä hän ole aivan "eilsen teeren poika" tehtaamme palveluksessaan. Onhan katkeamaton työsuhde jatkunut aina v:n 1908 kesäkuusta asti.

Puuhiomoonhan Pirinen alkuaan työhön tuli. Nykyistä työmaata ei silloin vielä ollut rakennettukaan. Ensimmäisenä työnä hänellä oli ruveta asettelemaan hihnoja paikalleen uudessa tehdasrakennuksessa yhdessä mestari Granbergin kanssa ja hänen opastuksellaan. Sitten seurasi matka kuorimoon. Eipä siellä silloin ollut sellaisia vepeleitä kuin nykyisin. Käsini niitä kuorimakoneita pyöritettiin. Sellaisessa työssä sitten menikin tusinan verran vuosia niin että hutkahti vain. Sen jälkeen seurasi muutamia vuosia sahurina ja sitten siirtyminen kuorimon suojiin.

Niin on paikalta toiselle siirtyminen tehtaan seinien suojissa jatkunut vuodesta vuoteen. Pirinen sanookin, että hän on ollut miltei jokaisella paikalla niin kartonkitehtaan kuin puuhiomonkin puolella.

Hän ei ole syntynyt "ruukilla", mutta voidaan kuitenkin täysin perustein laskea juantehtaalalaisten joukkoon kuuluvaksi, sillä onhan hän näitä tienoita samoillut jo viidettä vuosikymmentä. Se "heikompi astia" on Viitaniemeltä ja jo "ennen nähty", vaikka kauppa lopullisesti täällä "tehtaan varjossa" päätettiinkin, kun tuleva aviopuolisokin oli saapunut tänne.

Pojat ovat seuranneet isänsä jälkiä tehtaamme palveluksessa. Onhan heitä täälläkin kertaa kokonaista viisi tehtaamme työssä. (Pieni tehdas siis pyörisi melkein oman perheen voimin.)

Juhon Heikki Pirinen.

Tällaista siinä haasteltiin höyryävän liimakattilan liepeillä. Työtä on täytynyt tehdä tämän suuren perheen huoltajan omiensa elatukseksi ja varmasti hän tyydytyksellä katsoo kunniakkaasti hoidettua leiviskäänsä. Ja reippaastipa työ näyttää vieläkin luistavan. Toivottaen jatkuvaa terveyttä jätämme Pirisen utuisen kattilansa ääreen hämmentämään tuotannollemme niin välttämätöntä keitostaan.

nalla on säiliöauton saaminen ikäänkuin "ensiapuvälineeksi".

Kun palokunta perustettiin 30 vuotta sitten, liittyi siihen miltei heti 32 miestä. Tämä onkin ollut maksimivahvuus. Nykyisin koko vahvuus on 30 miestä.

Miehistönsä haastateltavamme sanoo olevansa erityäin tyytyväinen, sillä suurin osa siitä on nuorta, kehityskelpoista ainesta. Joukossa on myöskin luonnollisesti vanhaa kokenutta miehistöä. Niinhän täytyykin olla. Näistä "veteraaneista" palopäällikkö Lipponen mainitsi todellisen palomiehen esikuvana 69-vuotiaan työnjohtaja Paavo Korhosen, joka on ollut mukana aina perustavasta kokouksesta asti ja varapäällikkönä vuodesta 1925 lähtien. Huonomuistinenkin voi kuuleman mukaan helposti luetella ne kerrat, jotka hän on ollut poissa ku-luneen 30 vuoden aikana, silloin kun palomiestä on tarvittu.

Toinen alkuperäinen palokuntalainen on ruisku- ja varumestari Juhani Wilhelm Horjander, joka on hoitanut näitä tehtäviään aina vuodesta 1919 lähtien. 3/4-vuosisataisesta elämäntapaaleestaan huolimatta hän on yhä kiinteästi mukana nuorempiaan paimentamassa.

II varapäällikkönä on Kalle Korhonen, joka hän-

kään ei ole, nuoruudestaan huolimatta, aivan "eilsen teeren poikia" palomiehenä. Yli kahdenkymmenen kertyy hänellekin jo "palovuotia".

Palohälytyksiä on vuosittain keskimäärin kymmenkunta, näistä kuitenkin suurin osa n.k. kaukohälytysmatkoja, sillä sen jälkeen kun paloauto saatiin, on palokuntamme joutunut käymään miltei jokaisessa tulipalossa ympäristökuuntienkin alueilla.

Mitään n.k. suurpaloja ei alueellamme ole palokunnan toimintakautena sattunut. Huomattavimpina paloina mainitsee haastateltavamme: Valimon palo talvella 1919, apteekin palo v. 1929 ja "Karjalankoski"-laivan tuhoutuminen keväällä 1948. Tämä viimeksimainittu, joka vaati yhden kuolonuhrin, oli erittäin uhkaavana vaarana aivan laivalaiturin välittömässä läheisyydessä sijaitseville varastorakennuksille. Tulen saalis saatiin kuitenkin onneksi rajoittumaan vain laivan puurakenteisiin.

Nyt täyttäessään 30 vuotta palokunnan hartaimpana toiveena on saada koko kalustonsa autokannalle. Vasta silloin se kykenee täydellä tehollaan huolehtimaan paikakunnan paloturvallisuudesta tulen hyökkäyksiä vastaan, lopetti palopäällikkö Lipponen.

VETERAANIEI PAKEILLA.

I.

"Mistee piästä alotettaa", kysyi Korhos-Puavo, kun oli istuuduttu kahvipöydän ääreen.

"Minäpä muistan tappaaksen...", aloitti heti Mustos-Matti, korjauspajan grand old man.

Näin alkoi se keskustelu, jonka tuloksia seuraavassa yritän heikolla taidollani teille esitellä. Olimme nim. kokoontuneet Vieraskotiin keskustelemaan menneistä, lähinnä omaa paikkakuntaamme koskevista asioista. Kolme oli haastateltaviamme: Ukko-Ville Horjander, Matti Mustonen ja Paavo Korhonen. Kolmehan oli meitä kuuntelijoitakin: ins. Timgren, konttoripäällikkö Kortelainen ja tämän sepustaja.

Tupakaksihan siinä ensin pantiin, vaikka ei paikalla olijoista ymmärtänytkään sen hyvän päälle kuin toinen puoli. Siitä sai Mustonen aiheen muistella, kuinka hän ennen pikkupoikana kävi tätinsä luona Vuotjärven toisella puolen haistelemassa tuluksista lähtevää hyvää tuoksua. Olivatpa muutkin paikalla olijat nähneet sellaiset ihmekapineet, sillä konttoripäällikkö Kortelainen kertoi V. H. Sauren'illa vielä hänen aikanaan olleen sellaiset konttorilla.

Nyt meni juttu tuluksista tupakkaan, ensin polttoon ja siitä luonnollisesti tupakan puremiseen, eli kuten entinen äijä sanoi, että muutetaanpas polttouhri ruokauriksi. Nykyisinhän pidetään aivan harvinaisuutena henkilöä, joka kopistaa pilpun perät suuhunsa ja nauttii siten tupakasta koko rahan edestä. Siihen aikaan kun isä lampun osti ja äiti sen särki, oli täällä ruukillakin kuitenkin useampiakin tällaisia nautiskelijoita. M.m. kertoivat nämä jutusteltavamme Ville Dufvasta, joka kierteli pitkin konepajaa ja keräsi toisilta ylettyvät tupakan jätteet makupaloina suuhunsa ja kävi sitten ryyppäämässä valimon luota kaivosta vettä päälle. Siihen kuuleman mukaan hänen syömisensä ja juomisensa siten suurin piirtein rajoittuivatkin. Tämä juttu ei suinkaan ollut ainoalaatuinen, sillä löytyipä puuhiomostakin tämänlaatuista ihmisiä. Lassi Savolainen oli kerran pannut luvattomasti työmaallaan tupakaksi, kun hänen esimiehensä osui paikalle ja havaitsi tapauksen. Luonnollisesti hän moitti Savolaista tällaisesta tottelemattomuudesta. Savolainen ei vastannut mitään, käänsi vain puoliksi palaneen sikaarin suuhunsa ja alkoi pureskella sitä kaikessa rauhassa. Toiset paikalle sattuneet utelivat tällöin, eikö palava sikaari polttanut suuta, johon asianomainen vastasi ykskantaan: "Ei aekamiehen suu yhestä tulesta pala."

Tulesta taas päästiin helposti palokuntaan ja sen intresseihin. Kuten jo toisaalta tätä lehteä varmasti olette lukeneet, ei se palokunta, joka nykyisin huolehtii juantehtaalaisen turvasta tulta vastaan, ole ensimmäinen tämän laatuinen yritys, vaan sitä oli se V. H. Saurenin VPK. Tämä palokuna harjoitteli sunnuntaisin kesäaikana. Talvikaudet, jolloin tulen vaara luonnollisesti oli pienempi, palokuntakin lepäsi laakereillaan ja keräsi voimia tulevaa kesää varten. Kuten toisaalla jo olemme maininneet, toimi VPK samalla myös kyläkuriin kohen-tajana. Täällä oli silloin kuulemamme mukaan useita viinakauppiaita. (Paavo Korhonen muisti ne kaikki vielä

nimeltäänkin.) Markkinapaikkanaan he pitivät n.k. Uudenkyläntien ja Siilinjärvelle vievän tien väliin jäävän suon taustametsikköä. Sinne suuntasi palokuntakin eräänä sunnuntaina harjoituksensa jälkeen matkansa, ja viina-ankkurit pääsivät ainakin sillä kertaa maahisten valtakuntaan. Jo ennen tätä tapausta oli konepajamme silloinen insinööri Granroth lähettänyt kaksi Pietarista tulutta viilaria hävittämään markkinapaikkaa, mutta näiden täytyi tullessaan matkaltaan "käkinä" vain todeta, että "luonto olj kovemp ku opetus". Aina vain kauppiat palasivat raha-apajilleen, vaikka hävitysretkiä olisi tehty kuinka monta. Horjander muisti siinä sivussa, kuinka hänkin oli vielä eräällä sellaisella mukana Juantehtaan ensimmäisen poliisin Heikuran kanssa. Horjander lähti syötiksi "halstuopin putelin" kanssa, muka viinan-kipeänä ostajana, ja Heikura hänen jälkeensä kiivaana esivallan edustajana. Kaikki meni aivan piirustusten mukaan siihen asti, kunnes eräs kauppiasta, joka oli matkalla viemään ainetta kylälle, havaitsi Heikuran ja huu-dollaan varoitti toisia, jotka tietenkin kiivaassa tahdissa pötkivät metsikköön. "Viina-ankkurit" jäivät silläkin kertaa kaadettaviksi maaemon suihin. "Olj se aekoo", kuului surullisesti. Surullisestiko siksi, että nyt on niin pitkä "puotmatka", vaiko sen aikaisia oloja surkutellen, siitä emme päässeet varmuuteen.

Tämän viinallisen sivuhypyn jälkeen jatkettiin taas tarinointia palokunnasta ja sen edesottamuksista. "Antakeehan, kun hoastan siitä saham palosta", sanoi Mustonen. (Tällä palolla tarkoitettiin sitä Ponomarevin & Hackmanin sahaa, jonka tuhoutumisesta olemme historikkikatsauksissa jo ennen tehneet selkoa.) Olihan meillä siihen aikaan jo käsivoimaruisku, mutta kertomuksen mukaan se ei oikein kunnolla toiminut, koska se ei jaksanut nostaa joesta tarpeeksi vettä. Jotain nestettä liekkeihin kuitenkin oli saatava. Niinpä ei auttanut muu kuin kantaa navetasta maitoa, jotta liekkimeri edes jollain lailla olisi saatu rajoittumaan. "Olj se aeka roehu se valimonnii palo", puuskahti Paavo Korhonen. (Sitten seurasi hänen tavallinen, tartuttava naurumyrähdyksen-sä, kun hän muisti sen touhun.)

Sen kertomuksen mukaan, jonka sitten kuulumme, lan-keaa kiitos siitä, että juantehtaalaiset yleensä keskellä yötä saivat tietää valimonsa palavan, kokonaan Paavo Korhosen lehmälle. Se syötävä kun osui juuri silloin olemaan poikimistouhuissaan. Tämä taas luonnollisesti valvotti Korhostakin. Niinpä hän ulkona käydessään havaitsikin yht'äkkiä savun nousevan valimorakennuksesta. Kello oli silloin 2 yöllä. Mies kiireesti hälytyskellon naruun kiinni, ja kello soimaan raavaan miehen koko voimalla. Vasta tämän hälinän herättämänä ennätti siihen yövartija, joka paitasillaan pisti päänsä ulos ja kysäisi unissaan Korhoselta: "Mikkees hätä tiällä on?" "Valimo pallaa", huusi Korhonen vastaan ja jatkoi hälytystä.

Saapui siihen sitten aikanaan palokuntakin, mutta kun käytettävissä oli vain käsiruiskuja ja höyryvoimaruisku, jossa ei saatu painetta tarpeeksi nousemaan, jäi koko palokunnan tehtävä vain katselemiseksi.

Tällaisia veteraanimme haastelivat. Haastelivatpa paljon muutakin, mutta siitä enemmän seuraavalla keralla.

F. E. Sillanpää:

Lapsuus- muistoja nekin.

Minä olen aina lämmöllä, kunnioituksella ja kiitollisuudellakin suhtautunut lapsuuteeni. Tietysti lapsuuteni kodissa tarkoin ottaen oli joitakin hygieenisiiä virheitä — eihän se muuten mäkitupa olisi ollutkaan. Siellä oli tietysti kirppuja — sitä syöpäläistä nyt ei niin erikoisemmin vihattukaan. Siihen suhtauduttiin noin jollakin tavoin hienon humoristisesti — ja kieltämättä se onkin tavallisimmista syöpäläisistä kaikkein

MERKKIPÄIVIÄ.

70-vuotias.

70-vuotiaaksi tulee ensi heinäkuun 6. päivänä kirvesmies Ville Hyvärinen. Hän on tehtaamme uskollinen palvelija, joka on työskennellyt samoilla työmailla jo viidettä vuosikymmentä.

Syksyllä 1907 Hyvärinen tuli palvelukseemme kirvesmieheksi. Sen jälkeen hän on ollut sekä tehtaassa erilaisissa tehtävissä, m.m. vuoromestarina, että rakennusosastolla kirvesmiehenä.

huvittavin. Kun minun, joka jo olen olevinani jonkinlainen herra, perheessäni kerran saatiin kirppu kiinni, niin tuli siitä pikkuinen murhenäytelmä. Luontaisten vaistojeni mukaan minä aioin sen tappaa. Seremonian ensi vaihe on tietysti kiinni ottaminen. Sitten seuraa etusormen ja peukalon välissä hierominen. Sitten tainnutetun hyönteisen pöydälle pudottaminen — jolloin kyllä voi sattua ettei siellä mitään kirppua ollutkaan. Mutta jos siellä oli, niin sitten peukalon kynnellä kuoliaaksi napsauttaminen; niin kun kaikki tämä oli tapahtunut, pillahdivat nuorimmat itkemään. He olisivat tahtoneet nähdä kirpun hypyn. Tämä heidän halunsa johtui kai ensi sijassa ajanmukaisesta urheiluhengestä, mutta vaistojen puolesta varmasti myöskin siitä tavasta, jolla suomalainen kansanhuumori suhtautuu kirppuun. Kun rakas, hilpeä ja älykäs äitini iltaisin riisuutui paitasilleen tullakseen nukkumaan minun viereeni, niin hän ensin hyvin tottuneesti ja kätevästi pudisteli paitaansa. Eivätkä kirput hyppy-

kyvystään huolimatta ainakaan sinä yönä enää päässeet akan paitaan. Ne jotka olivat sängyssä jo valmiina odottamassa, olivat eri asemassa, mutta niitä odotti seuraavana iltana sama kohtalo kuin äskeisiä nyt äsken.

Se oli asia kirpusta.

Kenties — ja varmaankin — oli pitemmillä akkunatomilla seinillä myöskin joku lude. Sitä vihattiin. Sen hävittämiseksi tehtiin mitä voitiin, mutta tuuletuksen ja raittiin ilman merkitys olivat silloin tunteottomat.

Täi tunnettiin vain kulkupuheista. Se oli niitten syöpäläinen, jotka olivat psykologisesti köyhiä. ”Täällä haisee köyhien vaatteilta”, sanoo August Strindberg jossain. Sen tapaisten köyhien vaatteet, joita hän tarkoittaa, haisevat täällä. Näitä todellakin vastenmielisiä eläimiä ei tunnettu minun vanhempieni eikä sosiaalisesti heihin verrattavien mökeissä. Johonkin aikaan lapsilla oli päässään pääntäitä. Mutta sehän on eri eläin.

Tämä kaikki nyt ei varsinaisesti kuulu asiaan — mutta eivät monen muun ”johdannot” kuulu asiaan. Minulle vain on huomautettu, etten ole osannut kyllin tehokkaasti moittia lapsuudenkotoni olosuhteita. Se tosin oli köyhä, mutta siellä minä — sille en vielääkään voi mitään — elin kenties onnellisimmat päivini.

No siis! Pienen ja köyhänkin mökin pellolla valmistuu apilaheinä siihen aikaan, kun luonto sen köyhimmänkin mökin pellolla valmistumaan määrää. Se on myöskin se aika, jolloin suomalaisella maamiehellä on eniten aikaa kaukokyläilyihin.

Sellaisia teki minunkin isäni — ja tietysti myöskin hänen vaimonsa ja poikansa — tuohon aikaan. Useimmiten oli isälläni oma hevonen, laiha, pieni ja vähän älkäinen. Jos ei ollut omaa hevosta, niin se lainattiin joltakin naapurilta, mikä tosin oli hiukan vastenmielistä siitä syystä, että tuo naapuri sitten — saatuaan vähänkin sahtia päähänsä — ainakin yhden vuoden ajan ainakin jollakin tavoin viittasi siihen hevosen lainaukseen, vaikka hän saikin siitä rahassa vähän enempi kuin oli pyytänyt. Sellainen oli maan ja kansan tapaa ja isäni ja äitini tiesivät kyllä kuinka on käyttydyttävä. He maksoivat soveliaan määrän yli sen, mitä naapuri pyysi, mutta ei asia suinkaan sillä ollut hyvä — sen he yhtä hyvin käsittivät. Naapuria oli sen lisäksi aivan määrättyssä määrässä kestitettävä.

No, se nyt on eri asia, sanoi Rudyard Kipling, autuas muistossa. Pääasia on nyt, että tuo mökin mies eräänä juhannuksen jälkeisenä aamuna hyvin varhain näytti apilaheinää linjaanirattaitensa pohjalle. Samaa aikaan hänen vaimonsa hääräsi toimeliaana: antoi oh-

jeita kotolaiseksi pyydetylle uskotulle naisihmisille, neuvoi lehmän erikoispiirteitä ja koetti saada unen-tokkulaista poikaansa heräämään täyteen tajuunsa. Ja kun poika oli saanut järkeensä, että nyt tosiaan oli kysymys siitä matkasta Kauvatsan mummua katso-maan, josta jo muutamia päiviä oli ollut puhe, piristyi hän kyllä erinomaisen nopeasti. Aamu oli tosin jyr-kästi toisenlainen kuin ne aamut, joina hän oli he-rännyt yksinään, vieressään mukillinen maitoa ja pala hyvää rukiista leipää. Mutta kun hän pistäytyi ulkona pienellä aamuvälttämättömyydellään ja tällöin näki, että hevonen — oma tai lainattu — jo oli valjastettu linjaanirattaitten eteen, niin silloin hän vasta lopulli-sesti tajusi, että oikea ja todellinen juhlapäivä — ja useampiakin — oli edessä. Hän tiesi saavansa istua linjaanirattaitten takaistuimella, pitää kiinni etuistui-men selustasta ja katsella milloin omia sormiaan, mil-loin vieraita mystillisiä maisemia. Jossain oli uistimen siimat ripustettu kuivumaan. Se oli siinä nähtävissä ja vaikka kosketeltavissa, vaikka asumus vielä nukkui täyttä untta. Ja kun hiukan pitemmälle ajettiin, lypsi jossain karjatarhassa aivan vieras nainen aivan vie-rasta lehmää. Ja kun vielä pitemmälle ajettiin, saattoi tapahtua, että pienen takaistuimella istujan sormet intautuivat etuistuimen selkänojasta. Ei kuitenkaan tarvitse epäillä, ettei hänen etuistuimella vasemmalla puolella istuva äitinsä olisi sitä huomannut. Äiti huo-masi sen silmänräpäyksessä. Ja seuraavassa silmän-räpäyksessä uinui poika niitten aikaisemmin mainittu-jen kauniitten ja hyväkasvuisten, samana aamuna nii-tettyjen apilaruohojen päällä. Turvallisuuden tunne ja rattaitten hiljainen nytkytys olivat viimeiset, jotka saattelivat häntä arvaamattomien unennäkyjen tielle.

Tietysti hän siitä unesta aina heräsi, mutta kerran sen heräämisen välitön aihe ja edellytykset olivat ih-meelliset. Oli nimittäin siinä samassa pitäjässä, jossa kyläilyperhe oli lähtenyt ja jossa nuo useimmainitut apilat oli leikattu, tapahtunut seuraava asianhaara.

Siellä oli eräässä vanhassa perintötalossa isäntä, joka muuten oli kaikin puolin arvossa pidetty, mutta erehtyi joskus hiukan Tampereen matkoillaan. Ei hän-tä siitäkään tosin erikoisemmin soimattu, mutta olihan se tosin hiukan ikävän näköistä, kun Kuutin isäntä siinä tiedossa, että hänen hevosensa tokenee mille pi-täjän hevoselle tahansa, jollain kohdalla ajoi mökin perunamaata ja kun juuri oli todellakin voittanut kil-pailijansa, niin kaatui hevosineen kärryineen kaikki-neen ja oli sieltä korjattava. Mutta häntä ei soimattu, sillä hän oil hyvä ja oikeamielinen isäntä sekä vaki-naisille palvelijoilleen että alustalaisilleen. Siihen ai-kaan taloilla vielä oli alustalaisia.

Hänellä oli vaimo. Yhteenaikanaan alkoivat eräät akat kuiskailla, että Kuutin emäntä piti salaista yhteyttä talon erään rengin kanssa. Hän menikin sitten isännän kuoltua naimisiin tuon rengin kanssa, mutta se nyt ei vielä todista mitään aikaisempaa yhteyden pitoa. Kansa nyt kumminkin mielellään rakentaa jonkinlaisia kertomuksia, ja eräs tällainen kertomus kertoo, että tuo renki olisi muka jollakin tavalla ollut osallinen siihen, mitä Kuutilla tapahtui eräänä lauantai-iltana.

Isäntä oli palannut Tampereelta, jonne siihen aikaan paremmasta talosta tehtiin matka kerran viikossa — siellä nimittäin myytiin talon tuotteet: liha ja voi. Isäntä ei palatessaan ollut erikoisemmin päihtynyt. Hän oli soveliaaseen aikaan mennyt nukkumaan, mutta jonkinlainen jälkivaikutus hänen hermostossaan kuitenkin oli säilynyt.

Se ilmeni silloin kun emäntä hänet herätti. Kansan, ainakin köyhemmän kansan, oikeudentunto tuomitsi tuon herättämisen, ja siinä kohdassa juuri väitettiin, että tuo renki olisi emäntää siihen kehoittanut. Tapahtui nimittäin niin — kuten varsin tavallisesti lauantai-iltaisain tapahtuu — että Kuutin eräälle piialle oli tullut priiari eräältä läheiseltä tukkilautalta. Kuutin isäntä ei yleensä suvainnut sitä, että tytöt ottivat vastaan sellaisia yöllisiä priiareita, jotka eivät pyhäpäivisin heidän kanssaan rehellisesti kävelleet.

Kun siis emäntä nyt meni herättämään jonkinverran päihtyneenä nukkunutta miestänsä ja ilmoitti tälle, että Emmalla on siellä joku priiari, ja kun isäntä oli saanut päähänsä, mistä oli kysymys, ja kun Emmalla hänen tietensä ei ollut ketään vakinaista sulhasta, oli asia selvä. Miehen oli lennettävä joko ovesta tai akkunasta ja hyvin nopeasti. Mies valitsi oven ja lähti juoksemaan suorinta tietä, se on: pitkin Kuutin äsken kylvettyä kesantopeltoa. Hän sai hiukan etumatkaa. Isäntä nimittäin etsi kädenjatktoa ja siihen meni vähän aikaa. Hän sai lopulta käsiinsä sellaisen esineen, jota paikkakunnan kielellä sanotaan heinäkrinnin kaiteeksi. Se oli sittemmin oikeuspöydällä ja se mitattiinkin. Mikäli minä olen kuullut, se oli siinä kahden metrin vaiheilla.

Etumatkasta huolimatta saavutti isäntä kuitenkin tukkimiehen ja iski häntä tuolla mainitulla murhaesineellä. Tukkimies kaatui ja jäi suulleen makaamaan kynnettyyn peltoon. Isäntä ei viitsinyt häntä sen pitemmältä katsella, vaan palasi taloonsa ja sänkyynsä ja nukkui.

Seuraavana aamuna joku talonväestä havaitsi, että tukkimies makasi siellä vieläkin. Isäntäkin sen havaitsi. Yhdessä etumiehensä kanssa hän lähti miestä katsomaan. He tulivat paikalle ja käänsivät miehen

selälleen. Miehen nenän ja suun tienoilla oli hyytyntä verta ja hänen puoliavoimet silmänsä olivat laittuneet. Olihan asia selvä muutenkin. Kansa tosin sanoi, että miehen henki ehkä olisi ollut pelastettavissa, jollei miestä olisi jätetty suulleen. Mutta se nyt oli mikä oli — mies oli kuollut. Isäntä sanoi etumiehelleen: "Valjasta sinä Taavetti hevonen, minun on mentävä nimismiehen luo".

No, asiahan oli yksinkertainen. Olihan todistajia: tuo renki ja tietysti myöskin se piika, jonka luota tukkimies oli ajettu pois. Sitäpaitsi Kuutti ei ollenkaan kieltänytäkään. Päätöksen teko ei kestänyt kymmentä minuuttia kauempaa. Rangaistusaika oli joitakin vuosia — tahallisesta taposta.

Sekä tapaus että tieto tuomiosta järkytti kovasti myöskin minun vanhempiani.

Ja nyt on tuo alussa mainittu pariskunta ainoan lapsensa kanssa matkalla kesäiselle kaukokyläilylle. Mies ja vaimo istuivat etuistuimella. Heillä ei ole mitään puhuttavaa — mitäpä he puhuisivat. Heidän avioliittonsa on järkähtämätön. He ovat lähteneet kyläilemään, he ovat monta kertaa ennenkin tähän vuoden aikaan käyneet samojen ihmisten luona, jonne he nytkin aikovat. "Kenenkä tuo talo taas olikaan?" "Se on tuomari Munckin".

Jossain rautatieaseman vaiheilla haisee kattoasfaltti, joka on heille harvinainen ja jollakin tavoin viehättävä tuntemus. Heidän poikansa nukkuu yhä kärrykorin pohjalla, hyvien kotoisten apiloitten päällä. Ei ole vielä syötetty.

Mutta sitten poika herää. Pojan äiti havahtuu tietysti myös. Ensiksi hän katsoo poikaansa. Sitten hän katsoo kauemmaksi taakse. Siellä tulee hevonen, jonka kärryillä istuu kaksi miestä. Sieltä on kuulunut outoa kilahtelevaa ääntä. Toinen miehistä on vangin puvussa.

Poikakin on jo täysin herännyt. Hän näkee seuraavan, hyvin omituisen kohtauksen: hänen äitinsä käy rajusti kiinni hänen isäänsä ja sanoo:

"Herra Jumala siunatkoon. Sehän on Kuutti!"

Mieskin katsoi taakseen, hoiti samalla ohjaksiaan, katsoi sitten vaimoaan ja sanoi:

"Niin näkyy olevan".

Minä muistan koko kohtauksen hyvin. Muistan äitini kiihkeät ilmeet ja eleet.

"Voi voi, minä tahtoisin puhua sen kanssa".

Isäni maiskutti hevoselleen. Hän hallitsi niikuin liivintaskunsa koko pääasiallisen pohjois-Satakunnan sangen monta pitäjää ja niitten kaikki talot. Hän siis sanoi:

"Kolarilla pitäisi olla vankivöräri, poiketaan sinne syöttämään."

Niin poikettiinkin, ja vankivyöräri siellä olikin. Enkä minä ole eläissänini nähnyt sellaista pirtinlattiaa kuin siellä Kolarilla oli. Se oli kyllä hienoista käsinsaha-tuista plankuista tehty, ponttisaumat olivat ehdottomasti tarkat, ja juhannuksen jäleltä lattia vielä oli valkoinenkin, ja pienet kuusiruutuiset akkunat pirtissä olivat mittasuhteiltaan sellaiset, joita eläessänini olen op-pinut eniten rakastamaan. Mutta tuossa hienossa latti-assa oli eräs erikoisuus: se nimittäin vietti ovensuusta peräakkunaa kohden aivan ankarasti. Minä en ollut sil-loin enää mikään aivan holhottava lapsi, mutta minulla on se muisto, että olin kompastumaisillani Kolarin pirtinlattialle. Siellä isäni — ja varsinkin äitini — hartaasti keskustelivat Kuutin isännän kanssa. Minä luulen mustavani, että Kuutin isännän silmästä tipah-ti kyynel, kun hän sanoi, että hänen ei olisi näin käy-nyt, jollei häntä silloin olisi herätetty.

Kuutin isännän täytyi viipyä Kolarilla melko kauan. Me taas saatoimme matkustaa, minkä teimmekin. Taas istui etuistuimella mies ja vaimo, jotka nyt jo vaih-toivat keskenään muutaman sanan. Taas istui heidän takanaan pikkuinen poika pitäen kiinni etuistuimen selustasta. Hän katseli vuoroin pieniä sormiaan, vuo-roon oudon ihmeellisiä maisemia — ja sitten kenties nukahti.

Mutta vaikka hänen äidillään olisi ollut mitä järky-tyksiä tahansa, ei tämä koskaan olisi laiminlyönyt valvoa sitä, että poika taaskin painui kärryjen poh-jalla oleville apilaheinille, jotka nyt jo tosin olivat hiukan vähentyneet. Ettei poika torkkuessaan pudon-nut tielle.

Niin elettiin siihen aikaan hyvässä Suomenmaassa. Taisi olla jossain jotain likaa, taisi olla alussa mai-nittuja syöpäläisiäkin. Niitä vihattiin siinä järjestyk-sessä, kuinka vastenmielisiä ne olivat. Kirppuun suh-tauduttiin humoristisesti, ludetta vihattiin, täistä kul-ki tarinoita ja — niin — sitä seuraavaa ei tunnettu millään tavalla.

Kiitos sinulle, hyvä rakas Suomen kansa!

Eräaseen kansakouluun tuli tarkastaja. Päästäkseen selville oppilaiden laskutaidosta hän kysyi:

— Jos minulla on $\frac{3}{4}$ kappaa papuja ja minä annan niistä $\frac{1}{4}$ pois, paljonko minulle itselleni jää?

Kaikki oppilaat ovat vaiti, kunnes luokan parhain nousee itsetietoisena vastaamaan:

— Myö ei oo vielä pappuin ennätetty, on vasta ruk-kiilla laskettu.

Tusina hyviä neuvoja

Sipuli puhdistaa huoneen ilman. Leikataan rikki pa-ri kolme sipulia, jotka asetetaan lautaselle puhdistet-tavan huoneen lattialle ja jätetään ne siihen 5—6 tun-niksi. Sipulit imevät vanhingolliset höyryt itseensä.

Hieromalla risiniöljyä hiuksiin tukka muutaman ker-ran jälkeen tulee kiiltäväksi ja kauniiksi.

Tummentuneet pitsit tulevat hohtavan valkeiksi, jos niiden annetaan olla muutaman tunnin vedessä, johon on sekoitettu etikkaa. Sen jälkeen ne huuhdotaan puh-taassa vedessä.

Vuorokauden vanhan kananmunan ravintoarvo on suurempi kuin juuri munitun.

Lasiesineet tulevat kiiltäviksi, jos niitä pesun jälkeen hangataan bensiiniin kastetulla villakangaspalasella.

Itrokukat säilyvät vedessä tuoreina, jos veteen pan-naan muutama kupariraha.

Tahmeisen silitysraudan saa luistavaksi, jos silitys-rautaa hangataan muutaman kerran paperiin, jolle on ripoteltu hienoa suolaa.

Vanha kansa paransi kihtiä ja luuvaloa levittämällä särkevien jäsenten päälle tuoreita tupakanlehtiä.

Vesitäplät kiilloitetusta pöydästä häviävät, jos tah-ralle sirotetaan märkää suolaa ja sen jälkeen sitä hie-rataan korkilla tai puhtaalla kangastilkulla.

Kuumista astioista kiilloitetulle pöydälle jääneet juovat lähtevät pois, jos tahroja hierotaan spriin ja petroleumin sekoitukseen kastetulla villakangastilkulla.

Kaunista, valkoista pyykkiä saadaan, jos sitä keitet-täessä veteen pannaan muutamia tuoreita sitruunan-kuoria.

Housuissa tai hameissa olevat kiiltävät paikat häviä-vät, jos niitä hangataan etikalla.

Ole ääneti tai sano sellaista, joka on parempaa kuin vaikeneminen.

Pythagoras.

Sen, joka tahtoo samoa pilan, pitäisi ensin miettiä, mil-tä hänestä itsestään tuntuisi tulla sen kohteeksi.

C. H. Spurgeon.

*Älä lyö lyödyn mieltä,
särje särjetyn sydäntä.*

Suomal. sananlasku.

Pisara tosi ystävyyttä on paljon enemmän kuin ko-koainen varunlastillinen kunnioitusta.

Karl Hilty.

Jos tahdot laskea ystäväsi, lainaa heiltä rahaa.

A. Dumas.

Jos epäilet, ajattele niitä, joita rakastat, silloin tiedät, tahdotko tehdä hyvää vai pahaa.

Heinrich v. Stein.

Toimitus: Å. LAUNIKARI (vastaava), A. YLIKANGAS (toimitussihteeri.)

Tiedoitus omakotirakentajille.

Niitä yhtiön palveluksessa olevia henkilöitä, jotka jo rakentavat tahi ovat aikeissa rakentaa omakotitalon itselleen yhtiöltä tai yksityisiltä ostetulle tontille, kehoitetaan ensi tilassa kääntymään yhtiön sosiaaliosaston puoleen, joka antaa yksityiskohtaisia tietoja nykyisistä rakentamis- ja rahoitusmahdollisuuksista.

KYMIN OSAKEYHTIÖ

Sosiaaliosasto

Kuusankosken kirjasto

1949.

05.1 KYM QU \$

KOTI

Kymi-yhtymä :henkilökunnan julkaisu.
Lehti 1949 : 3

28620170402326